

**Sonkajärven kunnan
TALOUSARVIO vuodelle 2020
sekä
taloussuunnitelma vuosille 2021 – 2022**

Sisällysluettelo

KUNNANJOHTAJAN KATSAUS	1
1 YLEINEN OSA	
1.1 Sonkajärven kuntaorganisaatio	2
1.2 Toimintaympäristö	3
1.3 Yleinen taloudellinen tilanne	4
1.4 Sonkajärven kunnan taloudellinen tilanne	7
1.5 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista	7
1.6 Kuntastrategia 2017-2021	9
1.7 Hyvinvointikertomus osana kuntastrategian toteuttamista	11
2 TALOUSSUUNNITTELU	
2.1 Kunnan talousarvion ja -suunnitelman rakenne ja sisältö	12
2.2 Taloussuunnittelun periaatteet	13
2.3 Talousarvion ja -suunnitelman sitovuus	14
2.4 Talousarvion käyttösunnitelma	15
2.5 Tilivelvollisuus	15
2.6 Talouden tasapainottamista koskeva sääntely	17
2.7 Sonkajärven kunnan vuoden 2020 talousarvion pääpiirteitä	17
2.8 Taloussuunnitelman 2021–2022 yleisperustelut	18
3 KÄYTTÖTALOUSOSA	
Keskusvaalilautakunta	
Vaalit	20
Tarkastuslautakunta	
Tarkastustoimi	21
Kunnanhallitus ja valtuusto	
Yleishallinto	22
Työllistäminen	25
Ruokapalvelu	28
Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen	30
Elinkeinojen kehittäminen	34
Sukevan aluelautakunta	
Sukevan alueen palvelut	39
Sivistyslautakunta	
Varhaiskasvatus	40
Koulutoimi	43
Joukkoliikenne	47
Vapaa sivistystoimi	49
Nuoriso- ja liikuntatoimi	53
Tekninen lautakunta	
Tekninen toimi	58
Vesihuoltolaitos	62
Rakennusvalvonta	64
Palo-, pelastus- ja suojelutyö	66

4	TULOS LASKELMA O S A	70
5	IN VESTOINTIO S A	78
6	RAHOITUS O S A	84
7	VESIHUOLTOLA ITOKSEN TALOUSAR VIO VUODELLE 2020 JA TALOUSSUUNNITELMA VUOSILLE 2021–2022	88
8	SONKAJÄRVEN KUN NAN TYTÄRYHTEISÖJEN TAVOITTEET	91

TUNNUSLUVUT

KUNNANJOHTAJAN KATSAUS 2020

Taloukasvu on hidastunut Suomessa, mutta pysyy ennusteitten mukaan positiivisena lähivuosina. Ison-Britannian EU-ero eli Brexit on edelleen kesken ja lopulliset vaikutukset epävarmoja. Erilaiset kauppapakotteet, tullimuurit ja niillä uhkailu luovat epävarmuutta talouteen. Suomessa työmarkkinoilla on epävarmuutta, sillä Postin neuvottelutilanne on ajautunut laajemmaksi työtaistelutoiminnaksi. Vuoden 2020 kevät saattaa olla epävakaa työmarkkinoilla.

Ylä-Savossa teollisuuden tilanne on hyvä. Näkymät ovat edelleen varsin hyvät, mutta haasteena on osaavan työvoiman saanti. Tilanne Ylä-Savossa on hankala, sillä väki vähenee vauhdilla hyvästä työllisyystilanteesta huolimatta. Sonkajärvellä työttömyys on lokakuussa 2019 Pohjois-Savon työllisyyskatsauksen mukaan 8,4 %. Koko Pohjois-Savon työttömyysprosentti on 9,2.

Sote- ja maakuntauudistushanke ja samalla valinnanvapauskokeilu päättyivät. Sonkajärvelläkin siirryttiin kokonaan takaisin julkisen terveydenhuollon palveluihin. Siirto takaisin terveyskeskukseen sujui kaikkiaan hyvin. Suomen uusi hallitus on aloittanut Sote-uudistuksen valmistelun jälleen kerran. Sonkajärven talousarvio ja taloussuunnitelma on kuitenkin valmisteltu nykymallilla.

Kuntien tilanne on erittäin haastava. Polarisoituminen väestön kehityksessä jatkuu voimakkaana, alijäämää tekevien kuntien määrä kasvaa ja verotusta kiristetään. Sonkajärvelläkin valtuusto päätti korottaa sekä tulo- että kiinteistöveroja. Sonkajärven talous on ollut vakaa ja tasapainoinen ja ylijäämää on 2,8 miljoonaa euroa. Mittava investointiohjelma ja toisaalta heikkokuntoisten rakennusten purku osaltaan edellyttävät kuitenkin myös tulojen kasvua.

Talousarvio vuodelle 2020 on laadittu kiristyvän taloustilanteen mukaisesti, mutta palveluista ja tarpeellisista investoinneista huolehtien. Ylimääräistä ei juurikaan ole tarjolla, mutta sekä palvelujen taso että investointitaso pysyvät korkeina. Investoinnit vuonna 2020 ovat yhteensä 1,3 miljoonaa euroa. Investointeja on myös jouduttu siirtämään, kuten terveyskeskuksen peruskorjaus vuosille 2021-2022.

Kunta-ala on ollut suuressa murroksessa ja epävarmuudessa jo pitkään. Rahoituspohja on ollut epävakaa, Sote-uudistusta on eri malleilla tehty tämä vuosituhat ja yhteiskunta on muuttunut mm. ikääntymisen ja digitalisaation vuoksi voimakkaasti. Kaikista muutoksista ja haasteista huolimatta kunnat ovat suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan peruspilari. Kunnat huolehtivat pääosin kaikista julkisista palveluista ja luovat hyvän elämän mahdollisuuksia. Tätä tulisi arvostaa huomattavasti nykyistä enemmän.

Simo Mäkinen
Kunnanjohtaja

1 YLEINEN OSA

1.1 Sonkajärven kuntaorganisaatio

Päätösvaltaa kunnassa käyttävät kuntalaisten vaaleilla neljäksi vuodeksi kerrallaan valitsema valtuusto sekä sen valitsemat kunnanhallitus ja lautakunnat. Kunnan päätöksentekojärjestelmän määrittävät kuntalaki ja hallintosääntö.

Valtuuston jäsenmäärä määräytyy kuntalain tai kunnan oman päätöksen mukaisesti. Sonkajärvellä valtuuston jäsenmääräksi 1.6.2017 alkaen on päätetty 21. Kunnanhallituksessa on seitsemän jäsentä. Valtuusto valitsee kunnanhallituksen jäsenet ja varajäsenet kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Sonkajärven kunnassa on kunnanhallituksen lisäksi viisi lautakuntaa. Kussakin lautakunnassa on viisi jäsentä. Kunnanhallitus nimeää edustajansa lautakuntiin lukuun ottamatta tarkastuslautakuntaa, keskusvaalilautakuntaa sekä vaalilautakuntia ja -toimikuntaa.

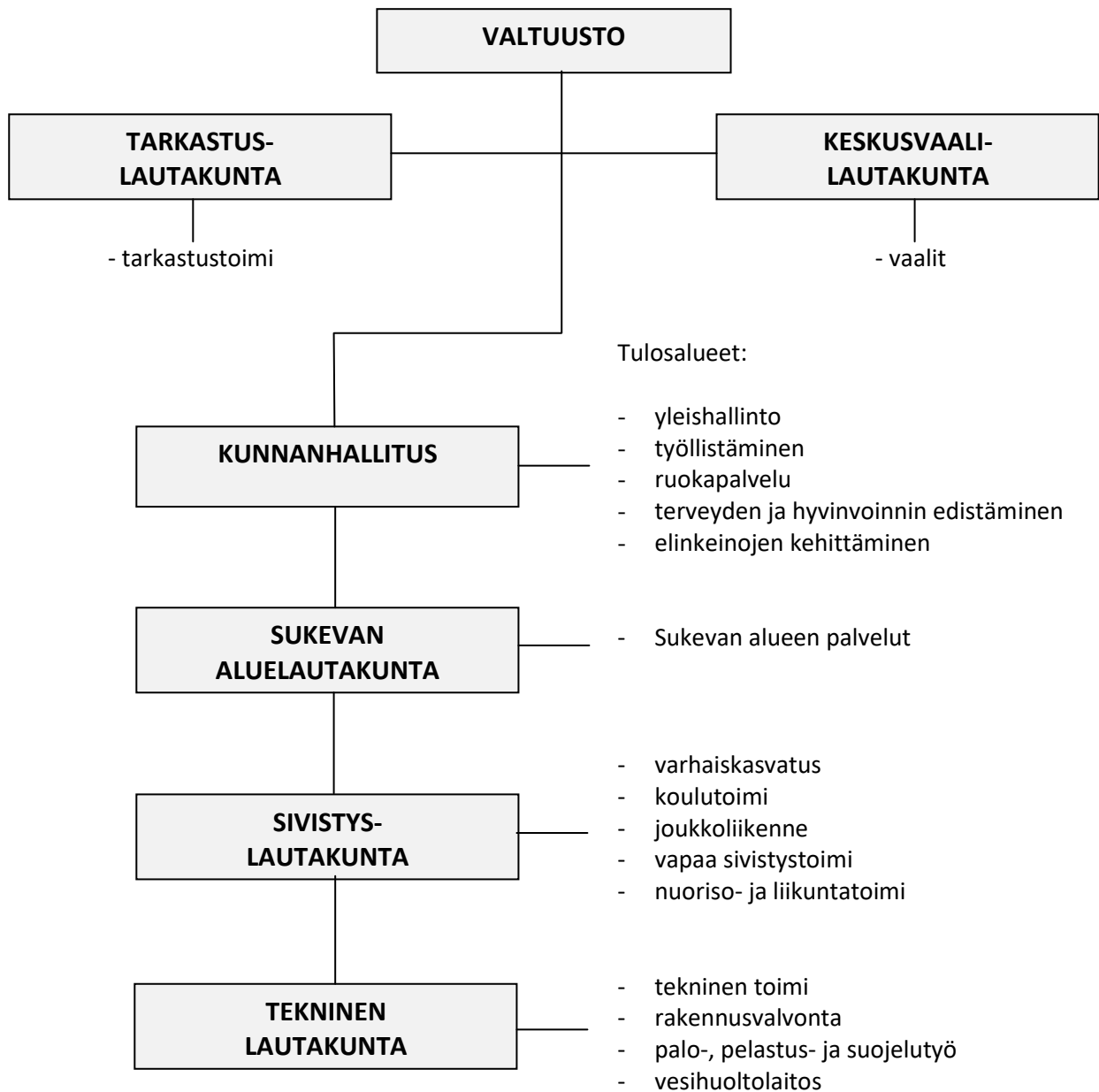
Kunnan ylintä päätösvaltaa käyttää valtuusto. Valtuusto päättää muun muassa:

- kuntastrategiasta,
- hallintosäännöstä,
- talousarviosta ja taloussuunnitelmasta,
- omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeista,
- konserniyhtiöille asetettavista toiminnan ja talouden tavoitteista,
- varallisuuden hoidon ja sijoitustoiminnan perusteista,
- sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista sekä
- muista valtuuston päätettäväksi määräytyistä asioista.

Valtuusto käsittelee asiat kunnanhallituksen valmistelun pohjalta. Valtuusto voi siirtää päätösvaltaansa edelleen muille kunnan toimielimille.

Kunnanhallituksen tehtävänä on vastata kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kunnanhallitus valvoo kunnan etua, edustaa kuntaa ja käyttää sen puhevaltaa. Kunnan toiminnot jaetaan toimielimien/lautakuntien johtamiin tulosalueisiin. Toimielimet päättävät oman sektorinsa asioista erityislakien ja valtuuston hyväksymän hallintosäännön perusteella.

Sonkajärven kunnan hallinto-organisaatio 2020

1.2 Toimintaympäristö

Sonkajärvi on maaseutukunta, jossa yli puolet kaikista työpaikoista on palvelualoilla (61 %). Alkutuotannossa olevien työpaikkojen määrä on 21 % ja jalostuksessa työpaikkoja on 18 %. Alkutuotannolla tarkoitetaan maataloutta, metsätaloutta, kalastusta sekä kaivostoimintaa ja louhintaa. Alkutuotantoon kuuluu myös luonnonvaraisten tuotteiden, marjojen ja sienien, kerääminen. Alkutuotannosta saaduista luonnonvaroista jalostetaan edelleen tuotteita jalostettavaksi.

Verrattuna koko maan työpaikkojen jakautumiseen eri toimialoille, on alkutuotannossa olevien työpaikkojen määrä Sonkajärvellä merkittävä (koko maassa 3 %). Maa- ja metsätalous ovat palvelusektorin lisäksi keskeinen elinkeino.

Väestörakenne ja työllisyystilanne

Tilastokeskuksen väestömuutosten ennakkotietojen mukaan Sonkajärven kunnan väkiluku 30.9.2019 on 3 922 asukasta, kun se 31.12.2018 oli 3 967. Vähennystä on vuoden 2019 aikana ollut tähän mennessä 45 asukasta. Vuonna 2018 vastaavana ajankohtana vähennys oli 68 asukasta, eli vähennystä on tänä vuonna ollut vähemmän kuin edellisenä vuotena vastaavana ajankohtana.

Talousarviossa vuoden 2020 väkilukuennusteena on käytetty 3 791 asukasta (verohallinnon ennuste). Alle 14-vuotiaita on 12 %, 15–65-vuotiaita 53 % ja yli 65-vuotiaita 35 %. Sonkajärvellä on merkittävästi enemmän yli 65-vuotiaita ja merkittävästi vähemmän 15–64-vuotiaita kuin koko maassa keskimäärin.

Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaan vuonna 2030 Sonkajärven kunnan väkiluvun ennakoidaan olevan noin 3 100 asukasta ja vuonna 2040 noin 2 700 asukasta. Yli 65-vuotiaiden osuus väestöstä nousee edelleen ja 15–64-vuotiaiden osuus vähenee. Vuosina 2030 ja 2040 yli 65-vuotiaita on jo noin 44 % väestöstä, ja 15–64-vuotiaita enää 46 %.

Työttömyys on Sonkajärvellä laskenut vuoden 2019 aikana merkittävästi. Vuonna 2018 Sonkajärven keskimääräinen työttömyysprosentti oli 10,9 prosenttia, kun koko maan keskimääräinen työttömyysprosentti oli 9,8 prosenttia (Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö). Viimeisimmän Pohjois-Savon työllisyyskatsauksen (lokakuu 2019) mukaan Sonkajärven työttömyysprosentti on 8,4. Koko Pohjois-Savon työttömyysprosentti on 9,2.

Nuorisotyöllisyys on kehittynyt viime vuosina myös myönteisesti. Vuonna 2018 nuorisotyöttömyysaste oli 10 prosenttia, ja laski vuodesta 2017 noin 7 prosenttia. (Lähde www.sotkanet.fi)

1.3 Yleinen taloudellinen kehitys

Valtiovarainministeriön (VM) ennusteen mukaan talouskasvu näyttää vielä lähiaikoina myönteiseltä huolimatta kansainvälisen talouden heikoista uutisista. Talouskasvu jää viime vuosia maltillisemmaksi tulevien vuosien aikana. Kotimainen kysyntä ylläpitää talouskasvua, kun taas epävarma ulkoinen ympäristö hidastaa kasvua.

Julkisen kulutuksen ja investointien merkitys bruttokansantuotteen kasvulle korostuu varsinkin vuonna 2020. Julkisten investointien tasoa pitävät tulevana vuosina edelleen korkealla muun muassa mittavat sote-investoinnit, korjausvelan vähentäminen sekä kasvukeskusten suuret investointihankkeet. Julkisen talouden rahoitusasema vahvistuu vuonna 2020, mutta alkaa sen jälkeen vähitellen heikentyä. Myös julkinen velka suhteessa bruttokansantuotteeseen kääntyy 2020-luvun alkuvuosina uudelleen kasvuun.

VM:n ennusteen mukaan Suomen bruttokansantuote (BKT) kasvaa 1,5 % vuonna 2019. Vaikka näkymät vientimarkkinoilla ja maailmantaloudessa ovat heikentyneet, eivät Suomen vientiteollisuuden näkymät heikkene merkittävästi tulevana vuosina. Yksityisten investointien kasvun arvioidaan hidastuvan ja julkisten investointien kasvu jatkuu nopeana. Tuotannollisten investointien näkymät ovat valoisat. Kulutuksen kasvua tukee ansiotason nousu sekä työllisyyden koheneminen.

Vuonna 2020 BKT:n arvioidaan kasvavan 1,0 %. Talouskasvun hidastuminen ja nimellispalkkojen nousu alkavat asteittain heikentää työllisten määrän kasvua. Työllisyysaste nousee 73,4 prosenttiin vuoteen 2021 mennessä työikäisen väestön edelleen vähentyessä. Talouden kasvu ei kuitenkaan riitä nostamaan työllisyysastetta 75 prosenttiin ilman merkittäviä lisätoimia. Vuonna 2021 BKT:n kasvu hidastuu 0,9 %:iin.

VM:n mukaan julkisen talouden menot ovat pysyneet tuloja suurempina koko korkeasuhdanteen ajan. Julkisessa taloudessa on rakenteellinen alijäämä, joka ennusteen mukaan kasvaa lähivuosina. Myös julkinen velka suhteessa bruttokansantuotteeseen kääntyy 2020-luvun alkuvuosina uudelleen kasvuun. Julkista taloutta heikentävät vaimeneva talouskasvu, väestön ikääntymisestä johtuva menojen kasvu sekä hallitusohjelman mukaiset menolisäykset.

Julkisen talouden ulkoiset riskit liittyvät läheisesti yleiseen talouskehitykseen. Jos talouskasvu osoittautuu ennustettua hitaammaksi, jää verotulojen kasvu ennakoitua heikommaksi ja esimerkiksi suhdanneluonteiset työttömyysmenot kasvavat odotettua nopeammin.

Merkittävänä riskinä tulevaisuudessa on myös kauppakonfliktin syveneminen. Yleisesti kansainvälisen talouden huonot uutiset lisäävät hitaamman talouskasvun riskiä. Sopimuksettomana Brexitin mahdollisuus on kasvanut viime kuukausina ja Ison-Britannian lähtö EU:sta ilman sopimusta johtaa häiriöihin tavarakaupassa ja heikentää EU-maiden talousnäkyviä. Edellä mainitun lisäksi geopoliittisten jännitteiden kärjistyminen Persianlahdella nostaa raakaöljyn hintaa.

Lähteet:

Valtiovarainministeriö: Taloudelliset katsaukset kesä ja syyskuu 2019.

Valtiovarainministeriö: Julkisen talouden suunnitelma 2020-2023

Aluetalouden kehitysnäkymät

Vaikka talouden kasvuhuippu näyttäisi olevan takana, ovat Pohjois-Savon alueen odotukset talouden ja työllisyyden kehitysnäkymistä edelleen varsin positiiviset. Pohjois-Savon vahvuuksia ovat maakunnasta löytyvät kasvavat ja kansainvälistyvät vientiyrietykset. Kone- ja energiateknologia on noussut taloudelliselta merkitykseltään suurimmaksi teollisuuden alaksi.

Kasvuodotuksia maakunnassa on hyvinvointiteknologian ja biojalostuksen toimialoilla. Hyvinvointialalle odotetaan kasvua terveysteknologiasta, lääkekehityksestä, -valmistuksesta ja -tutkimuksesta. Maa- ja metsäteollisuuden sekä elintarviketeollisuuden sivuvirtoja halutaan hyödyntää biojalostuksen menetelmin.

Ylä-Savon alueella on globaaleja teknologia- ja puunjalostusteollisuuden yrityksiä. Erityisesti metalliteollisuus on alueella vahvaa. Metalliteollisuuden ympärille onkin muodostunut pk-yritysten alihankintaverkosto. Alueella on myös vahva elintarviketeollisuus, lähinnä maitotalouden ja panimoteollisuuden muodossa. Edellä mainittujen lisäksi alueella on lukuisia vahvoja ja kehityshakuisia pk-yrityksiä, jotka ylläpitävät ja parantavat alueen kasvuodotuksia.

Ylä-Savon alueen suurimpia haasteita ovat työikäisen väestön väheneminen, syntyvyyden lasku ja etenkin nuorten poismuutto opiskelupaikkojen perään. Lisähaasteita on keskiasteen sekä AMK-tason ammatillista koulutusta, mutta yliopistokoulutukseen on hakeuduttava muualle. Osaavan työvoiman saatavuus näyttää yhtenä alueen merkittävänä haasteena.

Lähteet:

Työ- ja elinkeinoministeriö: Alueelliset kehitysnäkymät, kevät 2019

Kuntatalous

Valtiovarainministeriön (VM) tietojen mukaan valtion ja paikallishallinnon menot ovat ylittäneet tulot vuodesta 2009 lähtien. Valtion ja paikallishallinnon yhteenlaskettu alijäämä on lähes 5,5 miljardia euroa vuonna 2023. Väestön ikääntymisen vuoksi velkasuhteen kasvu uhkaa jatkua myös tulevina vuosikymmeninä. Menot kasvavat, vaikka uusia menoja kasvattavia päätöksiä ei tehtäisi. VM:n mukaan pitkällä aikavälillä julkinen talous ei ole kestävällä pohjalla.

Vuosi 2018 oli kuntataloudelle haasteellinen. Kuntien tilinpäätöstietojen mukaan verotulot ja valtionosuudet vähenivät merkittävästi ja samaan aikaan kuntien ja kuntayhtymien menot kasvoivat yli kolme prosenttia. Valtaosa menojen kasvusta aiheutui sosiaali- ja terveydenhuollon menojen kasvusta. VM arvioi, että kunnat eriytyvät tulevaisuudessa voimakkaasti. Ilman rakenteellisia uudistuksia kuntien eriytymiskehitys jatkuu kiihtyvänä, samoin veroprosenttien ääripäiden erot uhkaavat paisua.

Kuntataloudelle on tyypillistä, että vuosittaiset vaihtelut voivat olla suuriakin, eikä yhden vuoden heikoman tai vahvemman kehityksen perusteella voi tehdä pitkälle meneviä johtopäätöksiä kuntatalouden kehityssuunnasta. Valtiovarainministeriö (VM) arvioi, että kuntatalouden tilannekuva on synkempi kuin aiemmin on arvioitu. Vuosi 2019 näyttäytyy kunnille myös erittäin haasteellisena. Lähtökohdat vuosien 2020-2022 suunnitteluun ovat siten varsin haastavat.

VM arvioi, että kuntatalouden menojen kasvu jatkuu reilun kolmen prosentin vuosivauhdilla koko kehyskauden 2020-2023. Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutarpeen kasvupaine kohdistuu kuntatalouteen lähivuosina. VM arvioi, että alijäämäisten kuntien lukumäärä kasvaa lähes joka vuosi. Alijäämäisistä kunnista yli puolet on arvion mukaan alle 6 000 asukkaan kuntia.

Kunta-alan virka- ja työehtosopimukset ovat voimassa maaliskuun 2020 loppuun saakka. Työttömyysasteen lasku lähelle rakenteellisen työttömyyden tasoa lisää työmarkkinoiden kireyttä, mikä vahvistaa palkankorotuspaineita ja synnyttää työvoimakapeikkoja talouteen. Tämän arvioidaan nostavan kansantalouden ansiokehitystä. Kehitysurassa kunta-alan ansiokehityksen on oletettu mukailevan koko kansantalouden, vajaan 3 %:n vuotuista ennustettua ansiokehitystä.

Työmarkkinoiden kireys näkyy jo kunta-alalla, sillä työ- ja elinkeinoministeriön ammattibarometrin mukaan työnantajilla on pulaa muun muassa sosiaali- ja terveysalan asiantuntijoista. Toisaalta palkankorotuspaineita hillitsee hidastuva talouskasvu. Koska henkilöstökulut muodostavat kuntien suurimman kuluerän, on palkkaratkaisulla suuri merkitys kuntatalouden kehitykselle.

Lähteet:

Valtiovarainministeriö: Kuntatalousohjelma vuodelle 2020-2023, kevät 2019.

Valtiovarainministeriö: Taloudellinen katsaus, syyskuu 2019.

SOTE- ja maakuntauudistus

SOTE- ja maakuntauudistuksen valmistelu keskeytyi alkuvuonna 2019. Eduskuntavaalien jälkeen muodostettu hallitus julkaisi uuden hallitusohjelman 3.6.2019. Uusi hallitusohjelma tuo mukanaan monia asioita, jotka vaikuttavat kuntien talouteen ja toimintaan.

Hallitusohjelmaan on kirjattu, että päättyneen maakunta- ja sote-uudistuksen valmistelutyön tuloksia hyödynnetään mahdollisimman laajasti. Valtion, maakuntien liittojen ja kuntien sekä yksityisten toimijoiden ja järjestöjen välisiä yhteistyökokeiluja edistetään vapaaehtoisuuden pohjalta ja niille selvitetään uusia rahoitusmalleja.

Hallitus käynnistää jälleen sote-uudistuksen valmistelun. Valmistelussa otetaan huomioon edellisten vaalikausien valmistelu ja perustuslailliset reunaehdot. Uudistus tehdään hallitusti ja vaiheistaen.

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksessa kootaan sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestäminen kuntaa suuremmille itsehallinnollisille alueille. Myös pelastustoimen järjestäminen siirretään maakuntien tehtäväksi. Itsehallinnollisia maakuntia on 18. Maakuntien toiminnasta, taloudesta ja hallinnosta säädetään erillisellä lailla. Alueiden päätöksenteosta vastaavat suorilla vaaleilla valitut valtuutetut.

Maakunnat tuottavat palvelut pääosin julkisina palveluina. Yksityinen ja kolmas sektori toimivat täydentävinä palveluiden tuottajina. Kuntien osalta tämä ratkaistaan erillisen selvityksen pohjalta vuoden 2019 loppuun mennessä. Järjestöjen roolia hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä vahvistetaan ja järjestöjen mahdollisuus tuottaa palveluita turvataan.

Maakuntien rahoitus perustuu pääosin valtion rahoitukseen. Sote-rahoitusjärjestelmä uudistetaan tarvakiotuihin kriteereihin perustuvaksi. Hallitus käynnistää välittömästi valmistelun maakuntaveron käyttöönotosta. Verorakenteen muutokset eivät saa voimaan astuessaan aiheuttaa verotuksen kiristymistä. Maakunnat voivat periä lakiin perustuvia asiakasmaksuja. Erillisinä asioina valmistellaan parlamentaarisessa komiteassa maakuntien verotusoikeus ja monikanavarahoituksen purkaminen vuoden 2020 loppuun mennessä.

Itsehallinnolliset alueet mahdollistavat vaiheittaisen siirtymisen monialaisiin maakuntiin. Tämä valmistellaan parlamentaarisesti vuoden 2020 loppuun mennessä. Työssä selvitetään, mitä tehtäviä kunnilta, kunta-yhtymiltä ja valtiolta siirretään maakunnille. Parlamentaarisen työn valmistuttua hallitus valmistelee lainsäädännön.

Hallitusohjelman perusteella sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestämisvastuu siirtyisi aikaisempien linjausten mukaisesti maakunnille. Tämä tarkoittaa sitä, että sote- ja maakuntauudistuksen valmistelutyö jatkuu suunnitelmakaudella 2020-2022.

Lähde: Neuvottelutulos hallitusohjelmasta 3.6.2019

1.4 Sonkajärven kunnan taloudellinen tilanne

Sonkajärven kunnan vuoden 2018 tilinpäätös oli ylijäämäinen 0,1 milj. euroa. Taseeseen kertynyt ylijäämä oli vuoden 2018 lopussa 2,9 milj. euroa. Vuonna 2019 taseen ylijäämän vähennykseksi on kirjattu Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin aikaisempien tilikausien alijäämien kattaminen 157 000 euroa, jolloin kunnan edellisten tilikausien ylijäämäksi jää 2,8 milj. euroa.

Vuoden 2019 muutettu talousarvio on ylijäämäinen 0,4 milj. euroa. Suurin muutos alkuperäiseen talousarvioon verrattuna, joka oli 0,07 milj. euroa ylijäämäinen, on saadut osinkotuotot 0,4 milj. euroa. Valtion-osuuksien lisäys on 0,1 milj. euroa ja verotulojen vähennys -0,1 milj. euroa.

Tilikaudelle 2019 kohdistuu alaskirjauksia osakeomistuksista 4 480 euroa.

Muutetun talousarvion 2019 mukaiset nettoinvestoinnit ovat 2,7 milj. euroa (alkuperäinen talousarvio 2,5 milj. euroa).

Taloussuunnitelman 2020–2022 mukaiset nettoinvestoinnit ovat 6,5 milj. euroa. Suurimpia yksittäisiä investointeja ovat terveyskeskuksen ja urheilukentän peruskorjaukset. Investointipaineet suunnitelmakaudella ovat merkittävät, mistä johtuen lainamäärän ennakoidaan kasvavan suunnitelmakaudella.

1.5 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista

Strategisista epävarmuustekijöistä merkittävin on maakunta- ja sote-uudistus, jonka voimaan tulo on lykääntynyt. Tällöin sosiaali- ja terveyspalvelujen, pelastustoimen ja kasvupalvelujen järjestämisvastuu siirtyisi maakunnille. Uudistuksen viivästyminen ja toteutumisen epävarmuus vaikeuttavat merkittävästi kunnan toiminnan suunnittelua. Koska uudistusta koskeva lainsäädäntö ei ole voimassa, on uudistuksen toiminnallisia ja taloudellisia vaikutuksia vaikea arvioida.

Toiminnallisista riskeistä keskeisimmät liittyvät kunnan henkilöstön ikääntymiseen ja osaamisen siirtämiseen. Vuoteen 2023 mennessä noin 33 prosenttia kunnan henkilöstöstä saavuttaa eläkeiän. Kunnassa on edistettävä ikääntyvän henkilöstön jaksamista ja löydettävä keinoja osaamisen siirtämiseen. Ikääntyminen mahdollistaa toisaalta myös henkilöstö- ja organisaatorakenteen uudelleentarkastelemisen. Työyhteisöille on varmistettava riittävä tuki muutostilanteissa.

Taloudelliset riskit

Taloudelliset riskit ovat suunnitelmakaudella merkittävät. Rahoituspohjan riittävyteen liittyviä riskejä ovat mahdollinen SOTE-uudistus ja väestömäärän väheneminen, jotka heikentävät merkittävästi kunnan rahoituspohjaa tulevina vuosina. Valtionosuudet ovat vuonna 2019 noin 0,5 milj. euroa pienemmät kuin vuonna 2018. Valtionosuudet vähenevät väestön vähenemisen ja sairastavuustilanteen paranemisen vuoksi. Väestömäärän väheneminen vaikuttaa myös verotulokertymään. Veroprosentteja nostettiin vuodelle 2020, mikä parantaa kunnan rahoitusta.

Samanaikaisesti investointipaineet suunnitelmavuosille 2020-2022 ovat merkittävät. Tiedossa on useita kiinteistöihin, vesi- ja viemäriverkostoon sekä yleiseen infrastruktuuriin liittyviä korjaustarpeita. Investointisuunnitelman mukaan vuoden 2020 nettoinvestoinnit ovat noin 1,3 miljoonaa euroa, vuonna 2021 noin 2,3 miljoonaa euroa sekä vuonna 2022 noin 2,9 milj. euroa.

Investointeja on jouduttu rahoittamaan lainarahalla, mikä merkitsee lainamäärän kasvua. Kokonaislainamäärän 31.12.2019 ennakoitaan olevan 11,0 milj. euroa. Lainamäärästä pitkäaikaista on 89 % ja lyhytaikaista 11 %. Vuonna 2018 ei otettu uutta pitkäaikaista lainaa, vaan rahoitukseen käytettiin lyhytaikaista lainaa korkotason ollessa matalalla. Koska riski korkojen nousuun suunnitelmakaudella on huomattava, osa lyhytaikaisesta lainasta muutettiin pitkäaikaiseksi lainaksi vuonna 2019. Vuonna 2019 otettiin uutta pitkäaikaista lainaa 4 milj. euroa. Sen lisäksi joudutaan maksuvalmiuden turvaamiseksi käyttämään lyhytaikaista lainaa.

Entisten lainojen lyhentämiseen ja investointien rahoittamiseen joudutaan suunnitelmakaudella ottamaan uutta lainaa. Kunnan ennakoitu lainamäärä suunnitelmakauden lopussa on noin 11,7 milj. euroa. Koska kunnan väestömäärän ennakoitaan samanaikaisesti vähenevän, nousee lainamäärä per asukas arviolta 3 150 euroon vuoden 2022 lopussa. Lainamäärän kasvu ja korkojen nousuun varautuminen kaventavat kunnan taloudellista liikkumavaraa huomattavasti.

Laaditun kiinteistöselvityksen mukaan kunnan kiinteistöjen hallinta/omistustaso on 70 prosenttia yli kuntien keskiarvon. Kiinteistöjen käyttökustannusten ja mahdollisten tulevien korjaus- tai purkukustannusten vuoksi kunnan tulee pyrkiä siihen, että kunnan omistuksessa olevien kiinteistöjen määrä on optimoitu kunnan tarpeisiin, eikä ylimääräisiä tiloja ole. Kiinteistöselvityksessä ehdotetaan useiden kunnan omistamien kiinteistöjen myymistä/vuokraamista tai purkamista. Purkaminen merkitsee hetkellisesti toimintakulujen kasvua purkukustannusten myötä, mutta purkukustannus säästää itsensä takaisin muutamassa vuodessa säästyneiden käyttökulujen myötä. Rakennusten purkaminen lisää kunnan lainamäärää.

Virastokeskuksen purun ja alakirjauksen arvioidaan aiheuttavan yhteensä noin 0,5 milj. euron käyttömenot vuonna 2020. Vuonna 2021 on suunniteltu purettavan myös Taitotalo, jonka purkukustannus ja alaskirjaus aiheuttavat yhteensä noin 0,3 milj. euron käyttömenon. Purut alkavat maksaa itseään takaisin vuodesta 2021 alkaen, jolloin kiinteistöjen käyttökulujen arvioidaan purkujen ansiosta jäävän noin 0,2 milj. euroa pienemmiksi kuin vuonna 2020.

SOTE-kulujen arvioidaan pysyvän talousarviossa tai jopa alittuvan vuonna 2019. Ylitystä tapahtuu ostopuissa erikoissairaanhoidossa, mutta SOTE:n oman toiminnan arvioidaan alittuvan. Vuodelle 2020 on SOTE-kuluihin budjetoitu 17,2 milj. euroa, joka on 0,2 % enemmän kuin vuoden 2019 talousarvio. On kuitenkin olemassa riski, että SOTE-kulut tulevat ylittymään vuonna 2020 talousarviosta.

Kunnan takausten kokonaismäärä 30.9.2019 oli 4,4 milj. euroa, josta suurimmat takausvastuut ovat Sonkakoti Oy:lle 3,3 milj. euroa, Iskola Oy:lle 0,5 milj. euroa, Ylä-Savon Vesi Oy:lle 0,3 milj. euroa ja Ylä-Savon Jätehuolto Oy:lle 0,2 milj. euroa. Sonkajärven kunta on taannut Sonkajärven-Sukevan vammaisten tukiyhdistys ry:n lainoja noin 50 000 eurolla. Takaukseen liittyy kohonnut riski. Sama riski liittyy kunnan takaamaan Sonkajärven Nuorisontuki ry:n lainaan noin 15 000 euroa. Muihin takauksiin ei tällä hetkellä liity merkittäviä riskejä.

Vuonna 2019 kunnan maksuvalmius on ollut heikko. Lyhytaikaista lainaa on nostettu maksuvalmiuden turvaamiseksi. Sama tilanne jatkuu vuonna 2020; maksuvalmius on heikko, ja sen turvaamiseksi on otettava lainaa.

Kunnan osakkeiden ja osuuksien yhteismäärä vuonna 2019 on 4,6 milj. euroa, joista tytäryhtiöiden osakkeita on 1,0 milj. euroa ja kuntayhtymien osuuksia 2,7 milj. euroa. Kuntayhtymien osuuksista suurimmat ovat Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä (1,2 milj. euroa) ja Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri (1,2 milj. euroa). Muita osakkeita ja osuuksia on noin 0,9 milj. euroa.

Kunta on ostanut Telia Oy:n omistamat Virastokeskus Oy:n osakkeet vuonna 2019. Kunnan omistus Virastokeskus Oy:stä on kauppojen jälkeen 100 %. Osakkeiden ostaminen ja yhtiövastikevastuiden siirtyminen kunnalle rasittavat kunnan taloutta vuosina 2019-2020. Virastokeskus on tarkoitus purkaa vuonna 2020.

Vuonna 2019 kunnan taloutta rasittavat Virastokeskus Oy:n lisäksi myös uuden kunnantalon vuokratulot. Tulevina vuosina tilanne kuitenkin paranee, kun virastotalo puretaan, ja sen käyttökulut lakkaavat. Uuden kunnantalon vuokratulot ovat merkittävästi pienemmät kuin Virastokeskus Oy:n yhtiövastikkeet.

Tämänhetkisten tietojen perusteella SOTE-uudistuksen myötä osa kuntayhtymistä puretaan ja suurin osa kuntayhtymien tehtävistä siirretään Pohjois-Savon maakunnan järjestettäväksi. Purettavia kuntayhtymiä kuntakonsernissa ovat Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä, Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri, Pohjois-Savon liitto, Vaalijalan kuntayhtymä sekä Itä-Suomen päihdehuollon kuntayhtymä. Kuntayhtymien purkamisella on merkittävät vaikutukset kunnan taloudelliseen asemaan.

Kunnan taloudelliseen tilanteeseen vaikuttaa merkittävästi yleisen taloudellisen kehityksen epävarmuus, jolla on vaikutuksia moneen kunnan talouteen vaikuttavaan tekijään, esimerkiksi työllisyyteen, yritysten toimintaedellytyksiin sekä kunnan verokertymään.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Sonkajärven kunnan riskienhallintaohje on hyväksytty kunnanhallituksessa 17.12.2018. Vuonna 2020 riskienhallinnan kehittäminen keskittyy riskienhallintaohjeen toimeenpanoon. Sisäisessä valvonnassa keskitytään vuonna 2020 erityisesti käteiskassojen hoitoon, kunnan omaisuuteen liittyvien vakuutusten riittävyyteen sekä hankintaohjeen toimeenpanoon.

1.6 Kuntastrategia 2017–2021

Sonkajärven kuntastrategian 2017-2021 tahtotilana on, että Sonkajärvi on ihmisille ja yrityksille viihtyisä, turvallinen ja elinvoimainen asuin- ja toimintaympäristö.

Tahtotilaan pääsemiseksi kunta edistää elinkeinoelämän kehitystä ja panostaa erityisesti asumiseen ja ympäristöön toteuttamalla asuinkuntastrategiaa. Sonkajärvi tarjoaa vaihtoehdon ja mahdollisuuden asua maaseutumaisessa ja luonnonläheisessä ympäristössä, jossa palvelut ovat hyvin saatavilla. Kunta panostaa asumiseen ja tarjoaa kuntalaisille hyvät ja helposti saavutettavissa olevat palvelut, joilla edistetään kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia. Sonkajärven ja Sukevan taajamien palvelujen säilyminen ja kehittäminen sekä kyläyhteistyö ovat keskeisessä asemassa.

Kunta toimii erilaisissa verkostoissa ja edistää kaikella toiminnallaan elinkeinojen kehittymistä sekä kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia. Kuntatalous on tasapainossa ja kunnassa on hyvinvoiva, osaava ja työstä innostunut henkilöstö.

Sonkajärven kunnan kannalta keskeiset menestystekijät ovat:

- 1) Elinkeinoelämän kehittäminen
- 2) Asuminen ja ympäristö
- 3) Kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen
- 4) Seutukunnallinen yhteistyö, verkostokunnan rakentaminen
- 5) Tasapainoinen kuntatalous
- 6) Osaava ja motivoitunut henkilöstö

Kuntastrategiassa on esitetty tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit jokaiselle menestystekijälle ja ne ovat kaikkia toimielimiä ja tulosalueita sitovia:

1) Elinkeinoelämän kehittäminen, tavoitteet:

- Tiivis yritys yhteistyö ja yritys vaikutusten arviointi päätöksenteossa
- Yritystoiminta on monipuolista
- Maa- ja metsätalouden/alkutuotannon asema pysyy vahvana
- Matkailun osuus elinkeinorakenteesta kasvaa
- Työllisyyden parantaminen, työttömyysprosentti alle 15

2) Asuminen ja ympäristö, tavoitteet:

- Kunnan viestintä on positiivista, kiinnostavaa ja säännöllistä
- Kunnassa on monipuolinen vuokra-asunto- ja tonttitarjonta
- Kunnassa on hyvät liikenne yhteydet
- Kunnassa on laadukas perus- ja lukio-opetus sekä varhaiskasvatus
- Kuntataajamien kehittäminen Sonkajärvellä ja Sukevalla

3) Kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen, tavoitteet:

- Kuntalaisten terveys ja hyvinvointi kohenevat
- Sosiaali- ja terveydenhuollon lähipalvelut ovat kuntalaisten saatavilla
- Kyläyhdistykset ja muut yhdistykset tukevat kuntaa terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen liittyvässä työssä
- Kunnassa on hyvät mahdollisuudet omaehtoiseen liikunnan harrastamiseen
- Kunnassa on hyvät mahdollisuudet omaehtoiseen opiskeluun ja kulttuurielämyksiin
- Kirjastopalvelut ovat kuntalaisten käytettävissä Sonkajärvellä ja Sukevalla
- Lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisy

4) Seutukunnallinen yhteistyö/verkostokunnan rakentaminen, tavoitteet:

- Turvataan kunnan ja seutukunnan edut SOTE-/maakuntauudistuksessa
- Ylä-Savon seutukunnan elinvoimaisuuden parantaminen ja yhteisten voimavarojen hyödyntäminen

5) Tasapainoinen kuntatalous, tavoitteet:

- Tilikauden ylijäämä. Alijäämää ei synny.
- Velkamäärä ei kasva yli maan keskitason (kunta ja konserni)

6) Osaava ja motivoitunut henkilöstö, tavoitteet:

- Henkilöstö jaksaa työssä eläkeikään asti
- Hyvinvoiva, osaava ja työstä innostunut henkilöstö
- Ammattitaitoinen henkilöstö

1.7 Hyvinvointikertomus osana kuntastrategian toteuttamista

Kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen on kunnan perustehtävä. Vuonna 2011 voimaan tullut terveydenhuoltolaki velvoittaa kuntia raportoimaan valtuustolle vuosittain kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä. Sen lisäksi valtuustolle on kerran valtuustokaudessa valmisteltava laajempi hyvinvointikertomus. Kunnan on strategisessa suunnittelussa asetettava paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin perustuvat terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen tavoitteet ja määriteltävä niitä tukevat toimenpiteet.

Sonkajärven kunnan laaja hyvinvointikertomus valtuustokaudelle 2017-2021 on hyväksytty valtuustossa 25.2.2019. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vuosiraportti vuodelta 2018 on hyväksytty valtuustossa 11.11.2019. Hyvinvointikertomuksen tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan seuraavan kerran vuoden 2019 tilinpäätöksen yhteydessä.

2 TALOUSSUUNNITTELU

Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio. Sen hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnittelukausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Uudessa kuntalaissa on korostettu strategisen suunnittelun merkitystä ja koko kuntakonsernin huomioon ottamista toiminnan ja talouden suunnittelussa. Kunnille on asetettu lakisääteinen velvoite laatia kuntastrategia, jossa hyväksytään kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteet. Laissa on määritelty myös kuntastrategian vähimmäisisältö. Talousarvio ja -suunnitelma tulee uuden lain mukaan laatia niin, että se toteuttaa kuntastrategiaa. Tästä syystä talousarviotavoitteet olisi suositeltavaa esittää niin, että niistä käy ilmi, mistä strategisesta tavoitteesta se on johdettu.

Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään aikaisempaan tapaan toiminnan ja talouden tavoitteet kunnalle ja kuntakonsernille. Konserninäkökulmaa korostetaan sillä, että talousarviossa on huomioitava kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet entistä selkeämmin. Tämä ei kuitenkaan tarkoita konsernitilinpäätöstä vastaavan yhdistellyn talousarvion laatimista.

Tarkoituksena on, että talousarviossa ja -suunnitelmassa esitettäisiin omana kokonaisuutena kuntakonsernin kannalta olennaisia tulevia tapahtumia. Tällaisia voisivat olla esimerkiksi määräämisvallan hankkiminen konsernin ulkopuolisessa yhteisössä tai ulkopuolisen yhteisön varojen ja velkojen vastaanottaminen sulautumisessa, toimintojen yhtiöittäminen, tytäryhteisöjen purkaminen tai muut olennaiset muutokset tytäri- ja omistusyhteisyyshen omistus- ja äänivallassa taikka merkittävät muutokset mainittujen yhteisöjen liiketoiminnassa ja toimialassa. Myös merkittävät tytäryhteisön investoinnit ja tytäryhteisöille annettavat takaukset tai mahdolliset realisoituvat takausvastuut voidaan esittää talousarviossa.

2.1 Kunnan talousarvion ja -suunnitelman rakenne ja sisältö

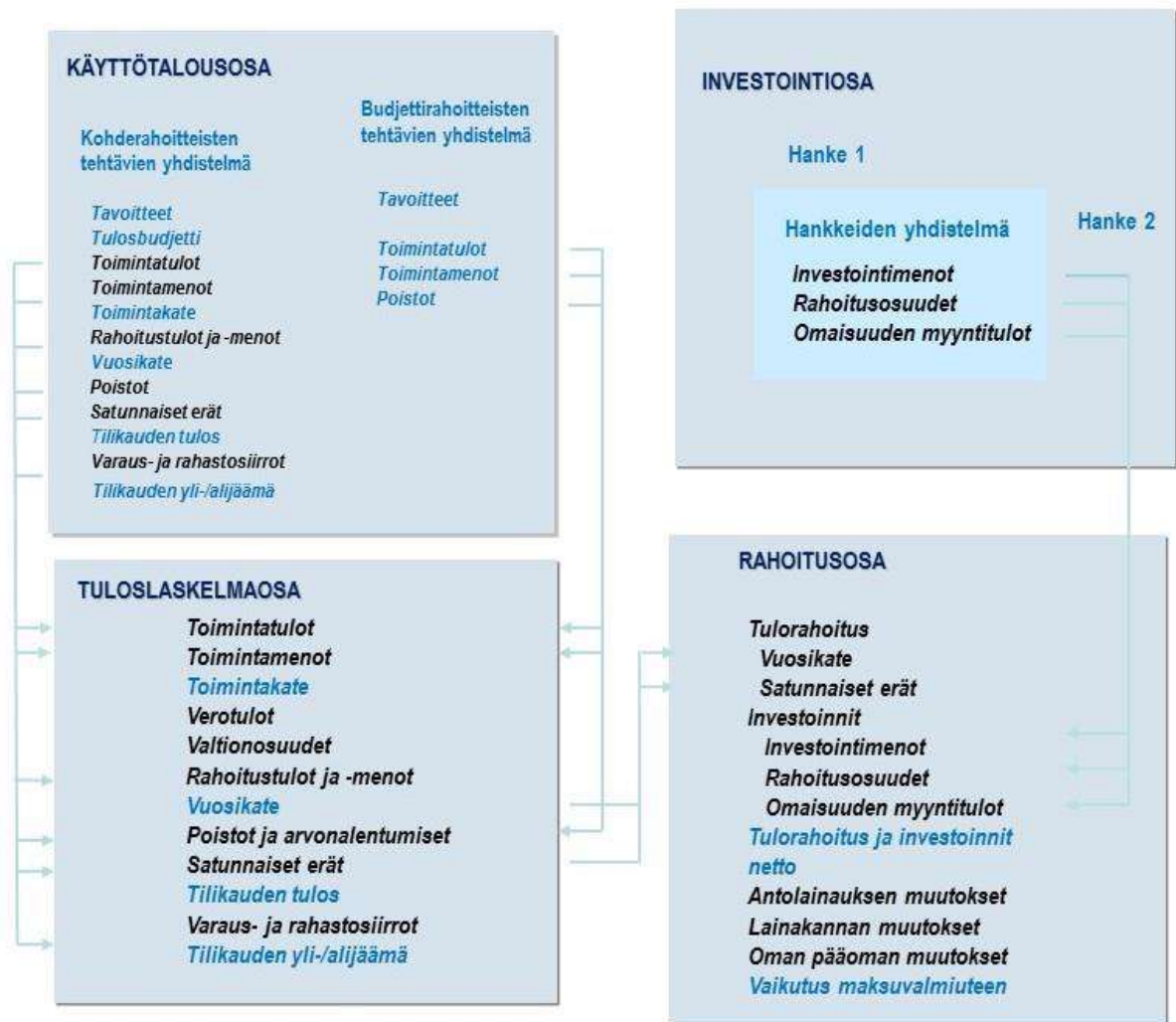
Talousarviolla ja -suunnitelmalla on kunnassa kolme päätehtävää: Ensiksi niissä asetetaan palvelutoimintaa ja investointihankkeita koskevat tavoitteet. Toiseksi talousarvioon ja -suunnitelmaan budjetoidaan menoja ja tuloja koskevat arviot eri tehtäville ja hankkeille. Kolmanneksi talousarviossa ja -suunnitelmassa osoitetaan, miten varsinainen toiminta ja investoinnit rahoitetaan.

Talousarvion rakenne palvelee mainittua kolmea tehtävää: palvelutoimintaa ja investointihankkeita koskevien tavoitteiden asettaminen sekä niiden edellyttämä menojen ja tulojen budjetointi tehdään käyttötalous- ja investointiosassa. Toiminnan ja investointien pääomarahoitus ja siihen liittyvät korvaukset osoitetaan tuloslaskelmaosassa ja rahoituslaskelmaosassa.

Talousarvio jakaantuu käyttötalous-, tuloslaskelma-, investointi- ja rahoitusosaan. Samaa rakennetta noudatetaan taloussuunnitelmassa ja tilinpäätökseen sisältyvässä talousarvion toteutumavertailussa.

Talousarvion ja -suunnitelman eri osien keskinäistä yhteyttä kuvaa alla oleva kaavio. Toimintaa ja taloutta suunnitellaan ja seurataan käyttötalouden, investointien, tuloslaskennan ja rahoituksen näkökulmasta. Käyttötalousosassa asetetaan taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet ja budjetoidaan niiden järjestämisen vaatimat menot ja tulot. Investointiosassa budjetoidaan pitkävaikutteisten tuotantovälineiden kuten rakennusten, kiinteiden rakenteiden ja kaluston hankinta, rahoitusosuudet ja omaisuuden myynti. Tuloslaskelmaosassa osoitetaan tulorahoituksen riittävyys käyttömeneihin ja poistoihin. Rahoitusosassa osoitetaan yhteenvetona rahan lähteet ja käyttö.

Talousarvion ja -suunnitelman rakenne

2.2 Taloussuunnittelun periaatteet

Vuotuisperiaate merkitsee, että talousarvio sisältää vain yhden varainhoitovuoden suoriteperusteiset menot ja tulot.

Tasapainoperiaate tarkoittaa, että tulojen on suunnitelmakaudella katettava menot ja että kunnan maksuvalmiuden tulee aina olla riittävä.

Täydellisyysperiaatteen mukaan talousarvioon on otettava kunnan rahan käyttö ja rahan lähteet kokonaisuudessaan. Tiedossa olevia menoja tai tuloja ei voi jättää talousarviosta pois.

Bruttoperiaatteella tarkoitetaan sitä, että tulot ja menot päätetään talousarviossa ja -suunnitelmassa bruttomääräisinä eli menoja ei vähennetä tuloista.

Nettoperiaatteella tarkoitetaan, että valtuusto voi päättää tulojen ja menojen erotuksen (toimintakatteen) määrärahana tai tuloarviona. Näin voidaan menetellä esimerkiksi liiketoiminnassa ja toiminnassa, jossa myyntitulojen osuus on merkittävä sekä sisäisiä palveluja tuottavien yksiköiden toiminnassa.

Yhtenäisyysperiaate edellyttää, että valtuusto päättää talousarviosta ja -suunnitelmasta yhtenä kokonaisuutena samassa käsittelyssä.

Julkisuusperiaatteen mukaan talousarvio on julkinen asiakirja, johon kenellä tahansa on oikeus tutustua.

2.3 Talousarvion ja -suunnitelman sitovuus

Käyttötalouden talousarvio on sitova toimielimtasolla.

Kuntaorganisaatio koostuu toimielimistä, tulosalueista, vastuualueista, tuloyksiköistä ja kustannuspaikoista. Kustannuspaikat voidaan vielä eritellä toimintoihin ja kohteisiin.

Valtuusto asettaa tavoitteet ja osoittaa tavoitteiden saavuttamiseen tarvittavat määrärahat ja tuloarvion seuraaville toimielimille:

TOIMIELIN	TULOSALUEET:	VASTUUALUEET:
Vaalilautakunta	Vaalit	Vaalit
Tarkastuslautakunta	Tarkastustoimi	Tarkastustoimi
Kunnanhallitus ja valtuusto	Yleishallinto	Yleinen luottamushenkilöhallinto Hallintopalvelut Taloushallinto Muu yleishallinto Velkaneuvonta
	Työllistäminen Ruokapalvelu Terveiden ja hyvinvoinnin edistäminen Elinkeinojen kehittäminen	Työllistäminen Ruokapalvelu SOTE -kuntayhtymä Muu sosiaali- ja terveydenhuolto Elinkeinot Maaseutuelinkeinot
Sukevan aluelautakunta	Sukevan alueen palvelut	Sukevan alueen palvelut
Sivistyslautakunta	Varhaiskasvatus Koulutoimi	Varhaiskasvatus Koulutoimen hallinto Perus- ja esiopetus Lukiokoulutus
	Joukkoliikenne Vapaa sivistystoimi	Joukkoliikenne Kansalaisopisto Kirjasto Kulttuuritoimi
	Nuoris- ja liikuntatoimi	Nuorisotoimi Liikuntatoimi
Tekninen lautakunta	Tekninen toimi	Tekninen toimi Tilapalvelu Liikenneväylät Ympäristö- ja viheralueet
	Rakennusvalvonta Palo-, pelastus- ja suojelutyö Vesihuoltolaitos	Rakennusvalvonta Palo- ja pelastustoimi Vesilaitos Viemärlaitos Hulevesiviemärit

Käyttötalousosaan voi sisältyä sekä sitovia että ohjeellisia tavoitteita. Sitovat tavoitteet sitovat toimialueita valtuustoon nähden, ohjeelliset tavoitteet (tunnusluvut ja mittarit) eivät ole valtuustoon nähden sitovia.

Investointiosan sitovuus määritellään siten, että nettokustannusarvioltaan 100 000 euroa tai sen ylittävät hankkeet ovat yksinään sitovia valtuustoon nähden. Alle 100 000 euron hankkeet ovat valtuustoon nähden sitovia toimitelimitäin ja hankeryhmittäin. Hankeryhmän sisällä alle 100 000 euron hankkeista päättää lautakunta.

Tuloslaskelman seuraavat erät ovat sitovia valtuustoon nähden:

- verotulot
- valtionosuudet
- rahoitustuottojen ja -kulujen erotus
- satunnaiset tuotot ja kulut
- poistoeron muutos
- varausten muutos
- rahastojen muutos

Rahoituslaskelman seuraavat erät ovat sitovia valtuustoon nähden:

- antolainasaamisten vähennys
- antolainasaamisten lisäys
- pitkäaikaisten lainojen vähennys
- pitkäaikaisten lainojen lisäys
- lyhytaikaisten lainojen muutos

Taloussuunnitelman sitovuus

Suunnitelmavuosien 2021-2022 määrärahat, tuloarviot ja tavoitteet ovat ohjeellisia. Vaikka talousarvion sitovuus on vahvempi kuin taloussuunnitelman, on myös taloussuunnitelma kunnan viranomaisia ja viranhaltijoita velvoittava asiakirja.

2.4 Talousarvion käyttösuunnitelma

Valtuuston hyväksyttyä talousarvion kunnanhallitus saattaa sen täytäntöönpanomääräyksin toimitelimiten noudatettavaksi.

Kunnanhallitus ja toimitelimit päättävät sen jälkeen käyttösuunnitelmista, joilla tarkistetaan kunkin toimitelimen talousarvioehdotukseen sisältyneen alustava käyttösuunnitelma valtuuston päätöksiä vastaavaksi. Lisäksi kunnanhallitus ja toimitelimit omalta osaltaan päättävät tehtävien toteuttamisesta ja määrärahojen käytöstä.

Käyttösuunnitelmissa toimitelimit asettavat valtuuston määrittelemien tavoitteiden kanssa yhdenmukaiset tavoitteet sekä jakavat määrärahat ja tuloarviot seuraavan tason yksiköille.

2.5 Tilivelvollisuus

Johtavien ja tilivelvollisten viranhaltijoiden velvollisuutena on seurata ja valvoa talousarvion toteutumista. Tilivelvollisuutta ei voi, päinvastoin kuin toimivaltaa, delegoida edelleen. Johtavien ja tilivelvollisten viranhaltijoiden velvollisuutena on siten ohjata ja seurata alaistaan toimintaa ja henkilöstöä asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Kuntalain mukaan tilivelvollisia ovat kunnan toimitelinten jäsenet sekä asianomaisen toimitelimen tulosalueen johtavat viranhaltijat (esittelijät sekä toimitelinten tehtäväalueella itsenäisestä tulos/vastuualueesta vastaavat viranhaltijat).

Valtuutetut eivät ole tilivelvollisia, mutta kunnan muiden toimielinten jäsenet ovat. Tilivelvollisuus ei tuo viranhaltijalle mitään sellaista vastuuta, joka ei kuuluisi hänelle asemansa perusteella muutoinkin: esimiehenä, laskujen hyväksyjänä tai määrärahojen käytöstä vastaavana viranhaltijana. Tilivelvollisuus merkitsee sitä, että

- viranhaltijan toiminta tulee valtuuston arvioitavaksi
- viranhaltijaan voidaan kohdistaa tilintarkastuskertomuksessa muistutus
- viranhaltijalle voidaan myöntää vastuuvapaus.

Tilivelvolliseen voidaan kohdistaa muistutus ja häneltä voidaan evätä vastuuvapaus sekä omasta että alaisensa tekemisestä tai tekemättä jättämisestä. Viime kädessä tilintarkastajalla on harkintavalta, ketkä ovat tilivelvollisia.

Tilivelvolliset toimielinten jäsenet:

- kunnanhallitus
- tarkastuslautakunta (määrärahojen käytön osalta)
- keskusvaalilautakunta
- Sukevan aluelautakunta
- sivistyslautakunta
- tekninen lautakunta

Tilivelvolliset viranhaltijat:

Vaalit	Keskusvaalilautakunnan sihteeri
Yleishallinto	Kunnansihteeri Kunnanjohtaja Henkilöstöasioista vastaava (henkilöstöasioiden osalta)
Työllistäminen	Työllisyssihteeri Kunnansihteeri
Ruokapalvelu	Ruokapalvelupäällikkö Kunnansihteeri
Elinkeinojen kehittäminen	Kunnanjohtaja
Sukevan aluelautakunta	Aluesihteeri Kunnaninsinööri
Koulutoimi	Rehtorit Sivistyslautakunnan esittelijä
Joukkoliikenne	Sivistyslautakunnan esittelijä
Varhaiskasvatus	Varhaiskasvatuksen vastaava Sivistyslautakunnan esittelijä Päiväkotien johtajat
Vapaa sivistystoimi	Kirjastotoimenjohtaja/kansalaisopiston rehtori Sivistyslautakunnan esittelijä Kulttuurisihteeri
Nuoriso- ja liikuntatoimi	Nuoriso- ja liikuntasihteeri Sivistyslautakunnan esittelijä
Tekninen toimi	Kunnaninsinööri Kunnanrakennusmestari
Rakennusvalvonta	Rakennustarkastaja Kunnaninsinööri
Palo-, pelastus- ja suojelutyö	Rakennustarkastaja Kunnaninsinööri
Vesihuoltolaitos	Vesihuoltomestari Kunnaninsinööri

2.6 Talouden tasapainottamista koskeva sääntely

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona ka-tetaan.

Uuden kuntalain voimaantulon myötä alijäämän kattamisvelvollisuus koskee myös kuntayhtymiä, jolloin kuntien ja kuntayhtymien alijäämiä koskevat samat velvoitteet. Kuntayhtymät voivat jatkossa olla kuntien tapaan arviointimenettelyn kohteena. Alijäämän kattamisvelvollisuus koskee vain kunnan tai kuntayhtymän taseeseen kertynyttä alijäämää, ei konsernitaseen alijäämää.

Kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä selkoa taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävydestä talouden tasapainottamisessa. Tarkastuslautakunnan tulee arvioida talouden tasapainotuk-sen toteutumista ja toimenpideohjelman riittävyttä.

Kuntalain määräyksillä on pyritty lisäämään talouden suunnitelmallisuutta sekä selkeyttämään ja täsmentä-mään kunnan talouden tasapainosääntelyä erityisesti tilanteessa, jossa kunnan kertynyt alijäämä on mää-rältään merkittävä. Kunnalla on ehdoton tasapainovaatimus taloussuunnittelussa alijäämätilanteessa: ta-loudeltaan alijäämäisen kunnan tulee katkaista alijäämän lisääntyminen enintään neljässä vuodessa laati-malla tasapainossa oleva tai ylijäämäinen taloussuunnitelma.

Kunnanhallituksen rooli tasapainoisen taloussuunnitelman laatimisessa on keskeinen. Tarkastuslautakun-nan on arvioitava arviointikertomuksessa tasapainotuksen toteutumista sekä toimenpiteiden riittävyttä ja realistisuutta. Tilintarkastajat joutuvat puuttumaan alijäämän kattamisvelvollisuuden laiminlyömiseen.

2.7 Sonkajärven kunnan vuoden 2020 talousarvion pääpiirteitä

Talousarvion 2020 laatimisen pohjana oli käyttötalouden toimielin-kohtainen talousarvioraami (toiminta-kate), jossa on huomioitu sekä ulkoiset että sisäiset tulot ja menot. Kunnan talousarvion 2020 toimintakat-teen raami oli -27,9 milj. euroa. Lopullinen toimintakate on -27,3 milj. euroa.

Valtuusto päätti kesäkuussa 2019 toteuttaa palveluverkkoselvityksen sekä -suunnitelman. Palveluverkko-suunnitelma kertoo, mitä palveluja tulevaisuudessa toteutetaan missäkin toimitiloissa. Suunnitelman poh-jana toimii kunnassa tehty kiinteistöselvitys. Investoinnit suunnitellaan palveluverkkosuunnitelmaa kehik-kona käyttäen.

Kunnanhallitus on nimennyt talouden tasapainottamistyöryhmän, joka suunnittelee talouden tasapaino-tusta vuosille 2020-2023. Työryhmän esityksestä vuoden 2020 talousarvioon on toteutettu joitakin säästö-toimenpiteitä. Eräitä investointeja (terveyskeskus, urheilukenttä ja latukone) on siirretty vuodelle eteen-päin. Harkinnanvaraiset avustukset on puolitettu lukuun ottamatta Päiväkeskus Pysäkki ry:n ja Sonkajärven Mielenterveyskerho (Touhula) ry:n avustuksia sekä vesihuoltoavustuksia ja teiden perusparannusavustuk-sia. Vuodelle 2020 suunniteltu Taitotalon purkaminen on siirretty vuodelle 2021. Tulopohjan vahvistamiseksi korotetaan veroprosentteja.

Tulo- ja kiinteistöveroprosentit ovat seuraavat:

	2019	2020
Tuloveroprosentti	20,50	21,25
Yleinen kiinteistöveroprosentti	0,93	1,25
Vakituisten asuinrakennusten veroprosentti	0,41	0,55
Rakentamattoman rakennuspaikan veroprosentti	Ei määrätty	Ei määrätty
Muiden asuinrakennusten (loma-asunnot) veroprosentti	0,93	1,25
Yleishyödyllisen yhteisön veroprosentti	0,00	0,00
Voimalaitoksen kiinteistöveroprosentti	2,85	2,85

Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän (SOTE) maksuosuus vuodelle 2020 on yhteensä 17,2 milj. euroa (2018: 17,1 milj. euroa) sisältäen oman toiminnan ja sairaanhoitopiirin maksuosuuden. Kunnan bruttoinvestoinnit vuonna 2020 ovat 1,3 milj. euroa, investointitulot 0,01 milj. euroa ja nettoinvestoinnit 1,3 milj. euroa. Suurimmat yksittäiset investointihankkeet ovat keskusarkiston tilojen rakentaminen terveyskeskukseen, Ketolantien rakentaminen, Sonkajärven koulukeskuksen luokkien korjaus sekä Sonkajärven paloaseman varavoima ja johtokeskus.

Talousarvioon 2020 sisältyy pitkäaikaisten lainojen lisäystä 2,2 milj. euroa. Lainojen lyhennykset ovat 1,0 milj. euroa. Lyhytaikainen laina 1,2 milj. euroa on tarkoitus muuttaa pitkäaikaiseksi. Tällöin vuoden 2020 lopussa kunnalla olisi vain pitkäaikaista lainaa. Lainakanta yhteensä vuoden 2020 lopussa on arviolta noin 11 milj. euroa eli 2 889 euroa per asukas (TP 2018: 2 656 euroa/asukas).

Lainamäärän on arvioitu edelleen kasvavan vuosina 2021-2022.

Tilikauden tulos on +0,2 milj. euroa ja tilikauden ylijäämä 0,3 milj. euroa.

Lainanottovaltuutus

Lainan ottamisesta ja lainaehdoista päättää hallintosäännön perusteella kunnanjohtaja yhdessä kunnansihteerin kanssa talousarvion rahoituslaskelmassa hyväksytyin lainakannan muutosten puitteissa.

Pitkäaikaisen lainan lainanottovaltuutus vuonna 2020 on 2,2 milj. euroa.

Lyhytaikaisen lainan lainanottovaltuutus vuonna 2020 on 2,2 milj. euroa.

Kuntatalouden keskeiset tunnusluvut 2018-2020

		TP 2018	TA 2019 muutettu	TA 2020
Tuloveroprosentti		20,50	20,50	21,25
Toimintatulot, joista ulkoiset toimintatulo	milj. €	5,6 3,5	5,7 3,5	6,1 3,6
Toimintamenot joista ulkoiset toimintakulut	milj. €	-31,9 -29,9	-32,6 -30,3	-33,4 -30,9
Toimintakate	milj. €	-26,3	-26,8	-27,3
Verotulot	milj. €	12,2	12,8	13,6
Valtionosuudet	milj. €	15,7	15,2	15,3
Vuosikate	1 000 €	1 976	1 616	1 652
Vuosikate	€/asukas	498	408	436
Poistot ja arvonalentumiset	1 000 €	-1 291	-1 298	-1 377
Investoinnit, netto	milj. €	-1,6	-2,7	-1,3
Lainojen muutos, pitkäaik.	milj. €	-1,0	3,0	1,1
Lyhytaikaisten lainojen muutos	milj. €	-0,3	-2,5	-1,2
Lainakanta/asukas	€	2 656	2 788	2 889
Asukasluku		3 969	3 956	3 791

2.8 Taloussuunnitelman 2021–2022 yleisperustelut

Valmisteilla olevan sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen taloudellisia vaikutuksia ei ole otettu huomioon taloussuunnitelmassa, koska uudistusta koskeva lainsäädäntö ei ole vielä voimassa. Toimintakulujen arvioidaan kasvavan vuosina 2021-2022 maltillisesti. Huonokuntoisten kiinteistöjen purkukustannukset ja alaskirjaukset kasvattavat kuluja kuitenkin hetkellisesti. Vuonna 2020 kulujen arvioidaan puruista johtuen kasvavan noin 0,5 milj. euroa ja vuonna 2021 noin 0,3 milj. euroa. Vuodesta 2021 alkaen säästetään kiinteistöjen käyttökuluissa noin 0,2 milj. euroa.

Kuntastrategian lähtökohtana on, ettei alijäämää synny vuosina 2017-2021. Tasapainoisen taloussuunnitelman laatimiseksi on kunnan tuloveroa ja kiinteistöveroa korotettu vuoden 2020 talousarviossa. Kunnan tulovero on nostettu vuosille 2020-2021 nykyisestä 20,50 prosentista 21,25 prosenttiin, vakituisten asuinrakennusten kiinteistövero nykyisestä 0,41 prosentista 0,55 prosenttiin, ja muiden asuinrakennusten veroprosentti sekä yleinen kiinteistöveroprosentti nykyisestä 0,93 prosentista 1,25 prosenttiin.

Vuosien 2020-2022 nettoinvestoinnit ovat yhteensä 6,5 milj. euroa. Investointisuunnitelma tarkistetaan ja päivitetään vuosittain talousarviokäsittelyn yhteydessä. Suurimpia investointipaineita aiheuttavat terveyskeskuksen remontointitarpeet, kiinteistöjen korjaukset, vesi- ja viemärlaitoksen sekä tieverkoston ylläpitämiseen liittyvät investoinnit.

Uutta pitkäaikaista lainaa otetaan arviolta 1,0 milj. euroa vuonna 2021 ja 1,7 milj. euroa vuonna 2022. Vuonna 2021 kokonaislainamääräksi arvioidaan 11,0 milj. euroa ja vuonna 2022 lainamäärä on 11,7 milj. euroa. Vuosittaiset lainanlyhennykset ovat noin 1 milj. euroa.

Vuosikate riittää laskennallisesti kattamaan pitkävaikutteisten tuotannontekijöiden kulumisesta aiheutuvat kulut eli poistot suunnitelmakaudella.

3 KÄYTTÖTALOUSOSA

TOIMIELIN:	KESKUSVAALILAUTAKUNTA
Tulosalue:	Vaalit
Kustannuspaikat:	Eduskuntavaalit, presidentinvaalit, EU-vaalit, kuntavaalit
Tilivelvolliset:	Keskusvaalilautakunta, keskusvaalilautakunnan sihteeri

Valtiollisten ja kunnallisten vaalien toimittaminen; vaalipäivän äänestys ja ennakkoäänestys (yleinen, koti- ja laitosäänestys).

Tuloarviot ja määrärahat

1 000 €	TP 2018	TA 2019	TA 2019 muutettu	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Toimintatulot ja -menot						
Toimintatulot	7	21	21			
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintamenot	-6	-17	-17		-8	
Toimintakate	1	4	4		-8	
Laskennalliset erät						
Poistot ja arvonalentumiset						
Vyörytyserämenot						
Vyörytyserätulot						
Muut laskennalliset menot						
Muut laskennalliset tulot						
Tehtävän kokonaiskustannukset	-6	-17	-17		-8	
Henkilömäärä						

Perustelut

Vuonna 2020 ei ole säännönmukaisia vaaleja. Kuntavaalit ovat huhtikuussa 2021. Vuonna 2022 ei ole säännönmukaisia vaaleja.

TOIMIELIN:	TARKASTUSLAUTAKUNTA
Tulosalue:	Tarkastustoimi
Kustannuspaikka:	Tarkastustoimi
Tilivelvolliset:	Tarkastuslautakunta

Valtuuston päätettävien hallinnon ja talouden tarkastusta koskevien asioiden valmistelu sekä valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisen arviointi kunnassa ja kuntakonsernissa. Lisäksi tarkastuslautakunnan on arvioitava talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävyttä.

Tuloarviot ja määrärahat

1 000 €	TP 2018	TA 2019	TA 2019 muutettu	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Toimintatulot ja -menot						
Toimintatulot						
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintamenot	-22	-26	-26	-26	-27	-27
Toimintakate	-22	-26	-26	-26	-27	-27
Laskennalliset erät						
Poistot ja arvonalentumiset						
Vyörytyserämenot				-1	-1	-1
Vyörytyserätulot						
Muut laskennalliset menot						
Muut laskennalliset tulot						
Tehtävän kokonaiskustannukset	-22	-26	-26	-27	-28	-28

Perustelut

- Toimikauden alussa laaditaan tarkastuslautakunnan työsuunnitelma painopistealueineen.
- Tarkastetaan kunnanhallituksen toimintakertomukseen sisältyvä selvitys valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta.
- Selvitetään, mitä on tehty edellisten vuosien tarkastusten perusteella.
- Seurataan toimielinten pöytäkirjoja ja päätöksiä.
- Yhteenvetona tarkastuksista laaditaan vuosittain valtuustolle arviointikertomus.
- Tilintarkastuspalvelut ja tarkastuslautakunnan sihteeri-pöytäkirjanpitäjän tehtävät ostetaan BDO Audiator Oy:ltä.

Tunnusluvut

Tunnusluvut/mittarit	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Tarkastuslautakunnan työsuunnitelman painopistealueiden lukumäärä/vuosi	9	11	11	11	11
Koulutuspäivien lukumäärä/vuosi	1	2	1	1	1
Tilitarkastajan antamat suulliset ja kirjalliset raportit, lukumäärä/vuosi	2	4	4	4	4
Tarkastuslautakunnan tarkastuspäivät	7	6	6	6	6
Ostetut tilintarkastuspäivät:					
- tilintarkastaja	7	9	9	9	9
- avustava tilintarkastaja	7,5	6	6	6	6

TOIMIELIN:	KUNNANHALLITUS JA VALTUUSTO
Tulosalue:	Yleishallinto
Kustannuspaikat:	Valtuusto, kunnanhallitus, avustukset, jäsenmaksut ja maksusuudet, hankerahat, edustus ja suhdetoiminta, toimikunnat ja työryhmät, keskustoimisto, yhteispalvelu, monistus, ICT-palvelut, asumispalvelut, henkilöstöpalvelut, talouspalvelut, muu toiminta, pakolaisten palvelut
Tilivelvolliset:	Kunnanhallitus, kunnanjohtaja, kunnansihteeri

Yleishallinto vastaa kunnan hallinnosta, talous- ja henkilöstöhallinnon palveluista sekä kunnanhallituksen ja valtuuston päätösten valmistelusta ja toimeenpanosta sekä asianhallinnasta ja arkistotoimesta.

Tavoitteet

Menestystekijä	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Tavoitearvo 2020-2022
Asuminen ja ympäristö	Kunnan viestintä on positiivista, kiinnostavaa ja säännöllistä	Käytämme verkkosivuja ja sosiaalista mediaa kuntamarkkinoinnissa	Asiakaspalautteet	Asiakaspalautteet kerätään ja analysoidaan
Tasapainoinen kuntatalous	Tilikauden ylijäämä. Alijäämää ei synny.	Laadimme talousarvion siten, ettei alijäämää synny ja hoidamme taloutta sen mukaisesti	Tilikauden ylijäämä. Alijäämää ei synny.	Tilikauden ylijäämä > 0 euroa
Tasapainoinen kuntatalous	Velkamäärä ei kasva yli maan keskitason (kunta ja konserni)	Laadimme talousarvion siten, ettei velkamäärä kasva yli maan keskitason	Asukaskohtainen velkamäärä alle maan keskiarvon per asukas	Asukaskohtainen velkamäärä alle maan keskiarvon per asukas
Osaava ja motivoitunut henkilöstö	Henkilöstö jaksaa työssä eläkeikään asti	Tuemme henkilöstön työssä jaksamista erilaisten työjärjestelyiden avulla	Työssä laskennalliseen eläkeikään saakka tai enemmän	Toteuma >80 % eläkkeelle jääneistä/vuosi
Osaava ja motivoitunut henkilöstö	Hyvinvoiva, osaava ja työstä innostunut henkilöstö	Kehitämme johtamista ja esimiestyötä	Työtyytyväisyyskyselyn tulokset, sairauspoissaolot	Työtyytyväisyyskyselyn tulokset eivät heikenny, sairauspoissaolot eivät kasva
Osaava ja motivoitunut henkilöstö	Ammattitaitoinen henkilöstö	Tarjoamme henkilöstölle ammatillista koulutusta	Koulutussuunnitelman mukaiset koulutustunnit	Toteuma 80 %

Tuloarviot ja määrärahat

1 000 €	TP 2018	TA 2019	TA 2019 muutettu	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Toimintatulot ja -menot						
Toimintatulot	129	79	79	90	91	91
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintamenot	-1 290	-1 348	-1 395	-1 422	-1 392	-1 406
Toimintakate	-1 161	-1 270	-1 316	-1 332	-1 302	-1 315
Laskennalliset erät						
Poistot ja arvonalentumiset	-80	-58	-62	-90	-24	-19
Vyörytyserämenot	-55	-71	-71	-86	-88	-89
Vyörytyserätulot	310	410	410	639	648	655
Muut laskennalliset menot						
Muut laskennalliset tulot	77	83	83	83	83	83
Tehtävän kokonaiskustannukset	-1 425	-1 477	-1 528	-1 598	-1 504	-1 513
Henkilömäärä	8	9	9	8	8	8

Perustelut**Valtuusto**

Vuonna 2020 on arvioitu pidettävän kuusi kokousta. Lisäksi varaudutaan pitämään 3-4 valtuustoseminaaria tarpeen mukaan. Yhden kokouksen/seminaarin kustannukset ovat noin 1 700 euroa.

Kunnanhallitus

Vuonna 2020 on arvioitu pidettävän 17 kokousta. Yhden kokouksen kustannukset ovat noin 800 euroa. Kunnan markkinointiin varataan 10 000 euroa.

Avustukset

Vesihuoltoavustuksiin varataan 15 000 euroa. Vauvarahaan varataan 100 euroa per vauva, yhteensä 2 000 euroa.

Jäsenmaksut ja maksuosuudet

Kuntaliiton jäsenmaksu 13 000 euroa, Pohjois-Savon liiton jäsenmaksu 37 000 euroa (sisältäen Pohjois-Savon Kehittämisrahaston maksuosuus), muut jäsenmaksut 3 000 euroa.

Hankerahat

Ylä-Savon Veturi ry:n kuntarahaosuudeksi vuodelle 2020 varataan 14 000 euroa. Voimaa vanhuuteen -hankkeelle varataan 1 000 euroa.

Edustus ja suhdetoiminta

Määrärahaa vuodelle 2020 ei ole varattu.

Toimikunnat ja työryhmät

Vanhus- ja vammaisneuvoston kokouskustannuksiin varataan yhteensä 4 000 euroa. Kylä- ja yhdistysparlamentin toimintaan varataan 1 750 euroa. Nuorisovaltuuston toimintaan varataan 2 060 euroa. Elinkeino-työryhmälle ei varata määrärahaa.

Keskustoimisto

Arkiston siirron suunnitteluun ja toteutukseen varataan yhteensä 22 000 euroa. Kesätyöntekijän palkkaamiseen ei varata määrärahaa.

Asiointipiste

Asiointipisteen kulut, muun muassa asiakaspalvelu ja postitus. Asiointipiste on tukipalvelu, jonka nettokustannukset vyörytetään toimintakulujen suhteessa kaikille kustannuspaikoille v. 2020 alkaen.

ICT-palvelut

ICT-palvelut kunnalle tuottaa Savon ICT-Palvelut Oy. Määrärahavaraus on 130 000 euroa. CGI:n ohjelmistojen ylläpitokuluihin varataan 20 000 euroa. Ohjelmistojen versionvaihtoihin varataan 35 000 euroa. Osallistutaan Pohjois-Savon tietohallintostrategian toteuttamiseen (v. 2019-2021), määrärahavaraus on 2 000 euroa. Ict-palvelut on tukipalvelu, jonka kustannukset vyörytetään työasemien määrän suhteessa kaikille kustannuspaikoille.

Asumispalvelut

Kunta ostaa asumisen asiantuntijapalvelut Sonkakoti Oy:ltä. Asumispalvelujen toimintakulut ovat yhteensä noin 43 000 euroa.

Henkilöstöpalvelut

Aluesihteerin toimii henkilöstöasioista vastaavana viranhaltijana. Aluesihteerin palkkakustannuksista kohdennetaan henkilöstöhallintoon 15 %. Eläkemenoperusteisiin kuel-maksuihin varataan 29 000 euroa.

Kunnan työterveyshuoltopalvelut hankitaan 1.1.2020 alkaen Terveystalo Verso Oy Pihlajalinnalta. Työterveyshuollon kustannuksiin varataan 75 000 euroa ja KELA-korvausten määräksi arvioidaan 28 000 euroa (KELA-korvaukset vähentävät kunnan työterveyshuollon kustannuksia vastaavalla euromäärällä).

Henkilöstöpalvelut ovat tukipalveluita, joiden nettokustannukset vyörytetään vuodesta 2020 alkaen työntekijämäärän suhteessa kaikille kustannuspaikoille.

Talouspalvelut

Kirjanpitäjän toimi lakkautetaan työntekijän jäädessä eläkkeelle v. 2020 alussa. Kirjanpitäjän tehtävien hoitamiseksi sekä palkkahallinnon ja asiointipisteen sijaisjärjestelyjen turvaamiseksi on kirjanpitäjän toimen tilalle aiemman perustettu palvelusihteerin toimi. Yleishallinnosta taloushallintoon on siirretty kunnansihteerin palkkakustannuksista taloudenhoidon tehtäviä vastaava osuus 50 %. Talouspalvelut on tukipalvelu, jonka nettokustannukset vyörytetään kaikille kustannuspaikoille; palkanlaskenta työntekijämäärän suhteessa ja muut talouspalvelut toimintamenojen suhteessa.

Muu toiminta

Osuus verotuskustannuksiin 90 100 euroa. Vakuutuksiin varataan 7 000 euroa ja löytöeläinten hoitosopimuksen mukaisiin kuluihin 6 200 euroa.

Pakolaisten palvelut

Sonkajärven kunta jatkaa vuonna 2020 osallistumistaan kuntien väliseen yhteistyösopimukseen pakolaisten vastaanottamisessa ja kotouttamisessa. Kuntapaikkojen kysynnän ei odoteta kasvavan vuonna 2020. Pakolaisten kotouttamispalveluihin varataan yhteensä 27 000 euroa (sisältäen luku- ja kirjoitustaidon opetuksen).

Tunnusluvut

Tunnusluvut/mittarit	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Valtuuston kokousten lukumäärä	8	9	9	9	9
Hallituksen kokousten lukumäärä	20	17	17	17	17
Vanhus- ja vammaisneuvoston kokousten lukumäärä	4	5	5	5	5
Kyläparlamentin kokousten lukumäärä	4	4	4	4	4
Nuorisovaltuuston kokousten lukumäärä	5	5	5	5	5

TOIMIELIN:	KUNNANHALLITUS JA VALTUUSTO
Tulosalue:	Työllistäminen
Kustannuspaikat:	Työpaja, työllistämishankkeet, työmarkkinatuen kuntaosuus, nuorten kesätyöllistäminen, oppisopimuskoulutus
Tilivelvolliset:	Kunnanhallitus, työllisyssihteeri, kunnansihteeri

Työllistämisen tulosalue tarjoaa nuorille ja pitkäaikaistyöttömille mahdollisuuksia työllistymiseen ja työelämään tai koulutukseen sijoittumiseen. Panostamalla nuorten ja pitkäaikaistyöttömien työllistämiseen edistetään kuntalaisten ja erityisesti nuorten hyvinvointia ja ehkäistään syrjäytymistä.

Tavoitteet

Menestystekijä	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Tavoitearvo 2020-2022
Elinkeinoelämän kehittäminen	Työllisyyden parantaminen, työttömyysprosentti alle 11	Turvaamme oman työllistämisyksikön toiminnan	Työttömyysprosentti	Työttömyysprosentin vuosittainen keskiarvo alle 11 %
Kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen	Lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisy	Ehkäisemme lasten ja nuorten syrjäytymistä ja tuemme nuorten työllistymistä ja opiskelua	Nuorten kesätyöllistämiseen varatun määrärahan käyttö	Nuorten kesätyöllistämiseen varatulla määrärahalla työllistetty vähintään 38 nuorta

Tuloarviot ja määrärahat

1 000 €	TP 2018	TA 2019	TA 2019 muutettu	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Toimintatulot ja -menot						
Toimintatulot	154	189	189	271	272	273
Valmistus omaan käyttöön		15	15	15	15	15
Toimintamenot	-706	-821	-821	-804	-816	-824
Toimintakate	-552	-617	-617	-518	-529	-536
Laskennalliset erät						
Poistot ja arvonalentumiset						
Vyörytyserämenot	-13	-17	-17	-35	-36	-36
Vyörytyserätulot						
Muut laskennalliset menot						
Muut laskennalliset tulot						
Tehtävän kokonaiskustannukset	-719	-838	-838	-839	-852	-860
Henkilömäärä	3	3	3	3	3	3

Perustelut

Työllistämisen tulosalueella työskentelee työllisyssihteerin lisäksi kaksi työ- ja yksilövalmentajaa. Painopistealueena on pitkäaikaistyöttömien (vuoden yhtäjaksoinen työttömyys) ja kunnan maksuosuuden piirissä olevien (yli 300 päivää työttömänä työmarkkinatukea saaneet) työllistäminen kunnan työyksiköihin ja työpajoille. Kunta on varautunut työllistämään pitkäaikaistyöttömiä sekä nuoria myös ilman valtion tukea pienentääkseen työttömyyden kustannuksia myös jatkossa.

Työllistämisen tulosalueelle kirjataan työpajoille työllistettyjen henkilöiden palkkauskustannusten lisäksi myös muihin kunnan omiin työyksiköihin palkattujen henkilöiden kustannukset ja niihin saatavat tuet. Nämä nettokustannukset kohdennetaan sisäisenä laskutuksena ao. työyksiköille v. 2020 alkaen.

Työllisyydenhoidossa kiinnitetään huomioita työllistämistoimien oikea-aikaisuuteen, sekä jatkopoluttamiseen kohti avoimia työmarkkinoita. Alueellista, seudullista ja maakunnallista yhteistyötä kehitetään mm. selvittämällä erilaisia työllisyyden kumppanuusmalleja kunnan yksiköiden ja alueen yhdistysten kanssa. Myös yritysyritystyötä lisätään ja jo olemassa olevien yhteistyöverkoston ylläpitämistä jatketaan.

Työmarkkinatuen kuntaosuus

Kunnan maksuosuus 300-999 päivää työmarkkinatukea saaneista on 50 % ja yli 1 000 päivää työmarkkinatukea saaneista 70 %. Työmarkkinatuen kuntaosuudeksi varataan määrärahaa 0,20 milj. euroa (2019: 0,22 milj. euroa).

Työpajatoiminta

Kunnan työllistämisyksikön tulee suunnitella, kehittää ja toteuttaa uusia aktivointimahdollisuuksia yhteistyössä eri työyksiköiden ja toimijoiden kanssa. Työpajalla valmennettavat tarvitsevat työhön ja koulutukseen aktivoinnin lisäksi myös sosiaalista tukea. Vuoden 2020 aikana pyritään entisestään laajentamaan työpajan toimintaa pajan seinien ulkopuolelle, niin sanotun seinättömän työpajan mallilla ja lisäämällä työllistämistoimiin osallistuvien yksilöohjausta. Työpajan tehtävä painottuvat jatkossa kuntouttavaan valmennukseen ja työelämään valmennusta tehdään ensisijaisesti pajan seinien ulkopuolella (esimerkiksi kunnan eri toimintayksiköissä). Vuonna 2021 Taitotalon purku saattaa olla ajankohtainen, mikä aiheuttaa sen, että työpajan toimintoja mietitään uudelleen ja työpajan tuotteita tuoteistetaan, jolloin työn hinnoittelukin helpottuu.

Yritysten, yhdistysten, järjestöjen ja säätiöiden pitkäaikaistyöttömien ja nuorten työllistämisen tukemiseen harkinnanvaraisella työllistämisen kuntalisällä varataan määrärahaa 2 500 euroa (2019: 5 000 euroa).

Nuorten kesätyöllistäminen

Nuorten kesätyöllistämiseen varataan 8 500 euroa (2019: 15 000 euroa). Määrärahalla pystytään työllistämään 38 nuorta, kaksi viikkoa kestäväan kesätyöhön.

Työllistämishankkeet

Nuorten työpajatoiminnan kehittämishanke

Kunta hakee Itä-Suomen aluehallintovirastolta avustusta nuorten työpajatoimintaan yhden ohjaajan (yksilö- ja työvalmentajan) palkkauskustannuksiin. Nuorten työpajatoiminta tarjoaa alle 29-vuotiaille nuorille mahdollisuuksia ohjattuun ja tuettuun työtoimintaan. Nuorilla on mahdollisuus tutustua työelämään ja saada/ylläpitää ammattitaitoa erilaisissa työtehtävissä. Nuorten työpajatoiminnan tavoitteena on selkiyttää ammatinvalintaa tai ylläpitää jo olevaa ammattitaitoa. Vuonna 2020 hanke painottuu seinättömän työpajatoiminnan kehittämiseen sekä oppilaitosten kanssa tehtävään yhteistyöhön.

YTYÄ! Ylä-Savossa on työtä -hanke

Hankkeen tavoitteena on nostaa esille Ylä-Savon alueen työmahdollisuuksia sekä ohjata ja kouluttaa motivoitunutta henkilöstöä alueen työllistävälle toimialoille. Hankkeen 1. osa päättyy 31.12.2019, mutta hankkeelle on haettu jatkoa ja Sonkajärvi on muiden Ylä-Savon kuntien tapaan mukana, joten hankkeen omarahoitusosuuteen vuodelle 2020 varataan 5 000 euroa.

Iisalmen seudun monialainen yhteispalvelu

Työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelun (TYP) tavoitteena on edistää työttömien työllistymistä tarjoamalla heille heidän palvelutarpeen mukaisia julkisia työvoimapalveluja sekä sosiaali-, terveys- ja kuntoutuspalveluja. Monialaisella yhteispalvelulla tarkoitetaan yhteistoimintamallia, jossa työ- ja elinkeinotoimisto, kunnat ja Kela yhdessä arvioivat yhteispalvelua tarvitsevien työttömien palvelutarpeet, suunnittelevat palvelut työllistymisen kannalta tarkoituksenmukaiseksi kokonaisuudeksi ja vastaavat yhdessä työttömien työllistämisen prosessin etenemisestä ja seurannasta. Iisalmen seudun monialaiseen yhteispalveluun varataan kuntaosuutta 2 500 euroa.

Tunnusluvut

Tunnusluvut/mittarit	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Kuntaan työllistettyjen pitkäaikaistyöttömien määrä, hlö/v	19	25	25	25	25
Työttömien työnhakijoiden määrä, keskim./kk	190	275	250	250	250
Alle 25-vuotiaat työttömät työnhakijat, keskim./kk	12	25	20	20	20
Yli 300 päivää työmarkkinatukea saaneet työttömät työnhakijat, keskim./kk	55	58	55	55	55
Yksilö- ja työvalmennettävien määrä, hlö/v	43	45	47	50	50
- joista alle 29-vuotiaita hlö/v	10	10	10	10	10

TOIMIELIN:	KUNNANHALLITUS JA VALTUUSTO
Tulosalue:	Ruokapalvelu
Kustannuspaikat:	Mosaiikin keittiö, Sonkajärven koulukeskuksen keittiö ja Sukevan koulun keittiö
Tilivelvolliset:	Kunnanhallitus, ruokapalvelupäällikkö, kunnansihteeri

Ruokapalvelu valmistaa ravitsevaa, terveellistä ja taloudellista ruokaa sosiaali- ja terveystoimen ja kunnan sivistystoimen yksiköihin asiakkaiden erityistarpeet huomioiden.

Tuloarviot ja määrärahat

1 000 €	TP 2018	TA 2019	TA 2019 muutettu	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Toimintatulot ja -menot						
Toimintatulot	958	1 012	1 012	1 165	1 184	1 195
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintamenot	-940	-1 014	-1 038	-1 046	-1 062	-1 072
Toimintakate	17	-2	-26	120	123	123
Laskennalliset erät						
Poistot ja arvonalentumiset	-13	-20	-20	-53	-53	-53
Vyörytyserämenot	-20	-26	-26	-51	-52	-52
Vyörytyserätulot						
Muut laskennalliset menot						
Muut laskennalliset tulot						
Tehtävän kokonaiskustannukset	-974	-1 059	-1 084	-1 150	-1 166	-1 177
Henkilömäärä	15	14	14	13	13	13

Perustelut

Koulukeskuksen keittiö valmistaa koulun lisäksi Sonkajärven päivä- ja vuorohoidon ateriat. Sukevan koulun keittiö valmistaa koulun lisäksi Sukevan päiväkodin ja SOTE:n Sukevan yksiköiden ateriat. Mosaiikin keittiö valmistaa sosiaali- ja terveydenhuollon tehostettujen palveluasuntojen, kuntoutusosasto Kipinän ja päivätoiminnan sekä vuorohoidon päivälliset ja viikonloppuateriat.

Tunnusluvut

Tunnusluvut/mittarit	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Ateriasuoritteet, Mosaiikki (terveyskeskuksen keittiö 2018-2019)	111 077	108 100	130 462	130 462	130 462
Ateriasuoritteet, koulukeskus	86 956	96 000	104 385	104 385	104 385
Ateriasuoritteet, Sukevan koulu	27 081	29 370	26 710	26 710	26 710
Ateriasuoritteet yhteensä	225 114	233 470	261 457	261 457	261 457
€ / ateriasuorite, Mosaiikki	4,56	4,60	4,32/4,76	4,32/4,76	4,32/4,76
€ / ateriasuorite, koulukeskus	3,39	3,47	3,75	3,75	3,75
€ / ateriasuorite, Sukevan koulu	5,53	5,30	5,40/5,56	5,40/5,56	5,40/5,56
€ / ateriasuorite, koko ruokahuolto	4,17	4,20	4,35	4,35	4,35
Asiakaskyselyn toteuttaminen ruokahuollon yksiköissä joka toinen vuosi			Asiakaskysely tehty	v. 2022	v. 2024
Suosittelujen mukaiset ruokaohjeet käytössä (Kouluruokasuositus 2017 ja Sairaalaruokasuositus 2010)			Käytössä	Käytössä	Käytössä
Lähi- ja kotimaisen ruoan käyttö		17 %	17 %	17 %	17 %

Suorite kuvaa aterian vaatimaa raaka-aineiden ja työn määrää. Esim. kouluateria on yksi suorite, työpaikka-ateria on 1,25 suoritetta, tehostetun palveluasumisen yhden asiakkaan ateriat/vuorokausi on 4,8 suoritetta. Suorite perustuu Kuntaliiton antamaan suositukseen.

Tulevina vuosina suoritteiden määrään vaikuttaa oppilaiden määrän väheneminen. Terveyskeskuksen/Mosaiikin suoritemäärä on palautunut suunnitellulle tasolle.

Nykyisissä hankintasopimuksissa (sopimuskausi 1.5.2017 alkaen) on huomioitu lähiruoan tarjoamisen mahdollisuus niin, että tuoteryhmäkohtaisten osatarjousten jättäminen on ollut mahdollista. Sellaisia ovat mm. tuoreet kasvikset, perunat, marjat ja leipomotuotteet.

Kilpailulain 30 d §:n neutraliteettisäännöksen mukaan kaikki kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuva taloudellinen toiminta, eli ulosmyynti, joka on 40 000 euroa tai enemmän, on eriytettävä julkisyhteisön kirjanpidossa 1.1.2020 alkaen. Toiminnan on täytettävä markkinaperusteisen hinnoittelun vaatimukset. Hinnoittelussa on otettava huomioon kilpailullisen toiminnan muuttuvat ja kiinteät kustannukset, tulot, investointimenot, rahoituskulut sekä kohtuullinen tuotto toimintaan sitoutuneelle pääomalle. Ruokapalvelun myynti Ylä-Savon SOTE kuntayhtymälle on hinnoiteltu tämän säännöksen mukaan ja siitä tullaan esittämään erillinen tuloslaskelma vuoden 2020 tilinpäätöksessä.

TOIMIELIN:	KUNNANHALLITUS JA VALTUUSTO
Tulosalue:	Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen
Kustannuspaikat:	SOTE kuntayhtymä, kunnan muu sosiaali- ja terveydenhuolto
Tilivelvolliset:	Kunnanhallitus, kunnanjohtaja

SOTE kuntayhtymä:

- Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän (SOTE) tuottamat sosiaali- ja terveydenhuollon lakisääteiset palvelut sekä ympäristöterveydenhuolto.
- Erikois- ja erityistason sairaanhoidon ja kehitysvammaisten erityishuollon palvelut.

Kunnan muu sosiaali- ja terveydenhuolto:

- Sosiaali- ja terveystoimen henkilöstön eläkemenoperusteiset eläkemaksut.
- Sosiaalitoimen ja terveydenhuollon järjestävyydet.

Tavoitteet

Menestystekijä	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Tavoitearvo 2020-2022
Kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen	Kuntalaisten terveys ja hyvinvointi kohe-nevat	Kaikki alla mainitut toimenpiteet:	Sairastavuusindeksi	Kelan sairastavuus-indeksi vuonna 2015 oli 127,1 (koko maa: 100,0), sairastavuus-indeksi ei nouse vuo-den 2015 tasosta
Kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen	Sosiaali- ja terveydenhuollon lähipalvelut ovat kuntalaisten saatavilla	Turvaamme toimivat sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut	Sosiaali- ja terveydenhuollon lähipalvelut toteutuvat sopimuk-senmukaisella tavalla	Sosiaali- ja terveydenhuollon toteutu-neet kustannukset < talousarvio
Seutukunnallinen yhteistyö/verkosto-kunnan rakentaminen	Turvataan kunnan ja seutukunnan edut SOTE-/maakuntauudistuksessa	Teemme tiivistä yhteistyötä muiden kuntien kanssa SOTE-/maakuntauudistuksen valmistelussa ja toteuttamisessa	SOTE-uudistuksen jälkeinen palvelurakenne on kattava ja laadukas	SOTE-uudistuksen jälkeinen palvelurakenne on kattava ja laadukas

Tuloarviot ja määrärahat

1 000 €	TP 2018	TA 2019	TA 2019 muutettu	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Toimintatulot ja -menot						
Toimintatulot						
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintamenot	-17 363	-17 549	-17 549	-17 591	-17 915	-18 269
Toimintakate	-17 363	-17 549	-17 549	-17 591	-17 915	-18 269
Laskennalliset erät						
Poistot ja arvonalentumiset						
Vyörytyserämenot						
Vyörytyserätulot						
Muut laskennalliset menot						
Muut laskennalliset tulot						
Tehtävän kokonaiskustannukset	-17 363	-17 549	-17 549	-17 591	-17 915	-18 269

Perustelut

Mahdollista sosiaali- ja terveydenhuoltopalvelu-uudistusta ei ole huomioitu tulevien vuosien talousarviossa, koska uudistuksen toteutuminen on vielä epävarmaa. Suunnitelmavuosien talousarvio on laadittu tällä hetkellä voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti.

Sonkajärven kunnan vuoden 2020 maksuosuus Ylä-Savon SOTE kuntayhtymälle on 17,2 miljoonaa euroa. Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän oman toiminnan osuus on 12,8 miljoonaa euroa ja Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin (KYS) osuus on 4,4 miljoonaa euroa. Raami on 17,7 miljoonaa euroa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestöavustuksiin on varattu 55 000 euroa kustannuspaikalle kunnan muu sosiaali- ja terveydenhuolto (2019: 60 000 euroa).

Kunnan maksettaviin sosiaali-, terveyden- ja ympäristöterveydenhuollon henkilöstön eläkemenoperusteisiin maksuihin varataan 381 000 euroa (2019: 370 000 euroa).

SOTE-kuntayhtymä

Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän ja Sonkajärven kunnan välisen palvelusopimuksen mukaisesti kuntalaisten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut tuotetaan alla olevan yhteenvedon mukaisesti. Tarkemmat palvelukohtaiset toiminnot ja tavoitteet on esitetty Sonkajärven kunnan ja Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän välisessä palvelusopimuksessa 2020 sekä kuntayhtymän talousarviossa 2020.

PALVELU (1 000 €)	TA 2019	TA 2020	Muutos %
Aikuispsykososiaaliset palvelut	848	734	-13,4
Aikuissosiaalityö	125	121	-2,7
Erikoissairaanhoido, oma tuotteistettu	675	602	-10,8
Erikoissairaanhoido, ostettu, KYS	3 900	4 389	12,5
Hoito ja hoiva	6 663	6 342	-4,8
Kuntoutus	308	215	-30,4
Perhepalvelut	752	913	21,4
Suun terveydenhuolto	407	417	2,5
Vammaispalvelut	1 697	1 860	9,7
Vastaanotto	1 449	1 245	-14,0
Ympäristötoimi	190	192	1,0
Hallinto, seudullinen	102	84	-17,5
Palvelut yhteensä	17 115	17 114	
Satunnaiset erät (ISA alaskirjaus)		39	
Maksuosuus yhteensä	17 115	17 153	0,2

Aikuispsykososiaaliset palvelut

Psykiatrisen ja riippuvuusosaston hoitopäivätavoitetta on vähennetty 2018 toteumaan verrattuna 172 ja 2019 talousarvioon verrattuna 20 hoitopäivällä. Vuoden 2020 hoitopäivätavoite on 380. Palveluasumisessa on 11 toistaiseksi olevaa asukasta. Sosiaalisen kuntoutuksen ja asumisen tuen määrärahasta on poistettu 22 000 euroa Päiväkeskus Pysäkin tukipalveluiden ostoihin. Palveluiden kilpailutuksen jälkeen niitä tuottavat hankintasopimuksessa olevat palveluntuottajat. Hoito- ja hoivapalveluihin on siirtynyt kaksi asiakasta, joiden palveluasumiskustannukset 73 000 euroa on vähennetty sosiaalityön puolelta.

Aikuissosiaalityö

Täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen määrärahat on varattu vuoden 2019 toteutuman mukaisesti. Kuntouttavan työtoiminnan määräraha on vuoden 2019 tasolla. Aikuissosiaalityön sosiaalityöntekijän resurssista 40 prosenttia on monialaisessa yhteispalvelussa.

Oma erikoissairaanhoito

Erikoislääkärin vastaanottojen kustannuspaikalle on yhdistetty lasten- ja naistentautien vastaanottotoiminta. Kumppanuus- ja virkalääkäritoimintaa lisätään erikoislääkärin vastaanotolla. Toimintamalleja uudistetaan ja etäpalveluja kehitetään osana erikoislääkärin vastaanottotoimintaa. Erikoissairaanhoidosta (KYS) siirretään palveluita, joita voidaan tehdä kuntayhtymän oman erikoissairaanhoidon vastaanotolla, esim. uniapneapotilaan hoito. Avohoitopalveluita kehitetään esim. jatkamalla kotisairaalan aukioloaikaa ilta-aikaan klo 16-21. Kotisairaalan, erikoislääkärin vastaanottojen ja osastopalvelujen välillä lisätään yhteistyötä mm. päiväsaaralatoiminnan osalta. Terveyspalvelujen vastuualueella lisätään henkilöstön yhteiskäyttöä osaamisen varmistamiseksi ja laajentamiseksi.

Leikkaustoiminta ja siihen liittyvät erikoislääkärin vastaanotot (kirurgian ja silmätautien vastaanotot) toteutetaan omana toimintana 1.1.2020 alkaen kahden vuoden ostopalvelutoiminnan jälkeen. Tämä luo paremmat mahdollisuudet lisätä ulkokuntamyyntiä sekä yhteistyötä Kys:n kanssa.

Ostettu erikoissairaanhoito, KYS

Sisältää erikoissairaanhoidon ostot Pohjois-Savon sairaanhoitopiiriltä ja muilta kunnilta/kuntayhtymiltä. Sairaanhoitopiirin ostot pitävät sisällään sekä käyttöön perustuvan hoitopalveluiden oston, että asukasluvuun perustuvat kuntien jäsenmaksuosuudet. Arvio vuoden 2020 kuntakohtaisista maksuosuuksista sisältää myös vuoden 2019 ennakoidun alijäämän kattamisen. Ostetun erikoissairaanhoidon lisäys on 489 000 euroa.

Hoito ja hoiva

Kotihoidon peittävyys on korkea eikä sitä ole tarpeen nostaa. Sonkajärvellä ei ole yksityisiä palveluntuottajia tilapäisiä asiakkaita varten, joten niiden määrä kasvaa. Säännöllisen kotihoidon palvelusetelituottaja on. Omaishoidossa ei ole merkittäviä muutoksia. Lääkerobotiikka on eniten käytössä ja tehokkuutta on saatava lisää. Hankitaan liukuesteitä kaatumistapaturmien ehkäisemiseksi. Koti- ja omaishoidon asiakkaiden päivätoimintaa korvataan koti- ja etäkuntoutuksella sekä laaditaan toiminnan jatkosuunnitelma.

Tehostetun asumispalvelun hoitopäivämäärien kasvu on maltillista. Hoitopäivämäärien nousu selittyy kokonaan hyvinvointipalveluista sosiaalihuoltolain ensisijaisuuden vuoksi siirtyvillä asiakkailla. Palveluasumista lisätään siten, että se vastaa 6 % Sonkajärven asumispalveluiden tuotannosta.

Lyhytaikaishoidon paikkoja on Sonkajärvellä kolme. Akuuttiosaston hoitopäivien lukumäärä vähenee noin 1 200 ja dialyysin noin 200 hoitopäivällä vuoteen 2019 verrattuna.

Kuntoutus

Kuntoutuksen talousarvio laskee Sonkajärvellä melko tasaisesti kaikilla osa-alueilla. Paikalliset palvelut järjestetään seudullisin resurssein.

Perhepalvelut

Lastensuojelun laitos- ja perhehoidossa on yhteensä 12 lasta. Määrärahat on budjetoitu olemassa oleville sijoituksille. Perheiden tukipalveluiden määrärahaa on vähennetty vuoden 2018 tilinpäätöksen perusteella. Tavoitteena on vähentää perhetyön ja tukihenkilöpalveluiden ostoa ja lisätä omaa tuotantoa lisätyillä henkilöstöresursseilla. Lastensuojelun laitoshoidon määrärahavaraus 153 000 euroa, nousua talousarvioon 2019 nähden 147 000 euroa ja tilinpäätökseen 2018 nähden 107 % eli 79 000 euroa. Perhehoidon määrärahat nousevat 51 % eli 101 000 euroa vuoden 2019 tasolta ostopalveluiden vuoksi.

Sonkajärven sosiaalikeskuksen perhesosiaalityöhön/lastensuojeluun on lisätty osa-aikainen palveluohjaaja. Vaikeasti psyykkisesti sairaiden nuorten perhekotikuntoutukseen ei ole budjetoitu mitään. Tiedossa ei ole yhtään nuorta, joka tarvitsisi perhekotikuntoutusta.

Vuoteen 2019 nähden nuorten avohoitokäyntitavoitteita on vähennetty 88 käynnillä. Lastenpsykiatrian tavoitteita on vähennetty 28 käynnillä. Ennusteet perustuvat vuoden 2018 toteumaan. Sonkajärven ja Vieremän koulutiimeihin on lisätty yhteinen koulupsykykkari, jonka tehtäväkuvaan sisältyy myös nuorten matalan kynnyksen päihde- ja mielenterveystyö.

Suun terveydenhuolto

Palvelujen kysyntään voidaan seudullisesti vastata paremmin korjaantuneen henkilöstöresurssin myötä. Suun terveydenhuollossa toimintamalleja kehitetään kokonaisuhoiton toteutus ja asiakaslähtöisyys huomioiden. Asiakkaille tarjotaan myös iltavastaanottoaikoja mahdollisuuksien mukaan. Ennalta ehkäisevää toimintaa tehostetaan kutsumalla kaikki 17-vuotiaat suun terveydentarkastukseen. Palvelusetelin käyttö on lisääntynyt ja sitä käytetään oman toiminnan tukena edelleen.

Sairaanhoitopiiri järjestää suun terveydenhuollon päivystyksen päivystysasetuksen mukaisesti. Shp:n järjestämistä vastuun ulkopuolelle jäävän suun terveydenhuollon kiireellisen hoidon SOTE järjestää ensisijaisesti omana toimintana tai hankkii sen ulkopuoliselta palveluntuottajalta. Palvelujen kysynnän ennakoidaan lisääntyvän päivystyksen järjestämisen myötä.

Vammaispalvelut

Mäntylän ohjatun ja tuetun asumisen yksikkö on vuokralla Sukevalla Sonkajärven-Sukevan Seudun Vammaisten Tuki Yhdistys ry:n omistamissa rivitaloissa. Mäntylässä asuu 13 kehitysvammaista ja yksi paikka on asumisharjoittelukäytössä. Mäntylän ohjaajat tukevat myös kahden omassa kodissaan asuvan kehitysvammaisen arkea Sukevalla. Kehitysvammaisten päiväkeskus Pirtti toimii Sukevan Kyläkeskuksen tiloissa. Pirtin palveluja käyttää arviolta 23 asiakasta. Ahkeruusrahaa ei makseta vuoden 2020 alusta alkaen. Pirtin ja Mäntylän vastaavan ohjaajan tehtävät on yhdistetty.

Kehitysvammaisten laitoshoidon on varattu yksi kuntoutusjakso. Palveluasumisen ostoissa on nousua 22,1 %, 113 000 euroa. Palveluasumisen ja tukiasunnon tarvetta on erityisesti kotoaan tai koulutuksesta tulevilla nuorilla. Henkilökohtaisen avun ja vammaispalvelulain mukaisen palveluasumisen ostomenot ovat lähes vuoden 2019 tasolla. Kuljetuspalvelujen menot 190 000 euroa, nousua 5,6 %.

Vastaanotto

Asiakas- ja käyntimääriä on lisätty valinnanvapauskokeilun päättymisen myötä. Etävastaanottotoimintaa aloitetaan. Hoitajakäynneistä peritään asiakasmaksu 11,40 euroa/käynti kolmelta ensimmäiseltä käyntikerhältä. Arvioitu kertymä/v on noin 26 000 euroa. Vastaanotoille lisätään 0,5 sairaanhoitajan tehtävää. Lääkäriresurssia tarkastellaan tarpeen mukaisesti.

Ympäristötoimi

Ympäristö- ja terveysvalvontapalveluiden kuntakohtaiset maksuosuudet määräytyvät kuntien asukasluuperusteisesti. Iisalmen, Kiuruveden, Sonkajärven ja Vieremän ympäristönsuojeluviranomaisena toimii Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän ympäristölautakunta. Ylä-Savon SOTE kuntayhtymällä on eläinklinikka Iisalmissa ja vastaanotot Kiuruvedellä, Sonkajärvellä ja Vieremällä.

Eläinlääkintähuollossa ennalta ehkäisevän eläinterveydenhuollon merkitys tulee kasvamaan edelleen. Tavoitteena on rekrytoida kaksi valvontaeläinlääkärinä, jotka voivat toimia valvontatehtävissä työparina. Yhteistyö Pohjois-Savon muiden valvontaeläinlääkäreiden kanssa lisääntyy 2018 solmitun yhteistyösopimuksen mukaisesti. Terveysvalvonnassa uudistuvien tietojärjestelmien ja valvontakäytäntöjen kehitys ja vaiheittainen käyttöönotto jatkuu.

Tunnusluvut

Tunnusluvut/mittarit	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021
Asukasluku	3 969	3 956	3 791	3 750
Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän maksuosuus, 1 000 €	17 253	17 115	17 153	17 496
Maksuosuus, €/asukas	4 320	4 326	4 525	4 666

TOIMIELIN:	KUNNANHALLITUS JA VALTUUSTO
Tulosalue:	Elinkeinojen kehittäminen
Kustannuspaikat:	Elinkeinoitoimi, maaseututoimi, lomatoimi
Tilivelvolliset:	Kunnanhallitus, kunnanjohtaja

Elinkeinojen kehittäminen kuntastrategian mukaisesti. Maaseutuelinkeinoviranomaisen tehtävät hoitaa maaseutuhallinnon palvelujen järjestämissopimuksen mukaisesti Iisalmen kaupunki.

Tavoitteet

Menestystekijä	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Tavoitearvo 2020-2022
Elinkeinoelämän kehittäminen	Tiivis yritysysteistyö ja yritysvaikutusten arviointi päätöksenteossa	Tapaamme yrittäjiä säännöllisesti ja huomioimme yritysvaikutukset päätöksenteossa	Yritysvaikutusten arviointi on tehty, kpl/v ja % kaikista päätöksistä	<ul style="list-style-type: none"> • Yritysvaikutusten arviointi on tehty niissä päätöksissä, joilla on vaikutusta yritys-toimintaan • Kaksi tapaamista/v
Elinkeinoelämän kehittäminen	Yritystoiminta on monipuolista	Tavoittelemme yritysten lukumäärän kasvattamista ja huomioimme yrittäjyyskasvatuksen osana opetuksen suunnittelua perus- ja lukio-opetuksessa	Yritysten lukumäärä ja määrän muutos vuosittain (%)	Yritysten lukumäärä ja määrän muutos vuosittain (%)
Elinkeinoelämän kehittäminen	Maa- ja metsätalouden/alkutuotannon asema pysyy vahvana	Turvaamme maa- ja metsätalouden toimintaedellytyksiä	<ul style="list-style-type: none"> • Maitomäärä, litraa/v, maidon tuotantomäärän muutos, % • Naudanlihan tuotanto, kg/v, naudanlihan tuotantomäärän muutos, % 	<ul style="list-style-type: none"> • Maitomäärä, litraa/v, maidon tuotantomäärän muutos, % • Naudanlihan tuotanto, kg/v, naudanlihan tuotantomäärän muutos, %
Elinkeinoelämän kehittäminen	Matkailun osuus elinkeinorakenteesta kasvaa	Kehitämme matkailuelinkeinoa	Matkailua harjoittavien yritysten lukumäärä ja määrän muutos, %	Matkailua harjoittavien yritysten lukumäärä ja määrän muutos, %
Seutukunnallinen yhteistyö/verkostokunnan rakentaminen	Ylä-Savon seutukunnan elinvoimaisuuden parantaminen ja yhteisten voimavarojen hyödyntäminen	Teemme tiivistä seudullista yhteistyötä seudun elinvoiman parantamiseksi	Ylä-Savon seutukunnan väestö- ja työpaikkakehitys	Väestön väheneminen pysähtyy Työpaikkojen määrä lisääntyy

Tuloarviot ja määrärahat

1 000 €	TP 2018	TA 2019	TA 2019 muutettu	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Toimintatulot ja -menot						
Toimintatulot	77	58	58	57	57	57
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintamenot	-224	-203	-203	-188	-191	-192
Toimintakate	-146	-145	-145	-131	-134	-136
Laskennalliset erät						
Poistot ja arvonalentumiset						
Vyörytyserämenot	-1	-1	-1	-2	-2	-2
Vyörytyserätulot						
Muut laskennalliset menot						
Muut laskennalliset tulot						
Tehtävän kokonaiskustannukset	-224	-204	-204	-190	-193	-195
Henkilömäärä						

Perustelut**Elinkeinotoimi**

Aluekehitysrahaan ja sen hallinnointikuluihin varataan 25 000 euroa (2019: 25 000 euroa). Yhteistyöhön Eukonkanto Oy:n kanssa varataan 3 000 euroa (2019: 6 000 euroa)

Markkinointityöryhmän toimintaa jatketaan edelleen. Työryhmän keskeisenä tehtävänä on yhteistyö tapahtumajärjestäjien kanssa. Vuonna 2020 tavoitteena on osallistua Eukonkanto-, Sukeva Original- sekä Sonkajärvi Soi -tapahtumiin. Määrärahavaraus on 3 500 euroa (2019: 7 000 euroa). Iisalmen ja tienoot yhteis-markkinointiin varataan 1 000 euroa.

Maaseututoimi

Maaseutuhallinnon tehtävät hoitaa maaseutulautakunta. Maaseututoimiston toimipiste on Sonkajärvellä. Maaseutulautakunnan maksuosuuteen varataan 84 000 euroa.

Lomatoimi

Lomituspalvelut järjestää Iisalmen kaupunki.

Kunnanhallitus ja valtuusto yhteensä

Tavoitteet

Tulosalue	Menestystekijä	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Tavoitearvo 2020-2022
Elinkeinojen kehittäminen	Elinkeinoelämän kehittäminen	Tiivis yritys yhteistyö ja yritys vaikutusten arviointi päätöksenteossa	Tapaamme yrittäjiä säännöllisesti ja huomioimme yritys vaikutukset päätöksenteossa	Yritys vaikutusten arviointi on tehty (kpl/v ja %-osuus kaikista päätöksistä)	<ul style="list-style-type: none"> • Yritys vaikutusten arviointi on tehty niissä päätöksissä, joilla on vaikutusta yritys toimintaan • Kaksi tapaa mista/v
Elinkeinojen kehittäminen	Elinkeinoelämän kehittäminen	Yritystoiminta on monipuolista	Tavoittelemme yritysten lukumäärän kasvattamista ja huomioimme yrittäjyyskasvatuksen osana opetuksen suunnittelua perus- ja lukio-opetuksessa	Yritysten lukumäärä ja määrän muutos vuosittain (%)	Yritysten lukumäärä ja määrän muutos vuosittain (%)
Elinkeinojen kehittäminen	Elinkeinoelämän kehittäminen	Maa- ja metsätalouden/alkutuotannon asema pysyy vahvana	Turvaamme maa- ja metsätalouden toimintaedellytyksiä	<ul style="list-style-type: none"> • Maitomäärä, litraa/v, maidon tuotantomäärän muutos, % • Naudanlihan tuotanto, kg/v, naudanlihan tuotantomäärän muutos 	<ul style="list-style-type: none"> • Maitomäärä, litraa/v, maidon tuotantomäärän muutos, % • Naudanlihan tuotanto, kg/v, naudanlihan tuotantomäärän muutos, %
Elinkeinojen kehittäminen	Elinkeinoelämän kehittäminen	Matkailun osuus elinkeinorakenteesta kasvaa	Kehitämme matkailuelinkeinoa	Matkailua harjoittavien yritysten lukumäärä ja määrän muutos, %	Matkailua harjoittavien yritysten lukumäärä ja määrän muutos, %
Työllistäminen	Elinkeinoelämän kehittäminen	Työllisyyden parantaminen, työttömyysprosentti alle 11	Turvaamme oman työllistämisyksikön toiminnan	Työttömyysprosentti	Työttömyysprosentin vuosittainen keskiarvo alle 11 %
Yleishallinto	Asuminen ja ympäristö	Kunnan viestintä on positiivista, kiinnostavaa ja säännöllistä	Käytämme verkosivuja ja sosiaalista mediaa kuntamarkkinoinnissa	Asiakaspalautteet	Asiakaspalautteet kerätään ja analysoidaan
Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen	Kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen	Kuntalaisten terveys ja hyvinvointi kohenevat	Kaikki alla mainitut toimenpiteet:	Sairastavuusindeksi	Kelan sairastavuusindeksi vuonna 2015 oli 127,1 (koko maa: 100,0), sairastavuusindeksi ei nouse vuoden 2015 tasosta

Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen	Kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen	Sosiaali- ja terveydenhuollon lähipalvelut ovat kuntalaisten saatavilla	Turvaamme toimivat sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut	Sosiaali- ja terveydenhuollon lähipalvelut toteutuvat sopimuksen mukaisella tavalla	Sosiaali- ja terveydenhuollon toteutuneet kustannukset < talousarvio
Työllistäminen	Kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen	Lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisy	Ehkäisemme lasten ja nuorten syrjäytymistä ja tuemme nuorten työllistymistä ja opiskelua	Nuorten kesätyöllistämiseen varatun määrärahan käyttö	Nuorten kesätyöllistämiseen varatulla määrärahalla työllistetty vähintään 38 nuorta
Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen	Seutukunnallinen yhteistyö/verkostokunnan rakentaminen	Turvataan kunnan ja seutukunnan edut SOTE-/maakuntaudistuksessa	Teemme tiivistä yhteistyötä muiden kuntien kanssa SOTE-/maakuntaudistuksen valmistelussa ja toteuttamisessa	SOTE-uudistuksen jälkeinen palvelurakenne on kattava ja laadukas	SOTE-uudistuksen jälkeinen palvelurakenne on kattava ja laadukas
Elinkeinojen kehittäminen	Seutukunnallinen yhteistyö /verkostokunnan rakentaminen	Ylä-Savon seutukunnan elinvoimaisuuden parantaminen ja yhteisten voimavarojen hyödyntäminen	Teemme tiivistä seudullista yhteistyötä seudun elinvoiman parantamiseksi	Ylä-Savon seutukunnan väestö- ja työpaikkakehitys	Väestön väheneminen pysähtyy Työpaikkojen määrä lisääntyy
Yleishallinto	Tasapainoinen kuntatalous	Tilikauden ylijäämä. Alijäämää ei synny.	Laadimme talousarvion siten, ettei alijäämää synny ja hoidamme taloutta sen mukaisesti	Tilikauden ylijäämä. Alijäämää ei synny.	Tilikauden ylijäämä > 0 euroa
Yleishallinto	Tasapainoinen kuntatalous	Velkamäärä ei kasva yli maan keskitason (kunta ja konserni)	Laadimme talousarvion siten, ettei velkamäärä kasva yli maan keskitason	Asukaskohtainen velkamäärä alle maan keskiarvon per asukas	Asukaskohtainen velkamäärä alle maan keskiarvon per asukas
Yleishallinto	Osaava ja motivoitunut henkilöstö	Henkilöstö jaksaa työssä eläkeikään asti	Tuemme henkilöstön työssä jaksamista erilaisten työjärjestelyiden avulla	Työssä laskennalliseen eläkeikään saakka tai enemmän	Toteuma >80 % eläkkeelle jääneistä/vuosi
Yleishallinto	Osaava ja motivoitunut henkilöstö	Hyvinvoiva, osaava ja työstä innostunut henkilöstö	Kehitämme johtamista ja esimiestyötä	Työtyytyväisyyskyselyn tulokset, sairauspoissaolot	Työtyytyväisyyskyselyn tulokset eivät heikenny, sairauspoissaolot eivät kasva
Yleishallinto	Osaava ja motivoitunut henkilöstö	Ammattitaitoinen henkilöstö	Tarjoamme henkilöstölle ammatillista koulutusta	Koulutussuunnitelman mukaiset koulutustunnit	Toteuma 80 %

1 000 €	TP 2018	TA 2019	TA 2019 muutettu	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Toimintatulot ja -menot						
Toimintatulot	1 318	1 337	1 337	1 584	1 604	1 617
Valmistus omaan käyttöön		15	15	15	15	15
Toimintamenot	-20 524	-20 935	-21 006	-21 051	-21 376	-21 764
Toimintakate	-19 206	-19 583	-19 654	-19 452	-19 757	-20 133
Laskennalliset erät						
Poistot ja arvonalentumiset	-92	-78	-82	-143	-77	-72
Vyörytyserämenot	-89	-114	-114	-174	-177	-179
Vyörytyserätulot	310	410	410	639	648	655
Muut laskennalliset menot						
Muut laskennalliset tulot	77	83	83	83	83	83
Tehtävän kokonaiskustannukset	-20 705	-21 127	-21 202	-21 368	-21 630	-22 015
Henkilömäärä¹	27	26	26	24	24	24

¹ Vakinainen henkilöstö

TOIMIELIN:	SUKEVAN ALUELAUTAKUNTA
Tulosalue:	Sukevan alueen palvelut
Kustannuspaikat:	Aluehallinto, alueen kehittäminen, Sukevan asiointipiste
Tilivelvolliset:	Sukevan aluelautakunta, aluesihtööri, kunnaninsinööri

Sukevan aluelautakunta turvaa ja kehittää yhteistyössä muiden lautakuntien kanssa kunnalliset lähipalvelut Sukevan alueen asukkaille sekä vahvistaa Sukevan alueen yhteisöllisyyttä.

Tuloarviot ja määrärahat

1 000 €	TP 2018	TA 2019	TA 2019 muutettu	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Toimintatulot ja -menot						
Toimintatulot	24	24	24	26	27	27
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintamenot	-149	-139	-143	-144	-147	-148
Toimintakate	-125	-115	-119	-118	-120	-121
Laskennalliset erät						
Poistot ja arvonalentumiset						
Vyörytyserämenot	-7	-9	-9	-11	-12	-12
Vyörytyserätulot				62	63	63
Muut laskennalliset menot						
Muut laskennalliset tulot						
Tehtävän kokonaiskustannukset	-155	-148	-152	-156	-158	-160
Henkilömäärä	2 ¹	2 ¹	2 ¹	2 ¹	2 ¹	2 ¹

¹ Aluesihtööri ja kirjastovirkailija (aluelautakunta 40 %)

Sukevan asiointipiste on tukipalvelu, jonka nettokustannukset vyörytetään muille kustannuspaikoille toimintakulujen suhteessa vuodesta 2020 alkaen.

Tunnusluvut

Tunnusluvut/mittarit	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Tyytyväisyys asiointipisteen toimintaan, asiakastyytyväisyysmittaus, asteikko 1-5	4,7	4	4	4	4
Kävijämäärä asiointipisteessä/työpäivä	70	80	80	80	80
Sisäliikuntavuorot, kpl/viikko	18	20	20	20	20
Kuntosalin käyttäjät, hlöä/vuosi	155	135	155	155	155
Alueella järjestetyt tapahtumat					
- lukumäärä	7	8	6	6	6
- kävijämäärät yhteensä	5 500	6 500	3 500	3 500	3 500

TOIMIELIN:	SIVISTYSLAUTAKUNTA
Tulosalue:	Varhaiskasvatus
Kustannuspaikat:	Sonkajärven päiväkodit, Männikön päiväkoti, perhepäivähoito, lasten kotihoidontuki
Tilivelvolliset:	Sivistyslautakunta, lautakunnan esittelijä, varhaiskasvatuksen vastaava viranhaltija, päiväkodinjohtajat

Varhaiskasvatuksen perusteiden mukaisesti varhaiskasvatuksen palveluihin sisältyvät päiväkotihoido ja esiopetus Rutakon koululla varhaiskasvatuksen ryhmässä, vuorohoido Nallemuorin päiväkodin satelliittiyksikkö Nallelassa sekä perhepäivähoitajan kotona järjestettävä perhepäivähoito. Lasten kotihoidon tuki on varhaiskasvatuspaikalle vaihtoehtoinen lapsen hoidon järjestämisen muoto.

Varhaiskasvatuksen tehtävänä on järjestää ja kehittää lapsille turvallisia, monipuolisia ja yksilölliselle kehitykselle ja oppimiselle myönteisiä varhaiskasvatuspalveluja yhdessä vanhempien ja muiden lapsia ja lapsiperheitä tukevien tahojen kanssa.

Tavoitteet

Menestystekijä	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Tavoitearvo 2020-2022
Asuminen ja ympäristö	Kunnassa on laadukas perus- ja lukio-opetus sekä varhaiskasvatus	Varmistamme laadukkaan perus- ja lukio-opetuksen sekä varhaiskasvatuksen toteuttaminen siten, että perusopetusta järjestetään molemmissa kuntataajamissa Sonkajärvellä ja Sukevalla sekä lukio-opetusta Sonkajärvellä.	<ul style="list-style-type: none"> •Varhaiskasvatuksessa hoitomuoto toteutuu perheiden ensisijaisen tarpeen mukaan, % hakijaperheistä • Päivähoitopaikan jonotusaika, päiviä 	<ul style="list-style-type: none"> • 90 % • < 2 viikkoa, virikehoidossa < 4 kk

Tuotetaan laadukkaita varhaiskasvatuspalveluja joustavasti noudattaen asiakaslähtöistä ja vastuullista toimintatapaa. Varhaiskasvatuspalvelujen hyvä saatavuus turvataan järjestämällä varhaiskasvatuspaikka lainsäädännön rajoissa ja myös virikehoito järjestetään ennen neljän kuukauden määräaika. Seurataan aktiivisesti perheiden palvelutarpeita, ja tuodaan ne esille sekä esitetään niihin kohdistuvat lisäresurssien muutostarpeet.

Tuloarviot ja määrärahat

1 000 €	TP 2018	TA 2019	TA 2019 muutettu	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Toimintatulot ja -menot						
Toimintatulot	130	170	170	154	154	154
Toimintamenot	-1 643	-1 655	-1 655	-1 719	-1 745	-1 762
Toimintakate	-1 513	-1 485	-1 485	-1 565	-1 591	-1 608
Laskennalliset erät						
Poistot ja arvonalentumiset	-5	-5	-5	-5	-5	-3
Vyörytyserämenot	-37	-47	-47	-104	-105	-106
Vyörytyserätulot						
Muut laskennalliset menot	-14	-12	-12	-14	-14	-14
Muut laskennalliset tulot	14	12	12	14	14	14
Tehtävän kokonaiskustannukset	- 1 699	-1 718	-1 718	-1 841	-1 868	-1 885
Henkilömäärä	27	27	27	27	27	27

Perustelut

Varhaiskasvatuksen ympäristöön kiinnitetään erityistä huomiota, niin että se olisi kehittävä, opettava sekä terveellinen ja turvallinen. Varhaiskasvatusympäristö kattaa niin fyysisen, psyykkisen kuin sosiaalisen ympäristön ja siksi on tärkeää kehittää toiminta- ja oppimisympäristöjä. Tilojen ja ympäristön on oltava turvallisia ja siksi niiden suunnittelussa otetaan huomioon myös liikuntarajoitteiset lapset.

Varhaiskasvatustoimintaa määrittää valtakunnallisten raamien mukainen varhaiskasvatussuunnitelma, jossa huomioidaan paikallisuus. Uusi varhaiskasvatuslaki edellyttää vanhempien ja lasten mielipiteiden ja toivomuksien kuulemistä ja heidän osallisuutensa lisäämistä suunnittelussa. Vanhemmille ja lapsille tehdään kyselyjä ja varhaiskasvatuskeskusteluissa painotetaan vanhempien vaikuttamisen tärkeyttä. Päiväkodeissa lasten varhaiskasvatussuunnitelmien laatimisesta vastaavat lastentarhanopettajat.

Varhaiskasvatuksen rakenteellinen muutos näkyy perhepäivähoidon vähenemisenä ja päiväkotihoidon lisääntymisenä. Perhepäivähoito vähenee varhaiskasvatuslakiuudistusten sekä perhepäivähoitajien eläköitymisen ja ikääntymisen myötä. Vuorohoidon tarve on lisääntynyt yhteiskunnallisten muutosten, kuten kauppojen laajennettujen aukioloaikojen sekä hoito- ja kuljetusalan vuorotyön myötä. Varhaiskasvatuspaikkoja on lisätty päiväkotiryhmiin vuorohoidon lisääntyessä. Vuorohoidon lisääntyminen näkyy henkilöstökuluissa, kun vuorotyö ajoittuu klo 4.30 - 23.30 väliselle ajalle maanantaista sunnuntaihin. Lisäksi pieniä alle 3-vuotiaita on suhteellisen paljon hoidossa ja tämä on huomioitava ryhmäkoossa. Henkilöstöresurssia tarvitaan vuorotyön ja alle 3-vuotiaiden hoidon lisäksi erityisen tuen lasten hoidossa, kasvatuksessa ja opetuksessa.

Esiopetusta järjestetään Rutakon ja Sukevan koululla. Rutakolla esikoululaiset ovat kahdessa ryhmässä, joista toinen on varhaiskasvatuksen alaista toimintaa. Sonkajärvi jatkaa myös kokeilussa, jossa tarjotaan makсутonta varhaiskasvatusta 20 viikkotuntia kaikille vuonna 2014 syntyneille eli 5-vuotiaille. Varhaiskasvatuksen uudistumisen myötä suuntaus tuntuu olevan kaksivuotiseen esiopetukseen eli se alkaisi jo 5-vuotiaana.

Uudistuneessa varhaiskasvatuslaissa 1.9.2018 alkaen on painotus pedagogisessa osaamisessa ja opettajien määrän lisäämisessä. Tämä on huomioitava uusissa rekrytoinneissa, jotta pääsemme siirtymäajan puitteissa vuoteen 2030 mennessä päiväkotihenkilöstörakenteissa 2/3 mitoitukseen (korkeakoulutettujen määrä per päiväkotiryhmä). Talousarviossa on huomioitu yleiset palkankorotukset.

Vuonna 2020 kotihoidontuen kuntalisään on varattu 10 000 euroa (2019: 20 000 euroa).

Tunnusluvut

Tunnusluvut/mittarit	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Päiväkotipaikat	104	98	110	110	110
Perhepäivähoitopaikat	24	20	12	12	12
Varhaiskasvatuksen esiopetuksessa lapsia	20	16	25	20	30
Pelkässä esiopetuksessa	4	6	5	5	5
0–6-vuotiaat	197	170	150	135	135
Osuus väestöstä, %	4,3	4,2	4,0	3,9	3,9
Kotihoidontuen piirissä	91	70	50	40	40
Kotihoidontuki, €/lapsi	1 700	1 600	1 500	1 500	1 500
Päivähoidossa lapsia 0–6-vuotiaista	69 %	65 %	78 %	78 %	78 %
Ph:kustannus/lapsi	7 200	7 000	10 000	10 000	10 000

TOIMIELIN:	SIVISTYSLAUTAKUNTA
Tulosalue:	Koulutoimi
Kustannuspaikat:	Rutakon koulu, Sukevan koulu, Lyseotien koulu, Sonkajärven lukio, koulutoimen hallinto, koululaisten iltapäivätoiminta, esiopetus
Tilivelvolliset:	Sivistyslautakunta, koulujen rehtorit

Sonkajärven koulut toimivat kahdessa keskuksessa: Sonkajärven koulukeskuksessa ja Sukevan perhepalvelukeskuksessa. Perusopetuksen tehtävänä on taata kaikille kunnassa asuville lapsille tasapuoliset ja suotuisat olosuhteet kasvulle, oppimiselle ja kehitykselle.

Sonkajärven lukiokoulutuksen tarkoituksena on tarjota opiskelijoille monipuoliset jatko-opintovalmiudet kotipaikkakunnan yleislukiassa. Koulujen yhteistyön avulla toiminta on taloudellista ja herkästi muutoksiin sopeutuvaa.

Tavoitteet

Menestystekijä	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Tavoitearvo 2020-2022
Asuminen ja ympäristö	Kunnassa on laadukas perus- ja lukio-opetus sekä varhaiskasvatus.	Varmistamme laadukkaan perus- ja lukio-opetuksen sekä varhaiskasvatuksen toteuttamisen siten, että perusopetusta järjestetään molemmissa kuntataajamissa Sonkajärvellä ja Sukevalla sekä lukio-opetusta Sonkajärvellä.	<ul style="list-style-type: none"> • Päästötodistuksen saaneet, % ikäluokasta • Lukioon ensisijaisesti hakevien määrä, % ikäluokasta 	<ul style="list-style-type: none"> • Päästötodistuksen saaneet 100 % ikäluokasta • Lukioon ensisijaisesti hakevien määrä 40 % ikäluokasta
Kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen	Lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisy	Ehkäisemme lasten ja nuorten syrjäytymistä ja tuemme nuorten työllistymistä ja opiskelua kaikin mahdollisin keinoin.	Oppilashuollon palvelut ovat toteutuneet suunnitelman mukaisesti	Oppilashuollon palvelut ovat toteutuneet suunnitelman mukaisesti
Kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen	Kyläyhdistykset ja muut yhdistykset tukevat kuntaa terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen liittyvässä työssä	Teemme yhteistyötä kyläyhdistysten ja muiden yhdistysten kanssa ja myönnämme yhdistyksille avustuksia toiminnan järjestämiseen	Yhdistyksille myönnettujen avustusten määrä, euroa/vuosi	14 000 euroa

Sonkajärven kunnan arvot ovat avoimuus, oikeudenmukaisuus, tasa-arvo ja yhteistyö- ja palveluhenkisyys. Sivistystoimen toiminnot ja palvelut toteutetaan edellä mainittuja periaatteita noudattaen.

Sivistystoimen hallinto

Sivistystoimen hallinnon vastuualueeseen kuuluu tuottaa laadukkaat sivistystoimen palvelut kouluille ja kuntalaisille sekä tehdä yhteistyötä eri sidosryhmien kanssa mm. seudullisesti ja paikallisesti. Sivistystoimen johtoryhmä vastaa kunnan koulutoimen kehittämisestä sekä oppilashuollosta yhteistoiminnassa varhaiskasvatuksen kanssa. Lisäksi tehtävään kuuluu hoitaa sivistystoimen henkilöstöasioita, esim. tiedotus, täydennyskoulutus, työolosuhteet ja työterveyshuolto ja hallinnoida sivistystoimen sekä nuoriso- ja liikuntatoimen alueeseen kuuluvia hankkeita. Hallintokustannukset vyörytetään sivistystoimen kustannuspaikoille toimintamenojen suhteessa vuodesta 2020 alkaen.

Perus- ja lukio-opetus

Kunnan kahdessa perusopetustoimipisteessä järjestetään oppilaan oman tason mukaista perusopetusta ja tarjotaan laadukasta lähilukio-opetusta, joka hyödyntää nykyaikaisia opetusmetodeja, kuten etä- ja virtuaalioppimista. Opetusta järjestettäessä toimitaan yhteistyössä alueen muiden toisen asteen koulutuksen järjestäjien kanssa. Sonkajärven lukio on mukana Ylä-Savon Mahis-toiminnassa, jonka tavoitteena on mahdollistaa nuorten opiskelu sekä lukiossa että ammattikoulussa. Opiskelijan on mahdollista suorittaa kaksois- tai jopa kolmoistutkinto.

Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuus kansainvälistymiseen erilaisten hankkeiden avulla. Hankkeet liittyvät v. 2020 mm. biotalouteen ja yrittäjyyteen sekä koulutoimen osalta myös digitaalisuuteen.

Koulutoimen alaisuudessa järjestetään aamu- ja iltapäivätoimintaa, mm. iltapäiväkerho sekä koulujen kerhotoimintaa yhdessä alueen muiden toimijoiden kanssa.

Tuloarviot ja määrärahat

1 000 €	TP 2018	TA 2019	TA 2019 muutettu	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Toimintatulot ja -menot						
Toimintatulot	234	171	171	165	165	165
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintamenot	-4 131	-4 269	-4 269	-4 345	-4 410	-4 454
Toimintakate	-3 897	-4 098	-4 098	-4 180	-4 245	-4 289
Laskennalliset erät						
Poistot ja arvonalentumiset	-15	-6	-6	-4	-2	
Vyörytyserämenot	-73	-99	-99	-244	-248	-250
Vyörytyserätulot				71	72	73
Muut laskennalliset menot	-19	-21	-21	-21	-21	-21
Muut laskennalliset tulot	19	21	21	21	21	21
Tehtävän kokonaiskustannukset	-4 239	-4 395	-4 395	-4 614	-4 681	-4 726
Henkilömäärä	50	*51	51	50	49	48

*henkilöstömäärän lisäys koulutoimen esiopetuksen puolelle

Perustelut

Koulutoimi

Esiopetus

Esiopetuksen siirto varhaiskasvatuksen tulosalueelta lisää koulutoimen kustannuksia vuositasolla 67 000. Rutakon koululla on lukuvuonna 2019 - 2020 poikkeuksellisesti kolme esiopetusryhmää, jotka lisäävät palkkakuluja merkittävästi. Pääsääntöisesti ryhmiä on ollut kaksi.

Henkilöstöstä osa kuuluu varhaiskasvatuksen ja osa koulutoimen alaisuuteen. Kulut (henkilöstön palkkakulut, ateriapalvelut sekä sisäiset vuokrat) on siirretty kokonaisuudessaan varhaiskasvatuksesta koulutoimen kustannuspaikoille, mikä osaltaan lisää koulutoimen laskennallisia kustannuksia.

Perusopetus

Perusopetuksen (ala- ja yläkouluopetus) suurimmat kustannuserät muodostuvat henkilöstökuluista, kuljetus- ja ateriapalveluista sekä sisäisistä vuokrista. Perusopetus on järjestetty kustannustehokkaasti. Oppilasmäärän vähentyminen tulevilla viisivuotiskaudella on huomioitu ennakoivalla henkilöstöpolitiikalla. Viiden edeltävän talousarviovuoden aikana perusopetuksessa vuosiluokilla 1-9 henkilöstöpoistuma eläköitymisen kautta on viisi opettajaa ja irtisanoutumisten kautta kaksi henkilöstötyövuotta. Vastaavasti opettajanvir-

koja on täytetty toistaiseksi voimassaolevana yksi, lisäksi kaksi virkaa on täytetty määräaikaista. Koulunkäynninohjaajien vähenemä viiden vuoden aikana on ollut kaksi henkilötyövuotta. Koulusihteerin työaika on vähentynyt 40 %. Henkilöstön vähenemä on kohdentunut erityisesti Rutakon alakouluun. Tulevalle luvuudelle 2020-2021 henkilöstön lisästarve on yhden määräaikaisten luokanopettajan verran. Jatkossa oppilasmäärä tulee vähenemään, joten vakinaisen henkilöstön määrä tulee sopeuttaa opetusryhmien määrään. Perusopetuksen kokonaiskustannukset talousarviovuodelle 2020 ovat kokonaisuudessaan 68 000 alhaisemmat kuin v. 2019 talousarviovalmistelussa, mikä johtuu jo toteutetusta henkilöstöresurssin suhteuttamisesta oppilasmäärän vähenemiseen.

Yläkoulu ja lukio

Lukio-opetus järjestetään kiinteästi yläkoulun kanssa, mikä tekee siitä kustannustehokkaan toimintamuodon. Kustannusten kasvu muodostuu henkilöstökulujen yleisestä noususta.

Lyseotien koulun ja Sonkajärven lukion rehtorin irtisanouduttua rehtorin tehtävät on v. 2019 alusta hoidettu sisäisin järjestelyin. Lyseotien koulun ja Sonkajärven lukion rehtorin viran täyttämiseen ulkoisen haun kautta on varattu 40 000 euron lisäys palkkoihin koulutoimen hallinnon tulosalueelle. Perusopetuksen ja lukiokoulutuksen oppilailla tulee olla mahdollisuus oppilashuollolliseen ohjaukseen ja tukeen. Koulukuraattorin ja -psykologin toiminta järjestetään Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän kautta. Lyseotien koulussa ei ole yhtään koulunkäynninohjaajaa. Vuodelle 2019 on palkattu kasvatusohjaaja (koulutsemppari), jonka tehtävänkuvaukseen on yhdistetty etsivän nuorisotyöntekijän tehtävät. Koulutsempparin tuki on merkittävä seikka syrjäytymisen ja koulupudokkuuden ennaltaehkäisemisessä ja perusopetuksen päättövaiheen opintojen loppuun suorittamisessa sekä osana moniammatillista oppilashuoltoa. Koulutoimen hallinnon kustannuspaikalle on varattu 30 000 kasvatusohjaajan/koulunkäynninohjaajan palkkaamista varten. Osa palkkakuiluista katetaan etsivän nuorisotyön hankerahoituksella. Koulutoimeen haetaan lisäksi valtion erityisavustusta oppimisen tuen ja oppilashuollon henkilöstön palkkaamista varten.

Lukiossa tarjotaan opiskelijaetuutena kannettavat tietokoneet ja lainattavaksi osa käytössä olevista oppikirjoista. Määrärahat näihin on sisällytetty budjettiin.

Uusi lukiolaki ja -asetus astui voimaan 1.8.2019. Opetussuunnitelman perusteet uusiutuvat ja ne ovat käytössä v. 2021.

Koulukuljetus

Koulutoimen kustannuksia kasvattavat sisäisten erien kohdentamisen lisäksi kuljetuskustannusten muutokset. Sivistyslautakunta päätti 20 000 euron lisämäärärahasta koulukuljetuskustannuksiin maksuttoman koulukuljetuksen järjestämiseksi molempien huoltajien luota. Kunnanhallitus on palauttanut asian sivistyslautakunnalle valmisteltavaksi v. 2020 talousarvion valmistelun yhteydessä. Määräraha perustuu arvioon, eikä kustannusten tarkkaa määrää voida ennakoita. Lainsäädännön mukaan oppilaalla, jonka koulumatkan pituus ylittää laissa määritellyn pituuden on oikeus ilmaiseen koulukuljetukseen väestörekisterin mukaisesta osoitteesta. Jotta talousarvio saadaan tasapainoon, ei siihen ole mahdollista sisällyttää muita kuin lakisääteiset kuljetuskustannukset.

Tunnusluvut

Tunnusluvut/mittarit	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Perusopetuksen oppilasmäärä yhteensä***	346	337	339	332	306
Esiopetus (koulutoimi, Rutakko)	13	34	21	19	27
Sukevan koulu (sis. esioppilaat)	39	40	37	42	40
Rutakon koulu	195	181	185	169	166
Lyseotien koulu	112	119	118	126	109
Sonkajärven lukio	63	60	55	55	55
Henkilöstö					
Opettajia (virassa kpl)	38	39,5	36	36	35
Koulunkäynninohjaajia (vakinaiset +määräaikaiset)	10	9,5	8	7	7
Toimistohenkilöstö	2	2	2	2	2
Kuljetusoppilaiden määrä (%)	58 %	60 %	60 %	60 %	60 %
Toimintakate, €/perusopetuksen oppilas	9 000	9 400	9 248	9 590	10 510
Toimintakate, €/lukion oppilas	*8 682	9 300	10 602	10 769	10 882
Toisen asteen opiskelupaikan saaneet kevään yhteishaussa, % ikäluokasta	100 %	**100 %	100 %	100 %	100 %

* Kustannustenjako eri yksiköiden välillä muuttuu vuosittain, mikä vaikuttaa oppilaskohtaiseen toimintakatteeseen.

** Kaikki saivat opiskelupaikan yhteishakua täydentävässä jatkuvassa haussa.

*** Perusopetuksella tarkoitetaan luokkien 1-9 opetusta. Luokille 1-6 opetusta annetaan Rutakon koulussa sekä Sukevan koulussa. Luokille 7-9 opetusta annetaan Lyseotien koulussa. Esiopetuksella tarkoitetaan kuusivuotiaille annettavaa maksutonta opetusta, jota tarjotaan oppivelvollisuutta edeltävänä vuonna. Sonkajärvellä esiopetusta annetaan Rutakon koulun yhteydessä. Esiopetusta tarjotaan myös Sukevan koululla.

TOIMIELIN:	SIVISTYSLAUTAKUNTA
Tulosalue:	Joukkoliikenne
Kustannuspaikat:	Joukkoliikenne
Tilivelvolliset:	Sivistyslautakunta, joukkoliikenteen yhdyshenkilö

Järjestetään joukkoliikennettä kunnan alueella ja asiointiliikennettä lähiseuduille mahdollisimman kattavasti, mutta kustannustehokkaasti yhteistyössä koulutoimen sekä sosiaali- ja terveystoimen kuljetusten kanssa.

Tavoitteet

Menestystekijä	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Tavoitearvo 2020-2022
Asuminen ja ympäristö	Kunnassa on hyvät liikenneyhteydet	Riittävän joukkoliikennepalvelun tuottaminen	Asiakastytyväisyys	Vähintään nykyinen palvelutaso
Seutukunnallinen yhteistyö, verkostokunnan rakentaminen	Joukkoliikenne on sujuvaa ja kustannustehokasta yli kuntarajojen	Liikennesuunnittelu maakunnallisesti ja seudullisesti	Kustannusten kasvu ennakoitavaa ja hallittua	Kustannusnousu <5 %

Tuloarviot ja määrärahat

1 000 €	TP 2018	TA 2019	TA 2019 muutettu	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Toimintatulot ja -menot						
Toimintatulot	22	24	24	21	21	21
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintamenot	-75	-77	-77	-87	-88	-89
Toimintakate	-53	-53	-53	-66	-67	-68
Laskennalliset erät						
Poistot ja arvonalentumiset						
Vyörytyserämenot				-1	-1	-1
Vyörytyserätulot						
Muut laskennalliset menot						
Muut laskennalliset tulot						
Tehtävän kokonaiskustannukset	-75	-77	-77	-88	-89	-90
Henkilömäärä						

Perustelut

Sonkajärven kuntastrategiassa keskeisenä osa-alueena on asuminen ja ympäristö. Liikenneyhteyksillä tuetaan asumista. Tavoitteena on, että kunnassa on hyvät liikenneyhteydet ja Pali -liikenne tukee muuta joukkoliikennettä. Kuntastrategian mukaisesti vahvistetaan seudullista elinvoimaisuutta aktiivisella yhteistyöllä joukkoliikennepalvelujen järjestämisessä verkostokuntien kanssa.

Tunnusluvut

Tunnusluvut/mittarit	TP 2018	TA 2019	TA 2020
Joukkoliikenteen toimintakate, €/asukas	13	13	17

Joukkoliikenne

Palveluliikenteen sopimukset kilpailutetaan vuoden 2019 aikana. Pali -liikennettä laajennetaan koskemaan taajama-aluetta siten, että taajama-alueella järjestetään palveluliikennettä 1-2 päivänä viikossa. Joukkoliikenteen tulosalueelle varattua määrärahaa lisätään kyseisen reittilisäyksen verran (10 000 euroa).

Ely -keskuksen mukaan Waltti -maksujärjestelmästä luovutaan v. 2020 aikana.

TOIMIELIN:	SIVISTYSLAUTAKUNTA
Tulosalue:	Vapaa sivistystoimi
Kustannuspaikat:	Kansalaisopisto, kirjasto, kulttuuritoimi
Tilivelvolliset:	Sivistyslautakunta, kansalaisopiston rehtori, kirjastotoimenjohtaja, kulttuuri-sihtööri

Kansalaisopisto

Kansalaisopiston tavoitteena on järjestää elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta.

Kansalaisopisto tarjoaa mahdollisuuksia omaehtoiselle oppimiselle, kansalaisvalmiuksien kehittämiseksi, yhteisöllisyydelle ja osallisuudelle. Opiston tavoitteena on edistää yksilön persoonallisuuden monipuolista kehittymistä ja hyvinvointia sekä kansanvaltaisuuden, moniarvoisuuden, kestävä kehityksen, monikulttuurisuuden ja kansainvälisyyden toteutumista.

Kirjasto

Yleisiä kirjastoja koskevan lain (29.12.2016/1492) mukaisesti kirjastotoiminnan tavoitteena on edistää väestön yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin, tiedon saatavuutta ja käyttöä, lukemiskulttuuria ja monipuolista lukutaitoa sekä tarjota mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen ja osaamisen kehittämiseen. Kirjastotoiminta tukee ja edistää aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta. Tavoitteen toteuttamisessa lähtökohtina ovat yhteisöllisyys, moniarvoisuus ja kulttuurinen moninaisuus. Sonkajärven kunnankirjasto toimii näiden tavoitteiden edistämiseksi osana Ylä-Savon kirjastoverkko Rutakkoa.

Kulttuuritoimi

Kulttuuritoimi yhdessä aktiivisten kulttuuritoimijoiden ja järjestöjen kanssa edistää ja kehittää kulttuurin harrastusta tarjoamalla tiloja, tukemalla toimintaa ja järjestämällä tapahtumia.

Tuloarviot ja määrärahat

1 000 €	TP 2018	TA 2019	TA 2019 muutettu	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Toimintatulot ja -menot						
Toimintatulot	97	46	46	40	40	40
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintamenot	-765	-725	-725	-724	-735	-742
Toimintakate	-668	-680	-680	-684	-695	-702
Laskennalliset erät						
Poistot ja arvonalentumiset						
Vyörytyserämenot	-36	-49	-49	-82	-83	-84
Vyörytyserätulot						
Muut laskennalliset menot						
Muut laskennalliset tulot						
Tehtävän kokonaiskustannukset	-801	-774	-774	-806	-818	-826
Henkilömäärä	6	6	6	6	6	6
Tuntiopettajat, määräaikainen		45	45	45	45	45

Kansalaisopisto

Tavoitteet

Menestystekijä	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Tavoitearvo 2020-2022
Kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen	Kunnassa on hyvät mahdollisuudet omaehtoiseen opiskeluun ja kulttuurielämyksiin	Järjestämme kuntalaisille kansalaisopiston palvelut sekä kulttuuritapahtumia	Kansalaisopiston kursien lukumäärä/v	Kansalaisopiston kursien lukumäärä 80 kpl

Kansalaisopisto toimii yhteistyössä paikallisten järjestöjen ja yhdistysten sekä muiden toimijoiden ja oppilaitosten kanssa paikallisista sivistystarpeista lähtien.

Tunnusluvut

Tunnusluvut/mittarit	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Opiskelijoiden lukumäärä	827	750	770	770	770
Oppituntien lukumäärä	3 316	3 500	3 500	3 500	3 500
Toimintakate, 1000 €	259	268	276	283	286
€/oppitunti	78	77	79	81	82
€/opiskelija	312	357	361	367	371
Asiakastytyväisyys, asteikko 1-5		4	4	4	4

Kirjasto

Tavoitteet

Menestystekijä	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Tavoitearvo 2020-2022
Kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen	Kirjastopalvelut ovat kuntalaisten käytettävissä Sonkajärvellä ja Sukevalla	Järjestämme kattavat kirjastopalvelut Sonkajärven ja Sukevan kuntataajamissa	Kirjastojen lainausten, kävijöiden ja verkkokäyntien määrä/v	Kasvu 2 %

Perustelut

Talousarviossa esitetyt tavoitteet ja toimenpiteet edistävät kuntastrategian 2017-2021 mukaisesti kattavien kirjastopalveluiden järjestämistä Sonkajärvellä ja Sukevalla.

Yleisiä kirjastoja koskevan lain (29.12.2016/1492) mukaisesti yleisen kirjaston tehtävänä on: 1) tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin, 2) ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa, 3) edistää lukemista ja kirjallisuutta, 4) tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon, 5) tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan sekä 6) edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua. Tämän tehtävän hoitamiseksi yleisellä kirjastolla tulee olla tarkoituksenmukaiset tilat, ajantasainen välineistö sekä riittävä ja osaava henkilöstö.

Tunnusluvut

Tunnusluvut/mittarit	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Lainaukset	61 020	68 250	65 000	65 000	65 000
Kirjastokäynnit	43 258	45 150	45 000	45 000	45 000
Verkkokäynnit	12 581	10 500	10 500	10 500	10 500
Tapahtumien ja käyttäjäkoulutusten osallistujamäärä	1 392	1 000	1 000	1 000	1 000
Toimintakate, 1 000€	285	288	290	292	293
€/asukas	70	71	76	78	80

Kulttuuritoimi

Tavoitteet

Menestystekijä	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Tavoitearvo 2020-2022
Kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen	Kunnassa on hyvät mahdollisuudet omaehtoiseen opiskeluun ja kulttuurielämyksiin	Järjestämme kuntalaisille kansalaisopiston palvelut sekä kulttuuritapahtumia	Kulttuuritapahtumien lukumäärä/v	Kulttuuritapahtumien määrä 10 kpl

- Toteutetaan monipuolisia kulttuuritapahtumia resurssien puitteissa yksin tai yhdessä muiden kulttuuri-alan toimijoiden kanssa. Tuetaan aktiivista harrastustoimintaa, kehitetään ja ylläpidetään harrastetiloja. Järjestetään kulttuurimatkoja.
- Tehdään aktiivista alueellista yhteistyötä ja yhteishankkeita Ylä-Savon muiden kulttuuritoimijoiden kanssa.
- Järjestetään monipuolista näyttelytoimintaa Sonkajärven kirjastotalon ja Jyrkkäkosken ruukin näyttelytiloissa.
- Ylläpidetään museotoimintaa Kansainvälisellä pullomuseolla, Sonkajärven kotiseututalolla ja Jyrkkäkosken ruukilla.

Tunnusluvut

Tunnusluvut/mittarit	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Koululaisesitykset ja lasten tapahtumat	8	10	10	10	10
Museokäynnit Jyrkkäkosken ruukilla, Pullomuseolla ja Kotiseututalolla	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Kulttuurimatkoja, lukumäärä/osallistujat	4	3/150	2/100	2/100	2/100
Näyttelyt, lkm	14	12	12	12	12
Musiikkiopiston opiskelijamäärä	27	27	27	27	27
Kulttuuriavustusta saavat järjestöt, lkm	1	3	3	3	3
Toimintakate, €/asukas	31	31	30	32	32

TOIMIELIN:	SIVISTYSLAUTAKUNTA
Tulosalue:	Nuoriso- ja liikuntatoimi
Kustannuspaikat:	Nuorisotoimi, liikuntatoimi
Tilivelvolliset:	Sivistyslautakunta, nuoriso- ja liikuntasihtööri

Nuoriso- ja liikuntatoimen tulosalueet toimivat sivistystoimen alaisuudessa. Niiden toiminnasta vastaa nuoriso- ja liikuntasihtööri, jonka esimiehenä on yläkoulun ja lukion rehtori/sivistystoimen esimies. Etsivä nuorisotyöntekijä on palkattu hankkeen kautta, mutta hänenkin tehtävänsä on liitetty nuoriso- ja liikuntatoimen alueeseen.

Nuorisotyöllä tarkoitetaan nuorisolaissa nuorten oman ajan käyttöön kohdistuvaa aktiivisen kansalaisuuden edistämistä, nuorten kasvun, itsenäistymisen ja terveiden elintapojen tukemista, sosiaalista vahvistamista sekä nuorten kasvu- ja elinolojen parantamista. Toiminnan painopiste Sonkajärvellä on alle 20-vuotiaissa nuorissa ja etsivässä nuorisotyössä alle 29-vuotiaissa.

Liikuntatoimen tehtävänä on ylläpitää kuntalaisille perusliikuntapalveluja, valvoa liikuntapaikkojen ja alueiden olosuhteita sekä edistää kuntalaisten liikunnallista ja terveellistä elämäntapaa. Liikuntatoimi toimii myös eri seurojen ja järjestöjen välisen yhteistoiminnan ylläpitäjänä.

Tavoitteet

Menestystekijä	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Tavoitearvo 2020-2022
Kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen	Lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisy	Ehkäisemme lasten ja nuorten syrjäytymistä ja tuemme nuorten työllistymistä ja opiskelua kaikin mahdollisin keinoin.	Etsivän nuorisotyön resursointi, euroa/vuosi	Etsivän nuorisotyön asiakasmäärä ei kasva
Kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen	Kunnassa on hyvät mahdollisuudet omaehtoiseen liikunnan harrastamiseen	Järjestämme kuntalaisille hyvät liikuntamahdollisuudet ja kannustamme kuntalaisia omaehtoiseen liikkumiseen	Liikuntahallin, kuntosalin ja jäähallin käyttäjämäärä (hlö/vuosi)	Liikuntahallin, kuntosalin ja jäähallin käyttäjämäärä (hlö/vuosi)

- Nuorille järjestetään mahdollisuus osallistua paikallista ja alueellista nuorisotyötä ja -politiikkaa koskevien asioiden käsittelyyn.
- Nuorisotyön eri menetelmin tuotetaan palveluja, jotka edesauttavat nuorten sosiaalista vahvistumista ja elämänhallintaa.
- Hankitaan ja uudistetaan liikuntapaikkoja sekä -välineitä käyttäjien toiveet huomioon ottaen.
- Nuoriso- ja liikuntatoimessa hyödynnetään seutukunnallista ja moniammatillista yhteistyötä.
- Jaetaan harkinnanvaraiset järjestö- ja seura-avustukset määriteltyjen säännösten mukaisesti.
- Pyritään säilyttämään liikuntapaikkojen hintataso yksittäisten käyttäjien sekä seurojen kannalta edullisena.

Tuloarviot ja määrärahat

1 000 €	TP 2018	TA 2019	TA 2019 muutettu	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Toimintatulot ja -menot						
Toimintatulot	52	51	51	38	38	38
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintamenot	-392	-384	-384	-391	-393	-397
Toimintakate	-340	-333	-333	-353	-355	-359
Laskennalliset erät						
Poistot ja arvonalentumiset						
Vyörytyserämenot	-9	-12	-12	-21	-21	-21
Vyörytyserätulot						
Muut laskennalliset menot						
Muut laskennalliset tulot						
Tehtävän kokonaiskustannukset	-401	-396	-396	-411	-414	-419
Henkilömäärä	2	2	2	1,4	1,4	1,4

Perustelut

Nuorisotoimen pääasialliset tehtävät tulevat nuorisolaista. Yhteistyö erityisesti etsivän nuorisotyön, seurakuntien nuorisotyön, koulun ja eri yhdistysten kanssa tulee jatkossakin olemaan isossa roolissa nuorten syrjäytymisen ehkäisyssä sekä elämänhallintaan liittyvien ongelmien ratkaisemisessa. Nuorisotilojen toimintaa kehitetään nuorten kanssa ja heidän toiveitaan kuunnellen, jolloin varmistetaan tilojen oikeanlainen ilme, houkuttelevuus ja monipuoliset käyttömahdollisuudet.

Sonkajärven nuorisovaltuusto on nuorten oma, aktiivinen vaikuttajaryhmä. Sen kautta nuoret saavat omaa ääntään kuuluville sekä saavat järjestää toimintaa erityisesti kaikille lapsille ja nuorille, mutta myös kaikille kuntalaisille. Nuorisovaltuustossa toimiminen opettaa osallisuutta sekä ehkäisee syrjäytymistä. Nuorisovaltuuston toiminta tulee laajenemaan yhä enemmän myös seutukunnalliseksi ja siihen on jo reagoitu järjestämällä nuorisovaltuustojen yhteisiä tapaamisia.

Etsivä nuorisotyö on erityisnuorisotyötä, jonka tehtävänä on tavoittaa tuen tarpeessa oleva nuori ja auttaa hänet sellaisten palveluiden ja muun tuen piiriin, joilla edistetään hänen kasvuun ja itsenäistymistään sekä pääsyään koulutukseen ja työmarkkinoille. Tehtävänä on myös olla läsnä nuorten keskuudessa ja tarjota mahdollisuus turvalliseen ja luottamukselliseen aikuiskontaktiin. Etsivä nuorisotyöntekijä kulkee nuoren rinnalla arjen haasteissa etsien niihin ratkaisua yhdessä nuoren ja muun verkoston kanssa. Etsivän nuorisotyön kohderyhmä on alle 29-vuotiaat nuoret. Etsivän toimenkuvaan on yhdistetty koulutsempparin tehtävät, josta johtuen nuorisovaltuuston ja liikuntatoimen henkilömäärä on 1,4. Toimenkuvan muutos on parantanut ennaltaehkäisevän työn tekemistä nuorten keskuudessa ja sillä on myös yläkoulun yleiseen rauhaan ja oppilaiden jaksamiseen positiivista vaikutusta. Etsivällä nuorisotyöllä ja sen jatkamisella ja turvaamisella Sonkajärvellä on jatkossakin erityisen tärkeä rooli mm. nuorten syrjäytymisen ehkäisyssä.

Sonkajärven kunta osallistuu vuonna 2020 Ylä-Savon yhteiseen kokeiluun, jossa palkataan nuorisotyöntekijä Ankkuri-työryhmään. Määrärahavaraus on 3 000 euroa. Ankkuritoiminnan tehtävänä on tarjota nuorelle ja perheelle yksilöllistä ja kokonaisvaltaista tukea varhaisessa vaiheessa sekä tarvittaessa ohjata hoidon, palveluiden ja tuen piiriin muille asiantuntijoille. Työn kohderyhmänä ovat alaikäiset rikoksentehtäjät ja päihteidenkäyttäjät, koulukiusaamisasiakkaat silloin, kun koulun omat toimet eivät enää riitä sekä uhkahenkilöt ja taistelualueilta palaajat. Tavoitteena on lisätä viranomaisten intervention tehokkuutta, oikeaa kohdentumista ja oikea-aikaisuutta, puuttua varhain lasten ja nuorten tekemiin rikoksiin, katkaista rikoskierre ja ehkäistä syrjäytymistä. Työryhmään kuuluvat asiantuntijat poliisista, sosiaali- ja terveystoimesta sekä nuorisotoimesta.

Hyvien ja monipuolisten harrastusmahdollisuuksien turvaamisessa on jatkossakin tärkeässä roolissa seuroille ja kansalaistoiminnalle jaettava avustus. Avustuksella varmistetaan harrastamisen hinnan pysyminen vähintään kohtuullisena, joka madaltaa kynnystä toimintaan osallistumiselle. Perheiden hyvinvointia tuetaan tarjoamalla perheille maksuttomia vuoroja liikuntahallin sekä Lyseotien koulun salista.

Liikuntapaikkojen kehittämisessä liikuntatoimi tekee läheistä yhteistyötä teknisen toimen kanssa tarjoamalla asiantuntija-apua, tuomalla kuntalaisten toiveita jo suunnittelun alkuvaiheessa tiedoksi sekä osallistumalla konkreettisesti itse suunnitteluun. Lähivuosien suurimpana liikuntapaikkahankkeena on yleisurheilukentän kunnostus, jonka myötä kentän alueen vuosittainen käyttöaika pitenee, kentästä tulee turvallisempi, houkuttelevampi ja monikäyttöisempi.

Tunnusluvut

Tunnusluvut/mittarit	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Avoim nuorisotilatoiminta					
Nuorisotilojen kävijämäärät (ka)/ilta, Sonkajärvi / Sukeva	22/16	20/15	20/15	20/15	20/15
Nuorisotilat avoimna kertaa Sonkajärvi / Sukeva	76/48	80/40	80/40	80/40	80/40
Tilastoidut nuorten käyntikerrat kahvilassa		2 000	2 000	2 000	2 000
Kulttuurinen nuorisotyö					
Tapahtumat, lukumäärä/osallistujamäärä	17	20/300	15/300	15/300	15/300
Yhteistyö muiden nuorisotoimijoiden kanssa (seurakunnat, seurat ja yhdistykset), yhteisten tapahtumien lukumäärä		10	8	8	8
Liikuntatoimen yhteistyön kehittäminen yli kuntarajojen. Yhteiset kisat, hankinnat, tapahtumat, lukumäärä/v		5	3	3	3
Nuorten kuuleminen ja nuorten vaikuttajaryhmien tukeminen					
Nuorisovaltuuston toiminnassa olevat nuoret/kpl	19	15	15	15	15
Erityisnuorisotyö					
Yökahvila krt/vuosi	38	20	20	20	20
Kävijämäärä (ka)/ilta	33	30	25	25	25
Katupäivystys iltoja krt/vuosi	1	1	1	1	1
Liikuntatoimen tunnusluvut					
Liikuntahallin varausprosentti (iltakäyttö)	60 %	70 %	65 %	65 %	65 %
Jäähallin käyttötunnit vuodessa	1 585	1 300	1 300	1 300	1 300
Jäähallin käyttäjämäärä	16 784	16 000	16 000	16 000	16 000
Liikuntatapahtumat krt/vuosi	25	20	20	20	20
Kuntosalin lunastetut avaimet kpl/vuosi	620	650	650	680	700

Sivistyslautakunta yhteensä

Tulosalue	Menestystekijä	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Tavoitearvo 2020-2022
Varhaiskasvatus	Asuminen ja ympäristö	Kunnassa on laadukas perus- ja lukio-opetus sekä varhaiskasvatus	Varmistamme laadukkaan perus- ja lukio-opetuksen sekä varhaiskasvatuksen toteuttamisen siten, että perusopetusta järjestetään molemmissa kuntataajamissa Sonkajärvellä ja Sukevalla sekä lukio-opetusta Sonkajärvellä.	<ul style="list-style-type: none"> Varhaiskasvatuksessa hoitomuoto toteutuu perheiden ensisijaisen tarpeen mukaan, % hakijaperheistä Päivähoitopaikan jonotusaika, päiviä 	<ul style="list-style-type: none"> 90 % < 2 viikkoa, virikehoidossa < 4 kk
Koulutoimi	Asuminen ja ympäristö	Kunnassa on laadukas perus- ja lukio-opetus sekä varhaiskasvatus	Varmistamme laadukkaan perus- ja lukio-opetuksen sekä varhaiskasvatuksen toteuttamisen siten, että perusopetusta järjestetään molemmissa kuntataajamissa Sonkajärvellä ja Sukevalla sekä lukio-opetusta Sonkajärvellä.	<ul style="list-style-type: none"> Päästötodistuksen saaneet, % ikäluokasta Lukioon ensisijaisesti hakevien määrä, % ikäluokasta 	<ul style="list-style-type: none"> Päästötodistuksen saaneet 100 % ikäluokasta Lukioon ensisijaisesti hakevien määrä 40 % ikäluokasta
Vapaa sivistystoimi	Kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen	Kunnassa on hyvät mahdollisuudet omaehtoiseen opiskeluun ja kulttuurielämyksiin	Järjestämme kuntalaisille kansalaisopiston palvelut sekä kulttuuritapah-tumia	Kansalaisopiston kurssien lukumäärä/v	Kansalaisopiston kurssien lukumäärä 80 kpl
Vapaa sivistystoimi	Kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen	Kunnassa on hyvät mahdollisuudet omaehtoiseen opiskeluun ja kulttuurielämyksiin	Järjestämme kuntalaisille kansalaisopiston palvelut sekä kulttuuritapah-tumia	Kulttuuritapah-tumien määrä (kpl/v)	Kulttuuritapah-tumien lukumäärä 10 kpl
Vapaa sivistystoimi	Kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen	Kirjastopalvelut ovat kuntalais-ten käytettävissä Sonkajärvellä ja Sukevalla	Järjestämme kat-tavat kirjastopalvelut Sonkajärven ja Sukevan kuntataajamissa	Kirjastojen lainausten, kävijöiden ja verkko-käyntien määrä/v	Kasvu 2 %
Koulutoimi	Kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen	Lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisy	Ehkäisemme lasten ja nuorten syrjäytymistä ja tuemme nuorten työllistymistä ja opiskelua kaikin mahdollisin keinoin	Oppilashuollon palvelut ovat toteutuneet suunnitelman mukaisesti	Oppilashuollon palvelut ovat toteutuneet suunnitelman mukaisesti

Koulutoimi	Kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen	Kyläyhdistykset ja muut yhdistykset tukevat kuntaa terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen liittyvässä työssä	Teemme yhteistyötä kyläyhdistysten ja muiden yhdistysten kanssa ja myönämme yhdistyksille avustuksia toiminnan järjestämiseen	Yhdistyksille myönnettyjen avustusten määrä	14 000 euroa
Nuoriso- ja liikuntatoimi	Kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen	Lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisy	Ehkäisemme lasten ja nuorten syrjäytymistä ja tuemme nuorten työllistymistä ja opiskelua kaikin mahdollisin keinoin.	Etsivän nuorisotyön resursointi, euroa/vuosi	Etsivään nuorisotyöhön varattu 30 000 euroa/vuosi
Nuoriso- ja liikuntatoimi	Kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen	Kunnassa on hyvät mahdollisuudet omaehtoiseen liikunnan harrastamiseen	Järjestämme kuntalaisille hyvät liikuntamahdollisuudet ja kannustamme kuntalaisia omaehtoiseen liikkumiseen	Liikuntahallin, kuntosalin ja jäähallin käyttäjämäärä (hlö/vuosi)	Liikuntahallin, kuntosalin ja jäähallin käyttäjämäärä (hlö/vuosi)

1 000 €	TP 2018	TA 2019	TA 2019 muutettu	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Toimintatulot ja -menot						
Toimintatulot	535	462	462	417	418	418
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintamenot	-7 006	-7 110	-7 110	-7 265	-7 371	-7 445
Toimintakate	-6 472	-6 648	-6 648	-6 848	-6 954	-7 027
Laskennalliset erät						
Poistot ja arvonalentumiset	-19	-10	-10	-8	-7	-3
Vyörytyserämenot	-155	-206	-206	-451	-458	-462
Vyörytyserätulot				71	72	73
Muut laskennalliset menot	-34	-33	-33	-36	-36	-36
Muut laskennalliset tulot	-34	33	33	36	36	36
Tehtävän kokonaiskustannukset	-7 215	-7 359	-7 359	-7 761	-7 871	-7 946
Henkilömäärä	85	86	86	84,4	83,4	82,4

TOIMIELIN:	TEKNINEN LAUTAKUNTA
Tulosalue:	Tekninen toimi
Kustannuspaikat:	Tekninen hallinto, kaavoitus, mittaus, paikkatieto- ja kartastopalvelut, osoitehuolto, jätehuolto, isännöinti ja muut yhteiset tehtävät, varasto ja konekeskus, kiinteistöjen hoito, kiinteistöjen kunnossapito ja rakentaminen, maa- ja metsätilat, tontit, kadut, kevyen liikenteen väylät, yksityistiet, maisemagalleriakohdet, puistot ja torit, liikunta- ja virkistysalueet, muut yleiset alueet
Tilivelvolliset:	Tekninen lautakunta, kunnaninsinööri, kunnanrakennusmestari

Tekninen toimi tuottaa kuntalaisille teknisen toimen, tilapalvelun, liikenneväylien, ympäristö- ja viheralueiden sekä liikuntapaikkojen hoitopalvelut. Palveluiden tavoitteena on edistää kuntalaisten, yritysten ja yhteisöjen edellytyksiä toimia kestävän kehityksen mukaisesti Sonkajärvellä.

Tuloarviot ja määrärahat

1 000 €	TP 2018	TA 2019	TA 2019 muutettu	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Toimintatulot ja -menot						
Toimintatulot	2 799	2 898	2 898	2 969	2 893	2 910
Valmistus omaan käyttöön	24	15	15	16	16	16
Toimintamenot	-3 010	-2 907	-2 943	-3 502	-3 216	-2 944
Toimintakate	-187	6	-30	-517	-308	-18
Laskennalliset erät						
Poistot ja arvonalentumiset	-878	-897	-897	-982	-1 059	-975
Vyörytyserämenot	-54	-72	-72	-450	-457	-461
Vyörytyserätulot				327	332	335
Muut laskennalliset menot	-77	-83	-83	-83	-83	-83
Muut laskennalliset tulot						
Tehtävän kokonaiskustannukset	-4 019	-3 959	-3 995	-5 017	-4 815	-4 463
Henkilömäärä	18	18	18	17	17	17

*palvelusihiteeri tekninen hallinto 65 %

Tavoitteet

Teknisen toimen palvelut tukevat kuntastrategian mukaisten tavoitteiden toteutumista. Hyvä ja monipuolinen tonttitarjonta, hyvät liikenneyhteydet ja molempien kuntataajamien kehittäminen viihtyisäksi asua ovat tavoitteena asuin ympäristön kehittämisessä.

Teknisten peruspalveluiden tuotannon riittävällä ja henkilöstöresursoinnilla sekä ajantasaisilla kalusto- ja laitosinvestoinneilla turvataan yhdyskuntatekniikan toimivuus Sonkajärvellä.

Sonkajärven katujen ja Pohjois-Savon ELY -keskuksen teiden turvallisuutta parannetaan Sonkajärven liikenneturvallisuussuunnitelman 2017 suunnitelman ja toimenpiteiden pohjalta.

Taajaman liikenneturvallisuutta edistetään kävelyn ja pyöräilyn ehdoilla. Esteettömyyttä parannetaan liikennenympäristössä ja julkisten rakennusten läheisyydessä.

Sukevan vankilan ympäristön osayleiskaavan kaavaehdotus tulee käsiteltäväksi ja tavoitteena on saada osayleiskaava hyväksytyä syksyllä 2020.

Tilapalvelu

Tavoitteet

Menestystekijä	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Tavoitearvo 2020-2022
Asuminen ja ympäristö	Kunnassa on monipuolinen vuokra-asunto- ja tonttitarjonta	Varmistamme vuokra-asuntojen ja tonttien määrän vastaamaan kysyntää	<ul style="list-style-type: none"> • Vuokra-asuntojen lukumäärä • Vuokra-asuntojen käyttöaste, % • Vapaiden tonttien lukumäärä 	<ul style="list-style-type: none"> • 57 kpl • 95 % • Asuntotontit: Sonkajärvi: 27 kpl Sukeva: 10 kpl Yritystontit: Sonkajärvi: 8 kpl Sukeva: 4 kpl
Asuminen ja ympäristö	Kuntataajamien kehittäminen Sonkajärvellä ja Sukevalla	Huolehdimme kunnan kiinteistöjen ylläpidosta vastuullisesti ja kehitämme Sonkajärven ja Sukevan kuntataajamia	<ul style="list-style-type: none"> • Investointien toteutus investointisuunnitelman mukaan, euroa/v • Uusien kehittämissuunnitelmien määrä strategiakaudella, lukumäärä 	<ul style="list-style-type: none"> • Investointien toteutus investointisuunnitelman mukaan (euroa/v) • 4 kehittämissuunnitelmaa/3- vuotisjakso

- Kiinteistöjen rakennusautomaatiolla seurataan kiinteistöjen veden, lämmön ja sähkön kulutusta. Kiinteistöjen valaistuksen uusiminen LED-valaistuksella vv. 2018-2021 jatkuu myös v. 2020.
- Kunnossapito perustuu kuntoarvioihin ja reaaliaikaiseen ylläpidon seurantaan.
- Vähäisellä käyttöasteella olevista kiinteistöistä luovutaan tai ne puretaan/myydään tehdyn selvityksen Kiinteistöraportti 2018 linjauksien mukaan.

Perustelut

Valtuuston vuoden 2017 Virastotalon kiinteistön päätöksen mukaiset rakennuksen purkamiseen johtavat toimenpiteet on käynnistetty ja purkaminen tapahtuu vuoden 2020 syksyllä. Taitotalon purkamisen valmistelutyöt tehtiin v. 2019 ja Taitotalo puretaan kokonaan tai osittain vuonna 2021.

Ylläpituokria korotetaan vuosittain yleistä kustannustason nousua vastaavasti (sähkö, vesi, palkat, lämpö).

Teknisen toimen hallinnon, isännöinnin ja yhteisten tehtävien sekä konekeskuksen nettomenot vyörytetään kaikille teknisen toimen kustannuspaikoille toimintamenojen suhteessa vuodesta 2020 alkaen. Vesihuollossa kustannusosuus kirjataan sisäisten palveluiden ostoina.

Tunnusluvut

Tunnusluvut/mittarit	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Kiinteistöjen tilavuus	144 851	145 202	126 444	126 444	126 444
Toimitilojen käyttöaste-%		70 %	70 %	80 %	80 %
Kuntoarvio ja korjaaminen, kiinteistöä/v		2	2	2	2
Kiinteistökohtaiset huoltokirjat, % kiinteistöistä	80 %	90 %	90 %	90 %	90 %
Julkisten kiinteistöjen esteettömyystarkastukset, %/v		25 %	25 %	25 %	25 %

Liikenneväylät

Tavoitteet

Menestystekijä	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Tavoitearvo 2020-2022
Kunnassa on hyvät liikenneyhteydet	Huolehdimme siitä, että ihmisillä on hyvät mahdollisuudet liikkumiseen (tieverkosto ja kevyt liikenne)	Kunnassa on hyvät liikenneyhteydet	<ul style="list-style-type: none"> Yksityistieavustusten määrä, euroa/v Katujen korjausten määrä, korjattuja katu 	<ul style="list-style-type: none"> 69 500 euroa 1 katu/2 vuotta

- Katujen talvi- ja kesäkunnossapidon valvonta ja seuranta.
- Katuvalaistuksen tarveselvityksen mukainen toteutus vuosittain.
- Yksityisteiden kunnossapidon ohjaus ja neuvonta, yksityisteiden kunnossapitoavustusten määräraha 45 000 euroa. Varaudutaan Ely-keskuksen hyväksymien/avustamien yksityisteiden perusparannusten avustamiseen kunnan osalta noin 20 % hankekustannusarviosta, määräraha 24 500 euroa.

Perustelut

Katujen kunnossapidossa keskitytään perustason hoitotyöhön ja laadunvalvontaan.

Tunnusluvut

Tunnusluvut/mittarit	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Kadut, km	Ab 13,3 Sr 5,2	Ab 13,3 Sr 5,2	Ab 13,3 Sr 5,2	Ab 13,3 Sr 5,2	Ab 13,3 Sr 5,2
Valaistut kadut, km					
- asfalttipintaiset	13,2	13,2	13,2	13,2	13,2
- sorapintaiset	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1
Kevyen liikenteen väylät, km	10	10	10	10	10
Yksityistiet, km	449	449	449	445	442
Yksityistiet, tiekuntien lukumäärä	120	120	120	119	118
Liikenneturvallisuuksuunnitelman mukaisten toimenpiteiden määrä/v		3	3	3	3
Katujen talvikunnossapitokustannukset, €/km/v	5 111 2 853	<5 200	<5 200	<5 200	<5 200
Katujen kesäkunnossapitokustannukset, €/km/v	1 891 1 204	< 1 300	< 1 300	< 1 300	< 1 300
Uusitut katuvalaisimet/v, % valaisimien määrästä	25 %	5 %	5 %	5 %	5 %
Yksityisteiden perusparantamisen avustaminen, kpl		2	2	2	2

Ympäristö- ja viheralueet

Tavoitteet

- Tiivis ja tavoitteellinen yhteistyö Pohjois-Savon ELY -keskuksen ja alueen muiden toimijoiden kanssa.
- Aktiivinen yhteistyö työpajan ja työvoimaviranomaisten kanssa pätevien kausityöntekijöiden löytämiseksi eri työkohteisiin.
- Kuntalaisten liikuntamahdollisuuksista huolehditaan asianmukaisten liikuntapaikkojen ja -tilojen sekä niiden hoitokaluston avulla ja liikuntapaikkojen kunnossapidolla. Urheilukentän peruskorjauksille haetaan valtionavustusta vuosille 2020-2021.

Perustelut

Tekniset peruspalvelut on määritelty asemakaava-alueiden yhdyskuntapalveluihin ja kiinteistöjen ylläpito- palveluihin. Palvelutuotannon tavoitteena on turvallinen ja viihtyisä taajamarakenne ja kunnan asuinkunta- strategian tukeminen. Liikuntapaikkojen hyvällä hoidolla luodaan hyvät olosuhteet omaehtoiselle liikunnan harrastamiselle ja kannustetaan kuntalaisia liikunnallisten harrastusten pariin vauvasta vaariin. Tekninen toimi vastaa osaltaan terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen liittyviin tavoitteisiin. Rutakonraitin viher- alueiden hoito toteutetaan yhteistyössä kiinteistönomistajien ja Pohjois-Savon ELY-keskuksen kanssa.

Tunnusluvut

Tunnusluvut/mittarit	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Puistoalueet, ha	27	27	27	27	27
Leikkikentät, kpl	5	5	5	5	5
Lähiliikuntapaikat (koulujen pihat), frisbee-rata, kpl	2	2	2	2	2
	1	1	2	2	2
Pururatoja, km	6	6	6	6	6
Hiihtolatuja, km	103	100	103	103	103
Uimapaikat					
- kesäuimarannat, kpl	3	3	2	2	2
- talviuintiavannot, kpl	2	2	1	1	1
Nurmipintaisen jalkapallokentän käyttökausi, kk/vuosi	4	4	4	4	4
Volokinpolku, ylläpitokk/vuosi	5,5	6	6	6	6
Vesistöjen kunnostus, kohteiden määrä/ 4 vuotta				1	
Investointien toteutus/vuosi		1	1	1	1

TOIMIELIN:	TEKNINEN LAUTAKUNTA
Tulosalue:	Vesihuoltolaitos
Kustannuspaikat:	Vesilaitos, vesijohtoverkostot, puhdistamot, viemäriverkostot, jäteveden-pumppaamot ja hulevesiviemärit
Tilivelvolliset:	Tekninen lautakunta, kunnaninsinööri, vesihuoltomestari

Vesihuoltolaitos toimii teknisen lautakunnan alaisuudessa ja se on kirjanpidollisesti eriytetty taseyksikkö.

Vesihuoltolaitoksen tehtävänä on toimittaa kuntalaisille laadukasta talousvettä ja huolehtia jäteveden käsittelystä yhteisten laatuvaatimusten mukaisesti sekä kehittää alueellista vesihuoltoa kunnan alueella yli kuntarajojen.

Tavoitteet

- Laatuvaatimusten mukaisen talousveden toimitus asiakkaille ja asiakkaiden jätevesien käsittely ympäristölupaehtojen mukaisesti. Vuotovesiselvityksiä täydennetään ja niiden perusteella tehdään investointisuunnitelmia.
- Vesihuollon tehostaminen ja uusien asiakkaiden tarpeeseen vastaaminen. Haja-asutusalueen ja taajamien lähialueen vesihuoltoalueiden selvitykset ja mahdolliset laajennukset.
- Yhdyskunnan vesihuoltovarmuuden lisääminen tukipalveluilla, seudullisella yhteistyöllä ja henkilöstöä täydennyskouluttamalla.
- Vesihuoltolaitoksen kehityssuunnitelmien mukaisesti maksuja tarkistetaan ohjelman mukaan.

Tuloarviot ja määrärahat

1 000 €	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Tulosbudjetti					
Toimintatulot	890	945	1 073	1 178	1 178
Liikevaihto	887	939	1 069	1 174	1 174
Valmistus omaan käyttöön	1	6	4	4	4
Muut liiketoiminnan tuotot	3				
Toimintamenot	-695	-730	-829	-841	-850
Materiaalit ja palvelut	-528	-547	-639	-648	-655
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-287	-250	-264	-268	-271
Palvelujen ostot	-241	-297	-375	-380	-384
Henkilöstömenot	-161	-178	-185	-188	-189
Muut menot	-6	-5	-5	-5	-5
Toimintakate	195	214	245	337	329
Rahoitustulot ja menot	-69	-70	-69	-71	-72
Muut rahoitustulot	1	1			
Korkomenot	-8	-10	-8	-10	-11
Korvaus peruspääomasta	-61	-61	-61	-61	-61
Vuosikate	126	144	176	266	257
Poistot ja arvон alentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-301	-309	-307	-307	-304
Tilikauden tulos	-175	-165	-131	-41	-48
Poistoeron muutos	16	14	13	11	10
Tilikauden alijäämä	-159	-151	-118	-29	-38
Tehtävän kokonaiskustannukset	-1 067	-1 110	-1 205	-1 219	-1 226
Henkilöstö, lkm	3,5	4	4	4	4

*palvelusihteeri vesihuollossa 35 %

Perustelut

Sonkajärven vesihuoltolaitos toimii aktiivisesti seudullisissa yhteistyöpalveluissa toimialallaan. Vesihuoltolaitos toteuttaa kuntalaisille vesihuollon peruspalvelut kahdessa taajamassa ja niiden lähialueilla sekä pyrkii vesihuoltolaitoksen toiminnan kannalta liiketaloudellisesti kannattavaan tulokseen.

Sonkajärven vesihuoltolaitoksen talousennusteen mukaisilla maksujen korotuksilla (1.1.2017 alkaen viitenä vuonna) katetaan pitkällä aikavälillä vesihuoltolaitoksen kustannukset ja investoinnit.

Vesihuoltolaitosten toiminta-alueiden varustaminen valvonta- ja ohjausautomaatiolla laajenee portaittain. Vesi- ja viemäriolosuhteiden saneerausta toteutetaan Sukevan jätevedenpuhdistamolla ja Jyrkän jätevedenpuhdistamolla. Molempien taajamien haja-asutusalueen jätevesipumppaamoita liitetään käytössä olevaan vesihuoltoautomaatioon vaiheittain.

Vuotovesisuunnitelman mukaiset toimenpiteet on käynnistetty ja niiden toteutusta jatketaan vuosina 2020-2022.

Hulevesiverkostoja on aloitettu tekemään vanhoille alueille täydennysrakentamalla ja edetään niiden laajentumisessa kunnallistekniikan/katujen peruskorjausten yhteydessä. Ensisijaisesti niiden painopisteen toteutus on alueilla, joissa on todettu eniten vuotovesiä esim. rakennusten salaojat, vuotavat kaivot ja kattovedet.

Tunnusluvut

Tunnusluvut/mittarit	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Puhdas vesi, m ³	251 942	238 000	240 000	242 000	242 000
Jätevesi, m ³	114 555	124 000	125 000	126 000	126 000
Laatuvaatimusten mukainen talousvesi asiakkaille, reklamaatioiden määrä	1	<5	<5	<5	<5
Jäteveden käsittely lupaehtojen mukaisesti, poikkeamien lukumäärä/laitos/v	0	<2	<2	<2	<2
lisälmen, Sonkajärven ja Vieremän vesihuoltolaitosten yhteistyö, yhteisten koulutusten lukumäärä/v		3	3	3	3
Vesi- ja viemärioliittymien toimitusaika enintään kk asiakkaan sitovasta tilauksesta		<2 kk	<2 kk	<2 kk	<2 kk

TOIMIELIN:	TEKNINEN LAUTAKUNTA
Tulosalue:	Rakennusvalvonta
Kustannuspaikat:	Rakennusvalvonta
Tilivelvolliset:	Tekninen lautakunta, rakennustarkastaja

Rakennusvalvonnan tehtävänä on huolehtia maankäyttö- ja rakennuslain mukaisista rakennusvalvontatoimien viranomaistehtävien suorittamisesta sekä toimia rakennusvalvontaviranomaisena. Rakennusvalvonta valvoo, ohjaa ja neuvoo turvallisen, terveellisen ja kauniin kunnan rakentumista ja säilyttämistä. Rakennusvalvonta osaltaan valvoo, että rakennukset, liikenneväylät, kadut, torit ja katuaukiot sekä puistot ja oleskeluun tarkoitetut ulkotilat täyttävät hyvän kuntakuvan ja viihtyisyyden vaatimukset.

Tuloarviot ja määrärahat

1 000 €	TP 2018	TA 2019	TA 2019 muutettu	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Toimintatulot ja -menot						
Toimintatulot	24	27	27	28	28	28
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintamenot	-120	-152	-152	-158	-157	-159
Toimintakate	-97	-125	-125	-130	-129	-131
Laskennalliset erät						
Poistot ja arvonalentumiset						
Vyörytyserämenot	-6	-7	-7	-11	-11	-11
Vyörytyserätulot						
Muut laskennalliset menot						
Muut laskennalliset tulot						
Tehtävän kokonaiskustannukset	-126	-159	-159	-169	-169	-170
Henkilömäärä	2	2	2	2	2	2

Perustelut

Toiminnan tavoitteena on, että rakennettavissa rakennuksissa ei esiinny virheitä, jotka johtuisivat puutteellisista tarkastuksista. Kuntalaisille annetaan edelleen tarvittaessa neuvoa ja tietoa haja-asutusalueen jätevesijärjestelmien kunnostamisesta sekä kunnostuksen aikataulusta ja mahdollisista vapautuksista kunnostamisvelvoitteesta yhteistyössä Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän ympäristötoimen kanssa.

Kuntalaisia opastetaan, annetaan tietoa ja neuvontaa energiatehokkaasta rakentamisesta ja teknisistä järjestelmistä sekä uusien rakentamismääräysten vaikutuksesta rakentamiseen. Rakennuslupavaiheessa sekä aloituskokouksissa painotetaan rakentamisen laatua. Edistetään myös suunnitelmien laatua ja tasoa sekä aktivoidaan kuntalaisia kiinteistöjen peruskorjauksiin.

Nykyinen Ylä-Savon kuntien (Iisalmi, Kiuruvesi, Lapinlahti, Vieremä) yhteistyössä laadittu rakennusjärjestys on ollut voimassa vuodesta 2012. Rakennusjärjestyksen uudistamisen tavoitteena on säilyttää koko Ylä-Savon alueella yksi yhtenäinen rakennusjärjestys, joka ottaa huomioon entistä paremmin paikalliset olosuhteet, rakentamisen ja hyvän elinympäristön muodostamisessa osana rakentamisen suunnittelua, ohjausta, toteutusta ja ylläpitoa. Rakennusjärjestyksen uudistamista on viety eteenpäin ja tavoitteena on saada uudistettu rakennusjärjestys voimaan vuoden 2020 alusta.

Rakennusvalvontaviranomaisen tehtävien maksuja tarkistettiin ja uudet taksat tulivat voimaan 1.4.2018. Rakentamisen määrän arvioidaan olevan vuodelle 2020 samansuuruinen kuin vuodella 2019. Suuntaus on ollut, että rakennettavat rakennukset ovat kooltaan pienempiä, joten lupatuottojen ennakoidaan pysyvän nykytasolla. Jätevesienkäsittelyjärjestelmien uusimisen siirtymäaika päättyy 30.10.2019. Jätevesijärjestelmän rakentamisen tai muuttamisen lupamäärien odotetaan lisääntyvän myös siirtymäajan päättymisen jälkeen, koska kymmenet kiinteistöt eivät ehdi toteuttaa jätevesienkäsittelyjärjestelmien kunnostamista tai kokonaan uusimista määräajan puitteissa.

Sähköinen asiointi muuttaa rakennusvalvonnan toimintaympäristöä ja tuo haasteita asiakirjojen käsittelyyn. Kuntalaisilla on oikeus hoitaa rakennusvalvonnan asiointi paperisena jatkossakin. Sekä paperisen että sähköisen asiointin järjestäminen samanaikaisesti lisää toimintojen päällekkäisyyksiä. Rakennusvalvontatoimiston omassa toiminnassa täysin sähköinen asioiden käsittely vaatii koulutusta sekä mahdollisesti järjestelmä- ja laiteinvestointeja.

Henkilöstöä koulutetaan, jotta se voi palvella kuntalaisia laaja-alaisesti sekä rakentamiseen että korjauksiin liittyvissä kysymyksissä voimassa olevien määräysten ja ohjeiden sekä tulevienkin vaatimusten mukaisesti.

Tunnusluvut

Tunnusluvut/mittarit	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Rakennuslupien käsittelyaika, kk	<1	<1	<1	<1	<1
Poikkeamispäätösten käsittelyaika, kk	4	<4	<4	<4	<4
Suunnittelutarveratkaisujen käsittelyaika, kk		<3	<3	<3	<3
Käsitellyt lupahakemukset, kpl	100	100	100	100	100
Suoritettut katselmuksset	700	450	450	450	450
Aloituskokoukset	6	7	7	7	7
Poikkeamislupahakemukset/ suunnittelutarveratkaisut	2	5	5	5	5
Toimintakate-%	20,0	19,2	18,0	18,0	17,9
Nettomenot/asukas, €	24,4	27,5	34,0	34,4	35,4

TOIMIELIN:	TEKNINEN LAUTAKUNTA
Tulosalue:	Palo-, pelastus- ja suojelutyö
Kustannuspaikat:	Palo- ja pelastustoimi
Tilivelvolliset:	Tekninen lautakunta, rakennustarkastaja

Palo-, pelastus- ja suojelutyön tehtävistä Sonkajärvelle vastaa Kuopion kaupungin hallinnoima Pohjois-Savon pelastustoimi. Pelastuslaitoksen perustehtävänä on parantaa turvallisuutta ja vähentää onnettomuuksia ja niiden vaikutuksia.

Pelastuslaitoksen tehtäviin kuuluu pelastuslain 379/2011 mukaisesti sammutus- ja pelastustoiminta, onnettomuuksien ehkäisy sekä valistus ja neuvonta, ensivastetoiminta, palotarkastus, vahingontorjunta, palonsyöntutkinta, valvontatehtävät, väestön varoittaminen ja suojaaminen vaara- ja onnettomuustilanteissa. Pelastuslaitos tukee alueeseen kuuluvien kuntien valmiussuunnittelua sekä huolehtii osaltaan varautumisesta ja öljyntorjunnasta.

Tuloarviot ja määrärahat

1 000 €	TP 2018	TA 2019	TA 2019 muutettu	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Toimintatulot ja -menot						
Toimintamenot	-392	-404	-404	-406	-412	-417
Toimintakate	-392	-404	-404	-406	-412	-417
Tehtävän kokonaiskustannukset	-392	-404	-404	-406	-412	-417

Perustelut

Palo- ja pelastustoimen kustannuksiin talousarviovuodelle 2020 sisältyy eläkemenoperusteisia Kuel-maksuja 6 600 euroa.

Tunnusluvut

Tunnusluvut/mittarit	TP 2018 koko P-S pelastus- laitos	TA 2019 koko P-S pelastus- laitos	TA 2020 Sonkajär- ven kun- nan osuus	TS 2021 Sonkajär- ven kun- nan osuus	TS 2022 Sonkajär- ven kun- nan osuus
Pelastustehtävät	4 222	4 000	130	130	130
Ensivastetehtävät	1 395	1 200	45	45	45
Yksiköiden toimintavalmiusaika min/sek	11:43	11:00	15:00	15:00	15:00
Yksiköiden yhteenlaskettu henkilövahvuus tehtävässä	5	5	5	5	5
Palotarkastusten valvontasuunnitelman toteutuminen					
- valvontakohteet A1_A8 (ei omavalvontakohteita)	101 %	100 %	100 % 75 kpl	100 % 75 kpl	100 % 75 kpl
- hoito- ja huoltolaitokset	98 %	100 %	100 % 13kpl	100 % 13 kpl	100 % 13 kpl
- omavalvontakohteet	86 %	100 %	100 % 280 kpl	100 % 280 kpl	100 % 280 kpl
Valistus- ja koulutustilaisuuksiin osallistuneiden määrä	38 998	37 200	570	570	570
Paloasematilojen määrä m ²	27 998	27 968	843	843	843

Tekninen lautakunta yhteensä

Tavoitteet

Tulosalue	Menestystekijä	Tavoite	Toimenpide	Mittari	Tavoitearvo 2020-2022
Tekninen toimi	Asuminen ja ympäristö	Kunnassa on monipuolinen vuokra-asunto- ja tonttitarjonta	Varmistamme vuokra-asuntojen ja tonttien määrän vastaamaan kysyntää	<ul style="list-style-type: none"> • Vuokra-asuntojen lukumäärä • Vuokra-asuntojen käyttöaste, % • Vapaiden tonttien lukumäärä 	<ul style="list-style-type: none"> • Vuokra-asuntojen lukumäärä, 57 kpl • Vuokra-asuntojen käyttöaste, 95 % • Vapaiden tonttien lukumäärä, 48 kpl
Tekninen toimi	Asuminen ja ympäristö	Kunnassa on hyvät liikenneyhteydet	Huolehdimme siitä, että ihmisillä on hyvät mahdollisuudet liikkumiseen (tieverkosto ja pali-liikenne)	<ul style="list-style-type: none"> • Yksityistieavustusten määrä (eur/v) • Katujen korjausten määrä (korjattuja katu, kpl) 	<ul style="list-style-type: none"> • 69 500 euroa • 1 katu/2 vuotta
Tekninen toimi	Asuminen ja ympäristö	Kuntataajamien kehittäminen Sonkajärvellä ja Sukevalla	Huolehdimme kunnan kiinteistöjen ylläpidosta vastuullisesti ja kehitämme Sonkajärven ja Sukevan kuntataajamia	<ul style="list-style-type: none"> • Investointien toteutus investointisuunnitelman mukaan (eur/v) • Uusien kehittämisprojektien määrä strategia-kaudella 	<ul style="list-style-type: none"> • Investointien toteutus investointisuunnitelman mukaan (eur/v) • 4 kehittämisprojektia/ 3 vuotisjakso

1 000 €	TP 2018	TA 2019	TA 2019 muutettu	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Toimintatulot ja -menot						
Toimintatulot	3 712	3 864	3 864	4 066	4 095	4 112
Valmistus omaan käyttöön	25	21	21	20	20	20
Toimintamenot	-4 218	-4 193	-4 229	-4 895	-4 627	-4 369
Toimintakate	-480	-309	-345	-808	-512	-237
Laskennalliset erät						
Poistot ja arvonalentumiset	-1 179	-1 206	-1 206	-1 289	-1 366	-1 279
Vyörytyserämenot	-60	-80	-80	-461	-468	-473
Vyörytyserätulot				327	332	335
Muut laskennalliset menot	-77	-83	-83	-83	-83	-83
Muut laskennalliset tulot						
Tehtävän kokonaiskustannukset	-5 533	-5 562	-5 597	-6 728	-6 544	-6 204
Henkilömäärä	24	24	24	23	23	23

Sonkajärven kunta yhteensä

1 000 €	TP 2018	TA 2019	TA 2019 muutettu	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Toimintatulot ja -menot						
Toimintatulot	5 598	5 707	5 707	6 094	6 143	6 172
Valmistus omaan käyttöön	25	36	36	35	35	35
Toimintamenot	-31 926	-32 419	-32 529	-33 381	-33 556	-33 753
Toimintakate	-26 303	-26 676	-26 786	-27 252	-27 377	-27 545
Laskennalliset erät						
Poistot ja arvonalentumiset	-1 291	-1 294	-1 298	-1 490	-1 401	-1 354
Vyörytyserämenot	-310	-410	-410	-1 099	-1 115	-1 126
Vyörytyserätulot	310	410	410	1 099	1 115	1 126
Muut laskennalliset menot	-110	-116	-116	-119	-119	-119
Muut laskennalliset tulot	-110	116	116	119	119	119
Tehtävän kokonaiskustannukset	-33 638	-34 239	-34 353	-36 039	-36 239	-36 352
Henkilömäärä¹	138	136	136	133	132	131

1 Luvussa ovat mukana vain vakinaiset työntekijät.

KÄYTTÖTALOUSOSAN YHDISTELMÄ
1 000 euroa

	TP 2018	TA 2019	TA 2019 Muutettu	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Keskusvaalilautakunta						
Tuotot	8	21	21			
Kulut	-6	-17	-17		-8	
Toimintakate	1	4	4		-8	0
Tarkastuslautakunta						
Kulut	-22	-26	-26	-26	-27	-27
Toimintakate	-22	-26	-26	-26	-27	-27
Kunnanhallitus ja valtuusto						
Tuotot	1 318	1 352	1 352	1 599	1 619	1 632
Kulut	-20 524	-20 935	-21 006	-21 051	-21 376	-21 764
Toimintakate	-19 206	-19 583	-19 654	-19 452	-19 757	-20 132
Sukevan aluelautakunta						
Tuotot	24	24	24	26	27	27
Kulut	-149	-139	-143	-144	-147	-148
Toimintakate	-125	-115	-119	-118	-120	-121
Sivistyslautakunta						
Tuotot	535	462	462	417	418	418
Kulut	-7 006	-7 110	-7 110	-7 265	-7 371	-7 445
Toimintakate	-6 471	-6 648	-6 648	-6 848	-6 953	-7 027
Tekninen lautakunta						
Tuotot	3 737	3 885	3 885	4 087	4 114	4 132
Kulut	-4 218	-4 193	-4 228	-4 895	-4 627	-4 370
Toimintakate	-481	-308	-343	-808	-512	-238
YHTEENSÄ						
Tuotot	5 622	5 744	5 744	6 129	6 178	6 209
Kulut	-31 925	-32 420	-32 530	-33 381	-33 556	-33 754
Toimintakate	-26 303	-26 676	-26 786	-27 252	-27 377	-27 545

4 TULOSLASKELMAOSA

1 000 €	TP 2018	TA 2019	Muutettu TA 2019	TA 2020	Muutos TA 19/20 %	TS 2021	TS 2022
Toimintatuotot	5 598	5 707	5 707	6 094	6,8	6 143	6 172
Myyntituotot	2 363	2 341	2 341	2 769	18,3	2 891	2 904
Maksutuotot	183	233	233	189	-18,9	189	189
Tuet ja avustukset	347	290	290	264	-9,0	264	264
Muut toimintatuotot	2 705	2 843	2 843	2 872	1,0	2 799	2 815
Valmistus omaan käyttöön	25	36	36	35	-2,8	35	35
Toimintakulut	-31 926	-32 419	-32 529	-33 381	2,6	-33 556	-33 752
Henkilöstökulut	-7 224	-7 542	-7 542	-7 526	-0,2	-7 642	-7 713
Palkat ja palkkiot	-5 413	-5 629	-5 629	-5 669	0,7	-5 757	-5 809
Henkilösivukulut	-1 811	-1 913	-1 913	-1 857	-2,9	-1 885	-1 904
Eläkekulut	-1 601	-1 678	-1 678	-1 680	0,1	-1 706	-1 723
Muut henkilösivukulut	-210	-235	-235	-177	-24,7	-179	-181
Palvelujen ostot	-20 489	-20 659	-20 722	-21 525	3,9	-21 784	-21 870
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 799	-1 629	-1 637	-1 722	5,2	-1 735	-1 752
Avustukset	-656	-595	-634	-509	-19,7	-493	-498
Muut toimintakulut	-1 758	-1 994	-1 994	-2 099	5,3	-1 902	-1 919
Toimintakate	-26 303	-26 676	-26 786	-27 252	1,7	-27 378	-27 545
Verotulot	12 221	12 971	12 832	13 611	6,1	13 934	14 144
Valtionosuudet	15 657	15 063	15 199	15 321	0,8	15 395	15 494
Rahoitustuotot ja kulut	401	-58	371	-28	-107,5	-26	-28
Korkotuotot	8	4	4	3	-25,0	3	2
Muut rahoitustuotot	523	104	503	104	-79,3	104	104
Korkokulut	-64	-100	-70	-70	0,0	-70	-70
Muut rahoituskulut	-66	-66	-66	-65	-1,5	-63	-64
Vuosikate	1 976	1 300	1 616	1 652	2,2	1 925	2 065
Poistot ja arvonalentumiset	-1 291	-1 294	-1 298	-1 440	10,9	-1 450	-1 354
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 291	-1 294	-1 294	-1 377	6,4	-1 450	-1 354
Arvonalentumiset			-4	-63			
Tilikauden tulos	685	6	318	212	-33,3	475	711
Poistoeron muutos	67	66	-580	112	-119,3	110	109
Varausten muutos	-645		645				
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	107	72	383	324	-15,4	585	820

TULOSLASKELMAN PERUSTELUT

Talousarvio 2020

Kunnan tuloslaskelman tehtävänä on osoittaa, riittääkö tuottoina kertynyt tulorahoitus palvelujen tuottamisesta aiheutuneiden kulujen kattamiseen.

Toimintatuotot

Myynti- ja maksutuotot kirjataan suoriteperusteen mukaisesti tuloksi tilikaudelle, jonka aikana suorite on luovutettu. Tuotoista vähennetään ennen tuloslaskelmaan merkitsemistä mm. myynnin perusteella määräytyvät välilliset verot, esim. arvonlisävero.

Myyntituotot

- tulot tavaroiden ja palveluiden myynnistä, jotka on tarkoitettu myytäväksi pääsääntöisesti tuotantokustannukset peittävään hintaan
- myyntituottoja ovat myös korvaukset palveluista/suoritteista, jotka kunta on valtion toimeksiannosta tuottanut ja luovuttanut kolmannelle osapuolelle

Myyntituotot ovat **2,8 milj. euroa**.

Suurin tuloerä on ateriapalvelujen myyntituotot 1,1 milj. euroa, joka koostuu varhaiskasvatuksen, koulutoimen sekä Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän ruokapalveluyksikölle maksamista ravitsemispalveluista. Muita huomattavia myyntituottoja ovat vesi- ja jätevesimaksut 0,7 milj. euroa ja vesihuollon perusmaksut 0,3 milj. euroa.

Maksutuotot

- maksutuotot ovat asiakasmaksuja ja muita maksuja tavaroista ja palveluista, joiden hinnoittelun tarkoituksena ei ole kattaa tuotantokustannuksia kokonaan tai joiden hinnat määritellään asiakkaan maksukyvyn mukaan

Maksutuotot ovat **0,2 milj. euroa**.

Suurimmat maksutuotot ovat lasten päivähoitomaksut 0,1 milj. euroa.

Tuet ja avustukset

- tuet ja avustukset ovat tulonsiirtoja, jotka eivät ole korvausta suoritteen myynnistä eivätkä rahoitusosuutta investointimenuun
- tuloslaskelmaan merkitään omaksi ryhmäkseen tuet, avustukset ja muut tulonsiirrot valtiolta, Euroopan Unionilta ja muilta yhteisöiltä

Tuet ja avustukset ovat **0,3 milj. euroa**, joista suurimman osan muodostavat työllistämistuki sekä tuet ja avustukset valtiolta.

Muut toimintatuotot

- muihin toimintatuottoihin sisältyvät muut kuin edellä mainitut säännöllisesti kertyvät toimintatuotot: vuokratuotot, käyttöomaisuuden myyntivoitot ja muut toimintatuotot

Vuokratuotot ovat **2,8 milj. euroa**, josta asuntojen vuokrat ovat 0,2 milj. euroa ja muiden rakennusten vuokrat 2,5 milj. euroa. Tähän sisältyy kunnan sisäisiä vuokria 1,7 milj. euroa.

Toimintatuotot ovat yhteensä 6,1 milj. euroa (2019: 5,7 milj. euroa).

Toimintakulut

Henkilöstökulut

- henkilöstökulut sisältävät ennakonpidätyksen alaiset palkat, palkkiot ja korvaukset sekä lakisääteiset ja vapaaehtoiset henkilösivukulut, joista vähennetään henkilöstökorvaukset (sv-päivärahat, tapaturmakorvaukset yms.)

Henkilöstökulut ovat yhteensä **7,4 milj. euroa** (2019: 7,5 milj. euroa).

Palkat ja palkkiot	5,7 milj. euroa
Henkilösivukulut	1,9 milj. euroa
Kuel-maksut, palkkaperusteiset	0,8 milj. euroa
Kuel-maksut, eläkeperusteiset	0,7 milj. euroa
Vael-maksut	0,1 milj. euroa
Muut henkilösivukulut	0,3 milj. euroa

Palvelujen ostot

- palvelujen ostot sisältävät sekä suoraan kuntalaisille tarkoitettuja lopputuotepalveluja (asiakaspalvelut), joita kunta ostaa muilta palvelujen tuottajilta, että kunnan omassa suoritetuotannossaan käyttämiä palveluja

Palvelujen ostot ovat yhteensä **21,5 milj. euroa** (2019: 20,7 milj. euroa).

Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän maksuosuus on 17,2 milj. euroa (sisältää ympäristötoimen yhteistoimintaosuuden 0,2 milj. euroa). Muista palvelujen ostoista huomattavimpia ovat henkilökuljetuspalvelut (koulukuljetukset) 0,6 milj. euroa, sisäiset ateriapalvelut 0,5 milj. euroa ja muut yhteistoimintaosuudet 0,6 milj. euroa. Palveluiden ostoon sisältyy vuonna 2020 Virastotalon purkukustannukset 0,45 milj. euroa.

Aineet, tarvikkeet ja tavarat

- sisältää hyödykkeiden tilikauden aikaiset suoriteperusteiset ostot

Aine-, tarvike- ja tavaraostot ovat **1,7 milj. euroa** (2019: 1,6 milj. euroa).

Suurimmat menoerät ovat lämmön osto 0,4 milj. euroa, sähkön osto 0,4 milj. euroa ja elintarvikkeiden osto 0,3 milj. euroa.

Avustukset

- avustukset sisältävät sekä kotitalouksille että yhteisöille maksetut tuet ja avustukset
- lasten kotihoidon tukeen varataan 130 000 euroa (2019: 160 000 euroa) ja lasten kotihoidontuen kuntalisään 10 000 euroa (2019: 20 000 euroa)
- sivistyslautakunnan myöntämiin harkinnanvaraisiin avustuksiin on varattu 14 000 euroa (2019: 28 000) ja kulttuuritoimen avustuksiin 500 euroa
- Eukonkannon yhteistyöosuuteen on varattu 3 000 euroa (2019: 6 000 euroa) ja Sonkajärvi Soin avustukseen 1 750 euroa (2019: 3 500 euroa)
- Päiväkeskus Pysäkin avustukseen on varattu 45 000 euroa (2019: 45 000 euroa) ja Vertaistoimintakeskus Touhulan avustukseen 10 000 euroa (2019: 15 000 euroa)
- nuorten kesätyöllistämiseen on varattu 8 500 euroa (2019: 15 000 euroa), palkkatuella työllistävien yhdistysten avustamiseen 2 500 euroa (2019: 5 000 euroa)
- vesihuoltoavustuksiin on varattu 15 000 euroa (2019: 10 500 euroa) ja vauvarahoihin 2 000 euroa (2019: 4 000 euroa)
- teknisen lautakunnan yksityistieavustuksiin varataan 69 500 euroa (2019: 107 100 euroa)
- työmarkkinatuen kuntaosuuteen on varattu 200 000 euroa (2019: 220 000 euroa)

Muut toimintakulut

- muihin toimintakuluihin sisältyvät muut kuin edellä mainitut kulut, esim. vuokratulot, kunnan maksamat välilliset verot ja käyttöomaisuuden myyntitappiot

Muut toimintakulut ovat **2,1 milj. euroa** (2019: 2,0 milj. euroa).

Muihin toimintakuluihin sisältyvistä eristä suurimmat ovat sisäiset vuokratulot 1,7 milj. euroa.

Toimintakulut ovat yhteensä 33,4 milj. euroa (2019: 32,4 milj. euroa).

Toimintakate

- tuloslaskelman välituloksena esitettävä toimintakate ilmoittaa paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla

Toimintakate on -27,3 milj. euroa (2019: -26,7 milj. euroa)

Verotulot

- verotuloihin kirjataan kunnan tulovero, kunnan osuus yhteisöveron tuotosta ja kiinteistövero
- verotulot kirjataan tilinpäätöksessä tilitysten ajankohdan mukaan ao. tilikauden tuloksi

Vuoden 2020 tuloveroprosentti on 21,25 %.

Vuoden 2020 kiinteistöveroprosentit ovat:

- yleinen kiinteistöveroprosentti 1,25 %
- vakituinen asunto 0,55 %
- muu kuin vakituinen asunto 1,25 %
- voimalaitos 2,85 % (mikäli vesivoimalaitoksen nimellisteho on enintään 10 mega-volttiampeeria, on kiinteistöverolain 14 §:n mukaan vesivoimalaitokseen sovellettava yleistä kiinteistöveroprosenttia)
- yleishyödyllisten yhteisöjen kiinteistöt 0,00 %

Verotulot on arvioitu vuoden 2020 talousarvioon seuraavasti:

Verolaji	TP 2018 1 000 €	TA 2019 muutettu 1 000 €	TA 2020 1 000 €	TA 2019-2020 +/- %
Tulovero	9 416	9 869	10 251	4 %
Kiinteistövero	859	875	1 173	34 %
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 947	2 088	2 187	5 %
Yhteensä	12 221	12 832	13 611	6 %
€/asukas	3 079	3 244	3 590	11 %
Väestö	3 969	3 956	3 791	-4 %

Valtionosuudet

Suoraan tuloslaskelmaan kirjattaviin valtionosuuksiin sisältyvät käyttötalouden valtionosuudet ja -avustukset, jotka perustuvat yleiseen valtion ja kuntien väliseen kustannustenjakoon ja joilla ei ole käyttökorvauksen tai maksun luonnetta. Vuodesta 2020 alkaen verotulomenetyksen kompensatio on erotettu peruspalveluiden valtionosuudesta.

	TP 2018 1 000 €	TA 2019 muutettu 1 000 €	TA 2020 1 000 €	TA 2019-2020 +/- %
Peruspalveluiden valtionosuus	12 495	12 141	10 031	2 %
Verotulomenetyksen kompensatio			2 400	
Verotuloihin perustuva tasaus	3 390	3 337	3 170	-5 %
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-228	-279	-279	0 %
Yhteensä	15 657	15 199	15 321	1 %
€/asukas	3 945	3 842	4 041	5 %
Väestö	3 969	3 956	3 791	-4 %

Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot

Rahoitustuottoihin sisältyvät korkotuotot ja muut rahoitustuotot.

Korkotuotoissa ilmoitetaan antolainoista, muista sijoituksista ja talletuksista sekä maksuliikennetileiltä saadut korot suoriteperusteen mukaisesti jaksotettuina. Muihin rahoitustuottoihin kuuluvat verotilityskorot ja -korotukset, osingot ja osuuspääomien korot sekä viivästyskorot.

Rahoitustuotot ovat yhteensä 0,1 milj. euroa, josta peruspääoman korot kuntayhtymiltä 0,04 milj. euroa.

Rahoituskulut

Rahoituskuluihin sisältyvät korkokulut ja muut rahoituskulut.

Korkokuluja ovat pitkäaikaisista ja lyhytaikaisista lainoista maksetut korot. Muita rahoituskuluja ovat mm. verotilityskorot, viivästyskorot sekä luottoprovisiot.

Rahoituskulut ovat yhteensä 0,1 milj. euroa, josta lainojen korot ovat 0,07 milj. euroa.

Vesihuoltolaitoksen korvaus peruspääomasta kunnalle, 0,06 milj. euroa, on sisäinen erä, joka sisältyy sekä rahoitustuottoihin että -kuluihin.

Rahoitustuottojen ja -kulujen erotus on **-0,03 milj. euroa**.

Vuosikate sekä poistot ja arvonalentumiset

- vuosikate on kunnan kokonaisrahoitusta kuvaava välitulos
- vuosikate ilmoittaa, riittääkö kunnan tulorahoitus kattamaan pitkävaikutteisista tuotannontekijöistä aiheutuneet kulut eli käyttöomaisuuden poistot

Kunnan vuosikate on vuoden 2020 talousarviossa 1,7 milj. euroa (2019: 1,3 milj. euroa).

Poistot ja arvonalentumiset

Suunnitelmapoistojen määrä on 1,4 milj. euroa.

Arvonalentumisissa on purettavan Virastokeskuksen osakkeiden alaskirjaus 0,06 milj. euroa.

Satunnaiset tuotot ja kulut

- satunnaisia tuottoja ja kuluja ovat sellaiset tulot ja menot, jotka perustuvat tavanomaisesta toiminnasta poikkeaviin, kertaluonteisiin ja olennaisiin tapahtumiin

Vuoden 2020 talousarviossa ei ole satunnaisia tuottoja tai kuluja.

Tilikauden tulos

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan varauksia tai vapaata pääomaa. Sen jälkeen tuloslaskelmassa esitetään tuloksen käsittelyerät eli vapaaehtoisten varausten ja rahastojen muutokset. Ylijäämäinen tulos voidaan siirtää varauksiin, rahastoida tai siirtää muuhun vapaaseen omaan pääomaan. Alijäämäistä tulosta voidaan vastaavasti kattaa varauksista tai rahastoista tehtävillä siirroilla tuloslaskelmaan.

Kunnan tilikauden 2020 tulos on **+0,2 milj. euroa**.

Poistoeron muutos

Investointivarauksen käyttö käyttöomaisuuden hankintamenon kattamiseen kirjataan varauksen vähennyksenä (+) tuloslaskelmaan. Varauksen vähennystä kumoamaan merkitään tuloslaskelmaan varauksen käyttöä vastaava poistoeron lisäys (-). Investointivarauksen käyttö merkitsee investointivarauksen muuttamista poistoeroksi, jota varauksen käyttövuonna ja seuraavina tilikausina vähennetään enintään kyseisen käyttöomaisuushyödykkeen kunkin tilikauden suunnitelmapoiston verran.

Poistoeron vähennys aikaisemmin käytetyistä investointivarauksista on **0,1 milj. euroa**.

Varausten ja rahastojen muutokset

Vuoden 2018 tilinpäätöksessä muodostettu investointivaraus 0,6 milj. euroa on tuloutettu vuonna 2019 ja kirjattu vastaava poistoeron lisäys. Vuonna 2020 ei ole vähennettäviä varauksia. Talousarvio ei sisällä myöskään rahastojen muutoksia.

Tilikauden yli-/alijäämä

Tilikauden 2020 ylijäämä on **0,3 milj. euroa**.

Taloussuunnitelma 2021 – 2022

Toimintatuotot

Toimintatuottojen arvioidaan kasvavan maltillisesti vuosina 2021–2022 myyntituottojen (vesimaksujen korotus vuonna 2021) vuoksi.

Toimintakulut

Toimintakulujen arvioidaan kasvavan maltillisesti vuosina 2021-2022 yleisen kustannustason nousun vuoksi. Vuonna 2021 kuluihin sisältyy Taitotalon purkamiskustannukset 0,3 milj. euroa.

Verotulot ja valtionosuudet

Verotulojen ja valtionosuuksien arvioidaan kasvavan maltillisesti vuosina 2021-2022.

Rahoitustuotot ja -kulut

Lainamäärän arvioidaan kasvavan suunnitelmakaudella, mikä vaikuttaa korkokulujen määrään.

Vuosikatteeksi arvioidaan 2,2 milj. euroa vuonna 2021 ja 2,1 milj. euroa vuonna 2022.

Poistot

Poistojen määräksi arvioidaan 1,4 milj. euroa vuonna 2021 ja 1,4 milj. euroa vuonna 2022.

Tilikauden tulos

Tilikauden tulokseksi arvioidaan 0,5 milj. euroa vuonna 2021 ja 0,7 milj. euroa vuonna 2022.

Poistoeron ja varausten muutokset

Poistoeron vähennys on 0,1 milj. euroa vuonna 2021 ja 0,1 milj. euroa vuonna 2022.

Tilikauden yli-/alijäämä

Vuonna 2021 tilikauden ylijäämäksi arvioidaan 0,6 milj. euroa ja vuonna 2022 ylijäämäksi 0,8 milj. euroa.

Tavoitteet ja tunnusluvut

Tuloslaskelman tunnusluvut löytyvät talousarviokirjan viimeiseltä sivulta.

Toimintatulot % toimintamenoista = 100 x toimintatulot / (toimintamenot – valmistus omaan käyttöön)

Tunnusluku osoittaa maksurahoituksen osuuden toimintamenojen kattamisesta.

Vuosikate prosenttia poistoista = 100 x vuosikate / Poistot ja arvonalentumiset

Kun tunnusluvun arvon on vähintään 100 %, oletetaan kunnan tulorahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa pitkällä aikavälillä. Investoinneilla tarkoitetaan tällöin poistonalaisten investointien omahankintamenoa, joka on investoinnin hankintamenon ja siihen saadun rahoitusosuuden erotus. Investointitaso määrätään voimassa olevasta investointisuunnitelmasta, jonka aikajänne on riittävä keskimäärän osoittamiseksi.

Kunnan talous on heikkenevä ja kunta velkaantuu, kun vuosikate on keskimääräistä poistonalaista investointitasoa heikompi.

Vuosikate euroa/asukas = tuloslaskelman vuosikate / asukasmäärä

Vuosikate asukasta kohden on yleisesti käytetty tunnusluku tulo- ja palvelurahoituksen riittävyyden arvioinnissa. Keskimääräistä, kaikkia kuntia koskevaa tavoitearvoa ei voida asettaa. Kunnan koko, taajama-aste, tekniset verkostot ja toimintojen organisointi ovat tekijöitä, jotka vaikuttavat vuosikatetavoitteen määrittämiseen kunnassa.

Taseen kertynyt yli-/alijäämä, kertynyt yli-/alijäämä/asukas

Kertyneeseen yli-/alijäämään tiivistyy kunnan koko tulohistoria. Jakamalla se asukasmäärällä saadaan vertailukelpoinen tunnusluku saman kokoluokan kuntien väliseen vertailuun.

5 INVESTOINTIOSA

INVESTOINTISUUNNITELMA						
	Sitovuus		Yhteensä	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Tekninen lautakunta						
Muut pitkävaikutteiset menot						
2021 Sonkajärven asemakaavan kiinteistöjaotus		Menot	15 000	15 000		
2023 Sukevan osayleiskaavan päivitys ja täydennys		Menot	10 000	10 000		
2036 Sukevan pohjakartan laatiminen		Menot	20 000	20 000		
2040 Paikkatietojärjestelmän uusiminen		Menot	12 000	12 000		
Muut pitkävaikutteiset menot yhteensä	Valt	Menot	57 000	57 000		
Maa- ja vesialueet						
5990 Kiinteistöjen osto ja myynti		Menot	30 000	10 000	10 000	10 000
		Tulot	-30 000	-10 000	-10 000	-10 000
	Valt	Yhteensä	0	0	0	0
Rakennukset						
5052 Terveyskeskuksen peruskorjaus	Valt	Menot	2 750 000		1 000 000	1 750 000
5019 Arkistotilat terveyskeskus	Valt	Menot	250 000	250 000		
5321 Koulukeskuksen vanhan osan luokkien tiivistyskorjaus ja julkisivut	Valt	Menot	100 000	100 000		
5406 Kangaslammen hiihtokeskuksen peruskorjaus	Valt	Menot	400 000			400 000
5536 Sonkajärven paloaseman varavoima ja johtokeskus	Valt	Menot	100 000	100 000		
5542 Kirjaston iv-saneeraus kellaritilat, toimisto ja kansalaisopiston tilat	Valt	Menot	100 000		100 000	
Muut rakennukset:						
5020 Koivulan peruskorjaus		Menot	80 000	40 000		40 000
5301 Mosaiikin keittiöinvestointi		Menot	28 000	28 000		
5307 Koulukeskuksen juhlasalin lattian uusiminen		Menot	50 000		50 000	
5314 Sukevan koulu ja päiväkotivi- nuohous ja säätötyöt		Menot	25 000		25 000	
5322 Koulukeskuksen varavoimarakennelma		Menot	50 000	50 000		
5409 Kangaslammen uimaranta-alueen pukuhuonetilat ja opasteet		Menot	65 000	15 000	50 000	
5410 Liikuntahallin iv-nuohous		Menot	20 000		20 000	
5506 Vanhan kirjastotalon LVI-korjaus ja lämmönvaihdin		Menot	60 000	20 000	40 000	
5519 Tekninen tukikohta, Taitotalon tilojen korvaavat tilat suunnitelma		Menot	20 000	20 000		
5529 Jyrkän ruukkialueen kunnostus		Menot	50 000	25 000	25 000	

	Sitovuus		Yhteensä	TA 2020	TS 2021	TS 2022
5551 Kiinteistöjen valaistuksen muutokset LED-valaistukselle		Menot	70 000	40 000	30 000	
6040 Sukevan vesitornin peruskorjaus		Menot	80 000	40 000	40 000	
Muut rakennukset yhteensä	Valt	Menot	598 000	278 000	280 000	40 000
Rakennukset yhteensä		Menot	4 298 000	728 000	1 380 000	2 190 000
<u>Johtoverkostot ja laitteet</u>						
6064 Sonkajärven vesijohtoverkon runkoventtiilikaivojen rakentaminen ja sulkujen uusiminen	Valt	Menot	150 000	60 000	45 000	45 000
6084 Vanhan heikkokuntoisen valurautavesijohtoputkiston uusiminen	Valt	Menot	180 000	60 000	60 000	60 000
6301 Sonkajärven taajaman sadevesiviemärin jv-eriytys ja vuotovesiselvityksen työt	Valt	Menot	155 000	40 000	55 000	60 000
<u>Muut johtoverkostot ja laitteet</u>						
6104 Sukevan puhdistamon pumppujen uusinta		Menot	45 000	25 000	20 000	
6105 Sonkajärven tasausaltaan sekoituspumppujen uusiminen		Menot	20 000	20 000		
6156 Sukevan vankilan siirtoviemäri ja jvp-saneeraus		Menot	60 000	30 000	30 000	
6206 Pappilan jv-pumppaamon pumput		Menot	15 000	15 000		
6212 Sonkajärvi siirtoviemärin jv-pumppaamoiden uusiminen		Menot	36 000		16 000	20 000
6214 Sukevan pienpumppaamojen liittäminen jv-automaatioon		Menot	40 000	40 000		
Muut johtoverkostot ja laitteet yhteensä	Valt	Menot	216 000	130 000	66 000	20 000
Johtoverkostot ja laitteet yhteensä	Valt	Menot	701 000	290 000	226 000	185 000
<u>Kiinteät rakenteet ja laitteet</u>						
4309 Sonkajärven yleisurheilukentän peruskorjaus		Menot	727 000		340 000	387 000
		Tulot	-182 000		-85 000	-97 000
	Valt	Yhteensä	545 000		255 000	290 000
4002 Pumppaamontien perusparannus	Valt	Menot	100 000			100 000
4004 Sukevan Mäntytien ja Minnantien peruskorjaus	Valt	Menot	100 000		50 000	50 000
4013 Ketolantien rakentaminen	Valt	Menot	130 000	130 000		
<u>Muut kiinteät rakenteet ja laitteet</u>						
4007 Sonkaj. liikenneturvallisuuustyöt		Menot	30 000	15 000	15 000	
4010 Kyröntie-Samulinpolku uusintapäällystyks		Menot	80 000		40 000	40 000
4012 Matarantien peruskorjaus		Menot	20 000			20 000
4311 Sukevan urheilukentän peruskorjaus		Menot	35 000	35 000		

	Sitovuus		Yhteensä	TA 2020	TS 2021	TS 2022
4401 Jyrkän alueen retkeilyreitistö		Menot	15 000	15 000		
4403 Nurmiojen taukopaikkojen kunnostus		Menot	12 000	12 000		
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet yhteensä	Valt	Menot	192 000	77 000	55 000	60 000
Kiinteät rakenteet ja laitteet yhteensä		Menot	1 249 000	207 000	445 000	597 000
		Tulot	-182 000	0	-85 000	-97 000
		Yhteensä	1 067 000	207 000	360 000	500 000
<u>Koneet ja kalusto</u>						
3502 Latukoneen hankinta	Valt	Menot	180 000		180 000	
5310 Sonkajärven koulukeskus, kylmiöt ja padat	Valt	Menot	100 000		100 000	
<u>Muut koneet ja kalusto</u>						
6015 Etäluettavat mittarit		Menot	80 000	40 000	40 000	
Muut koneet ja kalusto yhteensä	Valt	Menot	80 000	40 000	40 000	
Koneet ja kalusto yhteensä		Menot	360 000	40 000	320 000	
<u>Tekninen lautakunta yhteensä</u>						
		Menot	6 695 000	1 332 000	2 381 000	2 982 000
		Tulot	-212 000	-10 000	-95 000	-107 000
		Yhteensä	6 483 000	1 322 000	2 286 000	2 875 000
INVESTOINNIT YHTEENSÄ						
		Menot	6 695 000	1 332 000	2 381 000	2 982 000
		Tulot	-212 000	-10 000	-95 000	-107 000
		Yhteensä	6 483 000	1 322 000	2 286 000	2 875 000

Investointisuunnitelmaan sisältyy vesihuoltolaitoksen taseyksikön investointeja:

			Yhteensä	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Rakennukset		Menot	80 000	40 000	40 000	
Johtoverkostot ja laitteet		Menot	701 000	290 000	226 000	185 000
Koneet ja kalusto		Menot	80 000	40 000	40 000	
Vesihuoltolaitos yhteensä		Menot	861 000	370 000	306 000	185 000

INVESTOINTIEN PERUSTELUT

TALOUSARVIO 2020, TS 2021 - 2022

Tekninen lautakunta

2021 Sonkajärven asemakaavan kiinteistöjaotus: Ajantasaisen pohjakartan mukaan katu-, puisto- ja viheralueiden lohkomis- ja yhdistämistoimitukset.

2023 Sukevan osayleiskaavan päivitys ja täydennys: Sukevan osayleiskaava on vanhentunut (v. 2001) ja siihen on tarpeen laajentaa mm. Iskolan ja vankilan asuinalue.

2036 Sukevan pohjakartan laatiminen: Sukevalla ei ole numeerista pohjakarttaa. Kaavoituksen pohjalle edellytetään nykyisin uuden pohjakartan hankkimista tulevaa asemakaavatyötä varten. Hankkeen kilpailutus on käynnistynyt v. 2019, mutta laatiminen siirtyy vuodelle 2020.

2040 Paikkatietojärjestelmän uusiminen: Paikkatieto-ohjelman uusiminen.

5990 Kiinteistöjen osto ja myynti: Kunnan maankäytön kannalta tarpeellisten maa-alueiden hankinta ja tonttien myynti.

5052 Terveyskeskuksen peruskorjaus: Terveyskeskuksen peruskorjaussuunnitelmien mukainen kilpailuttaminen ja rakentaminen. Rakennuksen tekniikka on vanhentunut, osassa rakennusta sisäilmaongelma.

5019 Arkistotilat, terveyskeskus: Keskusarkistolle rakennetaan tilat terveyskeskuksen entisiin keittiötiloihin.

5321 Koulukeskuksen vanhan osan luokkien tiivistyskorjaus ja julkisivut: Lyseotien koulun luokkatilan sisäilmakorjaustyöt ja kivirakenteisten pintojen korjaustyöt.

5406 Kangaslammen hiihtokeskuksen peruskorjaus: Kiinteistön korjaussuunnitelma tarkastellaan kiinteistöselvityksen pohjalta ja tehdään tarvittavat suunnitelmat.

5536 Sonkajärven paloaseman varavoima ja johtokeskus: Kunnan johtokeskuksen siirto uuteen paikkaan ennen vanhan virastotalon purkamista.

5542 Kirjaston iv-saneeraus, kellaritilat, toimistot ja kansalaisopiston tilat: Kellaritilojen ilmanvaihdon saneeraus nykyisten toimistotilojen käyttötarkoituksia vastaavaksi. Kansalaisopiston ilmanvaihdon saneeraus.

5020 Koivulan peruskorjaus: Käyttövesijärjestelmän runkosaneeraukset ja julkisivun peruskorjaus.

5301 Mosaiikin keittiöinvestointi: Keittiöremonttiin liittyvät ulkopuoliset lopputyöt ja tarkastus tehdään kesällä 2020.

5310 Sonkajärven koulukeskus, kylmiöt ja padat: Padat hankittu v. 2019. Kylmiöt uusitaan v. 2021.

5307 Koulukeskuksen juhlasalin lattian uusiminen: Nykyinen lattia on alkanut vaurioitua. Lattia on uusittava osittain ja peruskunnostettava koko alue.

5314 Sukevan koulu ja päiväkotivuohous ja säätö: Sukevan koulun ja päiväkodin iv-kanaviston vuohous, tarvittavat lisäykset ja säätötyöt.

5322 Koulukeskuksen varavoimarakennelma: Toiminnan turvaamiseksi tarvitaan varavoima.

5409 Kangaslammen uimaranta-alueen pukuhuonetilat ja opasteet: Kangaslammen uimarannan vanha pukuhuonerakennus on osittain lahonnut ja sen korjaaminen ei ole järkevää. Rakennus uusitaan ja varustetaan tarvittavin ilmoitus- ja opastetauluin. Alueelle tehdään puuttuva aluekartta ja opasteet.

5410 Liikuntahallin iv-nuohous: Ilmanvaihtojärjestelmän nuohous ja säätötyöt.

5506 Vanhan kirjastotalon lämmönvaihdin ja LVI-korjaus: Vanha lämmönvaihdin on käyttökänsä lopussa. Kiinteistön toiseen kerrokseen tehdään koneellinen ilmanvaihto.

5519 Tekninen tukikohta, Taitotalon korvaavien tilojen suunnitelma: Taitotalolta siirrettäville toiminnoille korvaavien tilojen suunnittelu ja hankesuunnitelma

5529 Jyrkän Ruukkialueen kunnostus: Ruukintuvan peruskorjaus sekä täydennysrakentaminen Museo-
viraston hyväksymällä tavalla.

5551 Kiinteistöjen valaistuksen muutokset LED-valaistukselle: Kiinteistöjen sisä- ja ulkovalaistus uusitaan LED-valaistukselle. Kiinteistöjen sähkön kulutus ja huolto vähenee sekä paloturvallisuus paranee.

6040 Sukevan vesitornin peruskorjaus: Puurakenteiden korjaaminen ja vesikaton pinnoittaminen ja maa-
laus.

6064 Sonkajärven vesijohtoverkon runkoventtiilikaivojen rakentaminen ja sulkujen uusiminen: Sonka-
järven vesihuollon toiminta-alueen kriittisempien runkovesiverkoston vanhojen, osin huonokuntoisten
venttiilien korvaaminen venttiilikaivoilla.

6084 Vanhan valurautaisen vesijohtoputkiston uusiminen: Vanhat heikkokuntoiset valurautaiset vesijoh-
dot uusitaan Koivukujan ja Pappilan jätevedenpumppaamon välillä. Seuraavana tehdään Lepokankaan van-
han valurautaisen vesijohdon uusiminen.

6301 Sonkajärven taajaman sadevesiviemäröinti ja vuotovesiselvityksen työt: Jätevesiviemärikaivojen ja
-linjojen selvitys, sadevesiviemäriinjojen rakentaminen vanhoilla asuntoalueilla, erillisviiemäröinti.

6104 Sukevan jätevedenpuhdistamon pumppujen uusinta: Sukevan jätevesipuhdistamo on teknisen käyt-
tökänsä lopussa ja jätevesipumput on saneerattava.

6105 Sonkajärven tasausaltaan sekoituspumppujen uusiminen: Nykyiset sekoituspumput (2 kpl) ovat epä-
kunnossa.

6156 Sukevan vankilan siirtoviemärin ja jvp-saneeraus: Siirtoviemärin Kortekankaan jätevesipumppaamon
saneeraus.

6206 Pappilan jv-pumppaamon pumput: Pappilan jätevesipumppaamon saneeraus.

6212 Sonkajärvi siirtoviemärin jv-pumppaamoiden uusiminen: Siirtoviemärin jätevesipumppaamon sanee-
raus.

6214 Sukevan pienpumppaamojen liittäminen jv-automaatioon: Vesihuoltoautomaatioon liittämällä
mahdollistuu pumppaamojen välttämätön seuranta ja vikahälytykset. Toimintavarmuus paranee ja vähen-
tää pumppaamoiden vikatilanteiden vaurioita.

4309 Sonkajärven yleisurheilukentän peruskorjaus: Urheilukentän suorituspaikkojen kunnostus ja osittai-
nen pintausta sekä juoksuratojen pinnoittaminen. Urheilukenttä on otettu käyttöön v. 1955 eikä suurempia
korjauksia ole tehty. Nykyiset juoksuradat ovat huonokuntoisia ja liukkaita, joista on aiheutunut vaara-
tilanteita käyttäjille (liukastumiset, kaatumiset).

- 4002 Pumppaamontien perusparannus:** Tienosat erittäin heikkokuntoiset, koekorjauskohteet.
- 4004 Sukevan Mäntytien ja Minnantien peruskorjaus:** Lähes kokonaan asuntorakennetun alueen tontti-
katujen päällystys.
- 4007 Sonkajärven liikenneturvallisuustyöt:** Esteettömyyshankkeiden liikenneturvallistamista ja katujen
hidasteiden rakentamista.
- 4010 Kyröntie - Samulinpolku uusintapäällystys:** Katuosuudet korjattavissa vielä uusintapäällystyksellä.
- 4012 Matarantien peruskorjaus:** Sukevan asemakaava-alueen kadun peruskorjaus murskepintaiseksi, vain
osa koko katuosuudesta.
- 4013 Ketolantien rakentaminen:** Aittokoskelle tehdään uusi asuintonttialue (6-7 tonttia). Asuntotontti-
tiehen hyödynnetään purettavien kivirakennusten purkumateriaalia osana tierakenteesta.
- 4311 Sukevan urheilukentän peruskorjaus:** Urheilukentän pintarakenteita uusitaan ja juoksurata sovite-
taan nykyiseen liikuntaympäristöön.
- 4401 Jyrkän alueen retkeilyreitistö - työllisyyskohde:** Volokinpolun vanhentuneiden (maatuneiden) pitkos-
puiden korvausinvestointia. Toteutetaan vaiheittain kolmena vuotena.
- 4403 Nurmijoen taukopaikkojen kunnostus:** Taukopaikkojen kunnostaminen.
- 3502 Latukoneen hankinta:** Sonkajärven nykyinen käytössä oleva latukone on vm. 2008. Nykyinen kone on
tehokkaasti käytetty ja se alkaa olla tekniikaltaan käyttökänsä lopulla.
- 5310 Sonkajärven koulukeskuksen keittiön laitteet:** Kylmiöt ja padat.
- 6015 Etäluettavat mittarit:** Sonkajärven vesihuoltolaitos on suunnitellut siirtyvänsä kiinteistöille uusitta-
vissa vesimittareissa etäluettaviin vesimittareihin. Etäluettavat vesimittarit lisäävät vesihuollon toimintavar-
muutta ja mahdolliset kiinteistöillä tapahtuvat vesivuodot tulevat ilmi uusien vesimittareiden ominaisuuksien avulla.

6 RAHOITUSOSA

Rahoituslaskelma 1000 €	Tp 2018	TA 2019	Ta- muutos 2019	Muutettu ta 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Toiminnan rahavirta							
Vuosikate	1 976	1 300	316	1 616	1 652	1 925	2 065
Tulorahoituksen korjauserät		-5		-5			
Investointien rahavirta							
Investointimenot	-1 562	-2 627	-122	-2 749	-1 332	-2 381	-2 982
Rahoitusosuudet investointi- menoihin		70	-6	64		85	97
Pysyvien vastaavien hyödyk- keiden luovutustulot		15		15	10	10	10
Toiminnan ja investointien rahavirta	414	-1 247	188	-1 059	330	-361	-810
Rahoituksen rahavirta							
Antolainauksen muutokset							
Antolainasaamisten lisäys	-22						
Antolainasaamisten vähennys	53	95		95	8	8	
Lainakannan muutokset							
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		4 000		4 000	2 200	1 000	1 700
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 009	-1 012		-1 012	-1 080	-991	-998
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-364	-1 500	-1 000	-2 500	-1 200		
Oman pääoman muutokset			-157	-157			
Vaikutus maksuvalmiuteen	-928	336	-969	-633	258	-344	-108
Rahavarat 31.12	1 101	365		468	726	382	274
Rahavarat 1.1	885	29		1 101	468	726	382
Rahavarojen muutos	215	336		-633	258	-344	-108

RAHOITUSLASKELMAN PERUSTELUT

Yleistä

Rahoituslaskelma on keskeinen osa kunnan talousarviota ja tilinpäätöstä. Talousarvioon on kuntalain 110 §:n mukaan otettava toiminnallisten tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä osoitettava miten määrärahojen rahoitustarve katetaan. Toiminnan rahoitus esitetään talousarvion rahoitusosassa.

Kunnan rahoituslaskelmassa esitetään toiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirrat.

Toiminnan rahavirta osoittaa, missä määrin kunta on pystynyt tilikauden aikana toiminnan (käyttötalouden) avulla saamaan rahavaroja toimintaedellytysten säilyttämiseksi, uusien investointien tekemiseen ja lainojen takaisinmaksuun ulkopuolisiin rahoituslähteisiin turvautumatta.

Investointien rahavirta osoittaa sen rahavarojen käytön, jonka kunta on käyttänyt palvelutuotannon edellytysten järjestämiseen ja tulevan rahavirran kerryttämiseksi pitkällä aikavälillä.

Välisummana esitetään *Toiminnan ja investointien rahavirta*. Ylijäämäinen välisumma osoittaa, että investoinnit rahoitetaan kokonaan tulo-rahoituksella, investointien rahoitusosuuksilla ja omaisuuden myynnillä. Negatiivinen välisumma osoittaa määrän, joka on rahoitettava pääomarahoituksella.

Rahoituksen rahavirta osoittaa antolainasaamisten sekä oman ja vieraan pääoman muutokset tilikauden aikana.

Talousarvion rahoitusosa on tilinpäätöksen rahoitusosaa suppeampi siten, että siinä ei esitetä Muut maksuvalmiuden muutokset -erää.

Vaikutus maksuvalmiuteen -rivin positiivinen arvo tarkoittaa kunnan maksuvalmiuden vahvistumista ja negatiivinen sen heikkenemistä.

Tavoitteet ja tunnuslukujen tavoitearvot

Rahoituslaskelman tunnusluvut löytyvät talousarviokirjan viimeiseltä sivulta.

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä = edellisen vuoden tilinpäätöksen toiminnan ja investointien rahavirta + arvioidut vuosittaiset rahavirrat

Tunnusluku kertoo, pystytäänkö investoinnit rahoittamaan pitkällä aikavälillä omarahoituksella. Kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Lainanhoitokate = (vuosikate + korkokulut) / (korkokulut + lainanlyhennykset)

Tunnusluku kertoo kunnan tulo-rahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten mak-suun. Lainanhoitokyky on hyvä, kun arvo on yli 2, tyydyttävä, kun se on 1-2 ja heikko, kun arvo on alle yh-den.

Kassan riittävyys (pv) = 365 pv x rahavarat varainhoitovuoden lopussa / kassasta maksut varainhoitovuonna

Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla. Riittävänä arvo-na voidaan pitää 14-30 päivän kassan riittävyyttä.

RAHOITUSLASKELMAN SISÄLTÖ

Toiminnan rahavirta

Tulorahoitus

Rahoituslaskelmaan otetaan toiminnan tulorahoitusjäämän osoittava tuloslaskelman vuosikate sekä satunnaiset erät; tulorahoituksen osatekijät eritellään yksityiskohtaisesti tuloslaskelmassa.

Vuosikate saattaa sisältää eriä, jotka vaikuttavat muiden rahoituslaskelman tietojen laskemiseen. Vuosikateen korjaukset esitetään rivillä ”Tulorahoituksen korjaukset”. Korjaukset ovat pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot, mikäli ne on esitetty toiminnan muissa tuotoissa sekä toiminnan muihin kuluihin merkityt pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntitappiot.

Satunnaiset erät esitetään tuloslaskelman mukaisina. Myös niissä esitetyt pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot esitetään rivillä tulorahoituksen korjaukset. Näiden korjausten jälkeen investointien ryhmässä esitettävät pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntitulot esitetään myyntihintojen mukaisina.

Suunnitelmapoistojen oikaisuina kirjatut myyntivoitot ja -tappiot sisältyvät pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntituloihin eikä niitä oikaista rahoituslaskelmassa.

Lisäksi rahoituslaskelman tulorahoitusta joudutaan oikaisemaan tuloslaskelmaan mahdollisesti kirjatulla pakollisilla varauksilla, jotka eivät ole rahan käyttöä. Vastaavasti pakollisten varausten käyttö menojen ja menetysten maksamiseen oikaistaan vähentämällä tulorahoitusta rahoituslaskelmassa. Pakollisten varausten lisäykset ja vähennykset netotetaan ja esitetään tulorahoituksen korjauksena.

Kunnan tuloslaskelman 2020 mukainen vuosikate on 1,7 milj. euroa.

Investointien rahavirta

Investoinneilla tarkoitetaan rahoituslaskelmassa pysyviin vastaaviin käytettyjä varoja tilivuoden aikana. Investointimenot ja niihin saadut rahoitusosuudet esitetään rahoituslaskelmassa bruttomääräisinä. Investointimenot ovat sekä osakkeiden ja osuuksien ostoa että aineettomia ja aineellisia pysyvien vastaavien hyödykkeiden investointeja.

Rahoituslaskelman *Investointien rahavirta* -nimikkeen alla esitetään myös investointien rahoitusosuudet ja pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntihintaiset luovutustulot.

Investointimenot ja pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot sekä rahoitusosuudet investointeihin esitetään rahoituslaskelmassa suoriteperusteisina. Investointimenona esitetään rahoituslaskelmassa myös hankintameno tai sen osa, joka on katettu investointivarauksella tai -rahastolla. Investointien ennakkomaksut käsitellään kuten investoinnit.

Kunnan käyttöomaisuusinvestoinnit vuonna 2020 ovat 1,3 milj. euroa. Rahoitusosuuksia ei arvioida saatavan, joten nettoinvestoinnit ovat 1,3 milj. euroa.

Rahoituksen rahavirta

Antolainauksen muutokset

Kunnan myöntämät lainat, jotka taseessa esitetään pysyvien vastaavien ryhmässä. Lainojen lisäykset vähentävät rahavaroja ja lainojen takaisinmaksut lisäävät niitä.

Lainakannan muutokset

Pitkäaikaisten lainojen lisäys osoittaa kuinka paljon kunta ottaa tilivuoden aikana uutta pitkäaikaista lainaa. Pitkäaikaisten lainojen vähennyksiin merkitään kunnan pitkäaikaisten lainojen lyhennykset tilivuoden aikana. Lyhytaikaisten lainojen lisäykset ja vähennykset esitetään rahoituslaskelmassa nettona.

Pitkäaikaisen lainan ottovaltuus vuodelle 2020 on 2,2 milj. euroa.

Lyhytaikaisen lainan ottovaltuus vuodelle 2020 on 2,2 milj. euroa.

Pitkäaikaisten lainojen lyhennykset ovat 1,1 milj. euroa vuonna 2020. Pitkäaikaista lainaa otetaan 2,2 milj. euroa. Lyhytaikaisen lainan määräksi vuoden 2020 alussa on arvioitu 1,2 milj. euroa. Lyhytaikainen rahoitus on tarkoitus korvata pitkäaikaisella koronnousuriskin vähentämiseksi.

Lainakannan muutos vuonna 2020 on arviolta -0,08 milj. euroa.

Vaikutus maksuvalmiuteen

Toiminnan ja investointien rahavirran ja rahoituksen rahavirran yhdistäminen osoittaa niiden vaikutuksen kunnan rahavaroihin.

Vaikutus maksuvalmiuteen on +0,3 milj. euroa.

TALOUSSUUNNITELMA 2021 – 2022

Toiminnan ja investointien rahavirta

Vuosikate saadaan tuloslaskelmasta. Vuonna 2021 vuosikate on 1,9 milj. euroa ja vuonna 2022 vuosikate on 2,1 milj. euroa.

Investointien rahavirta on -2,4 milj. euroa vuonna 2021 ja -3,0 milj. euroa vuonna 2022.

Toiminnan ja investointien rahavirta on -0,4 milj. euroa vuonna 2021 ja -0,8 milj. euroa vuonna 2022.

Rahoituksen rahavirta

Lainakannan muutokset sisältävät vuonna 2021 uuden pitkäaikaisen lainan ottoa 1,0 milj. euroa ja 1,7 milj. euroa vuonna 2022. Entisiä lainoja maksetaan 1,0 milj. euroa vuonna 2021 ja 1,0 milj. euroa vuonna 2022.

Vaikutus maksuvalmiuteen

Rahavarojen muutos on -0,3 milj. euroa vuonna 2021 ja -0,1 milj. euroa vuonna 2022.

7 VESIHUOLTOLAITOKSEN TALOUSARVIO VUODELLE 2020 JA TALOUSSUUNNITELMA VUOSILLE 2021–2022

Vesihuoltolaitoksen kustannuspaikat: vesilaitos, vesijohtoverkostot, puhdistamot, viemäriverkostot, jätevedenpumppaamot ja hulevesiviemärit.

Toiminnan lyhyt kuvaus/ toiminta-ajatus:

Vesihuoltolaitos toimii teknisen lautakunnan alaisuudessa ja se on kirjanpidollisesti eriytetty tase-yksikkö.

Vesihuoltolaitoksen tehtävänä on toimittaa kuntalaisille laadukasta talousvettä ja huolehtia jäteveden käsittelystä yhteisten laatuvaatimusten mukaisesti sekä kehittää alueellista vesihuoltoa kunnan alueella yli kuntarajojen.

Vesihuoltolaitoksen tavoitteet ja perustelut on esitetty talousarvion käyttötalousosan yhteydessä.

7.1 Tuloslaskelmaosa

Tulosbudjetti	TP 2018	TA 2019	Muutettu ta 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Toimintatulot	890 789	944 250	944 250	1 073 710	1 178 159	1 178 159
Toimintamenot	-695 505	-729 990	-729 990	-828 740	-841 169	-849 561
Toimintakate	195 284	214 260	214 260	244 970	336 990	328 598
Rahoitustulot ja – menot	-68 821	-70 570	-70 570	-69 090	-71 090	-72 090
Muut rahoitustulot	946	880	880	360	360	360
Korkomenot	-8 213	-10 000	-10 000	-8 000	-10 000	-11 000
Korvaus peruspää- omasta	-61 448	-61 450	-61 450	-61 450	-61 450	-61 450
Muut rahoituskulut	-106					
Vuosikate	126 463	143 690	143 690	175 880	265 900	256 508
Poistot ja arvonalen- tumiset						
Poistot	-301 121	-308 880	-308 880	-306 790	-306 740	-304 470
Tilikauden tulos	-174 658	-165 190	-165 190	-130 910	-40 840	-47 962
Poistoeron muutos	15 742	14 160	14 160	12 750	11 470	10 320
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-158 916	-151 030	-151 030	-118 160	-29 370	-37 642
Kokonaiskustannukset	-1 066 393	-1 110 320	-1 110 320	-1 201 860	-1 219 359	-1 226 481

Valtuustoon nähden sitovia ovat tilikauden tulos ja poistoeron muutos.

7.2 Rahoitusosa

Rahoitusbudjetti	TP 2018	TA 2019	Muutettu ta 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	126 463	143 690	143 690	175 880	265 900	256 508
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-194 079	-415 000	-348 000	-370 000	-306 000	-185 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin						
Toiminnan ja investointien rahavirta	-67 617	-271 310	-204 310	-194 120	-40 100	71 508
Rahoituksen rahavirta						
Antolainasaamisten muutokset	-3 360					
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta		717 000	717 000	370 000	300 000	180 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys muilta	-59 333	-59 340	-59 340	-99 340	-124 000	-142 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos kunnalta	-63 901					
Lyhytaikaisten lainojen muutos muilta	190 000	-302 000	-302 000			
Muut maksuvalmiuden muutokset						
Saamisten muutokset	-5 758					
Lyhytaikaisten velkojen muutokset	9 969					
Rahoituksen rahavirta	67 617	355 660	355 660	270 660	176 000	38 000
Maksuvalmiuden muutos		84 350	151 350	76 540	135 900	109 508

Valtuustoon nähden sitovia ovat antolainauksen, ottolainauksen ja oman pääoman muutosten erät.

7.3 Investointiosa

Tavoitteet ja investointien perustelut on esitetty talousarvion investointiosassa.

Investointibudjetti		Yhteensä	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Rakennukset					
6040 Sukevan vesitornin peruskorjaus	Menot	80 000	40 000	40 000	
Rakennukset yhteensä	Menot	80 000	40 000	40 000	
Johtoverkostot ja laitteet					
6064 Sonkajärven vesijohtoverkon runkoventtiilikaivojen rakentaminen ja sulkujen uusiminen	Menot	150 000	60 000	45 000	45 000
6084 Vanhan heikkokuntoisen valurautaputkiston uusiminen	Menot	180 000	60 000	60 000	60 000
6301 Sonkajärven taajaman sadevesiviemärin jv-eriytytys	Menot	155 000	40 000	55 000	60 000
Muut johtoverkostot ja laitteet					
6104 Sukevan puhdistamon pumput	Menot	45 000	25 000	20 000	
6105 Sonkajärven tasausaltaan sekoituspumput	Menot	20 000	20 000		
6156 Sukevan vankilan siirtoviemäri ja jvp-saneeraus	Menot	60 000	30 000	30 000	
6206 Pappilan jätevesipumppaamon pumput	Menot	15 000	15 000		
6212 Sonkajärvi siirtoviemärin jv-pumppaamoiden uusiminen	Menot	36 000		16 000	20 000

		Yhteensä	TA 2020	TS 2021	TS 2022
6214 Sukevan pienpumppaamoiden liittäminen jv-auto- maatioon	Menot	40 000	40 000		
Muut johtoverkostot ja laitteet yhteensä	Menot	216 000	130 000	66 000	20 000
Johtoverkostot ja laitteet yhteensä	Menot	701 000	290 000	226 000	185 000
Koneet ja kalusto					
6015 Etäluettavat mittarit	Menot	80 000	40 000	40 000	
Koneet ja kalusto yhteensä	Menot	80 000	40 000	40 000	
Vesi- ja viemärilaitos yhteensä	Menot	861 000	370 000	306 000	185 000

Valtuustoon nähden yksinään sitovia määrärahoja ovat 100 000 euroa tai enemmän maksavat hankkeet. Muut hankkeet ovat sitovia hankeryhmittäin.

7.4 Vesihuollon taseyksikön sisällä laskennallisesti eriytetty hulevesiviemärointi

Tuloslaskelmaosa	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Toimintamenot	-23	-12 710	-10 950	-11 114	-11 225
Toimintakate	-23	-12 710	-10 950	-11 114	-11 225
Rahoitustulot ja -menot	-3 012	-3 010	-3 010	-3 010	-3 010
Korvaus peruspääomasta	-3 012	-3 010	-3 010	-3 010	-3 010
Vuosikate	-3 035	-15 720	-13 960	-14 124	-14 235
Poistot ja arvonalentumiset					
Poistot	-25 453	-28 400	-31 270	-32 140	-34 420
Tilikauden tulos	-28 488	-44 120	-45 230	-46 264	-48 655
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-28 488	-44 120	-45 230	-46 264	-48 655
Kokonaiskustannukset	-28 488	-44 120	-45 230	-46 264	-48 655

Investointiosa		Yhteensä	TA 2019	TS 2020	TS 2022
6301 Sonkajärven taajaman sadevesiviemäriin jv-eriyty	Menot	155 000	40 000	55 000	60 000

8 SONKAJÄRVEN KUNNAN TYTÄRYHTEISÖJEN TAVOITTEET

SONKAKOTI OY

Sonkakoti Oy on Sonkajärven kunnan omistama kiinteistöyhtiö, jonka vastuulla on tuottaa ja ylläpitää vuokra-asuntoja Sonkajärven kunnan alueella. Yhtiöllä on hallinnassaan 294 vuokra-asuntoa, joista 80 % sijaitsee Sonkajärven taajamassa ja loput Sukevan taajamassa.

SONKAKOTI OY:N STRATEGIA

Sonkakoti Oy noudattaa toiminnassaan ja tavoitteissaan Sonkajärven kunnan hyväksymää kuntastrategiaa vuosille 2017 – 2021

Tavoitteet

- Monipuolinen asuntotarjonta ja hyvä palvelu asiakkuuden eri vaiheissa
- Kohtuulliset asumiskustannukset
- Asukkaiden viihtyisiä ja sujuva arki
- Elinkaaritaloudelliset korjaus- ja rakennusinvestoinnit
- Hyvinvoiva henkilöstö ja edistyneet tietojärjestelmät

Tunnusluvut

Tunnusluvut/mittarit	TP 2018	Muutettu TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Asuinrakennukset, kpl	52	52	52	52	52
Asuinrakennukset, rakennustilavuus, m ³	59 176	59 176	59 176	59 176	59 176
Asuinhuoneistoala, m ²	15 677	15 677	15 677	15 677	15 677
Huoneistot, kpl	295	294	294	294	294
Toimistorakennus, kunnantalo, rak.tilavuus m ³		2 400	2 400	2 400	2 400
Toimistorakennus, kunnantalo, m ²		665	665	665	665
Liikevaihto, 1 000 €	1 621	1 672	1 781	1 781	1 781
Henkilökunta, henkilöitä	5	5	4	4	4
Keskivuokra, asuinhuoneistot €/m ²	8,16	8,34	8,34	8,34	8,34
Vuokra, kunnantalo €/m ² , sis. alv 24 %		16,92	16,92	16,92	16,92
Asuntojen vaihtuvuus, %	22	22	20	20	20
Asuntojen käyttöaste, %	98,1	97	97	97	97
Omavaraisuusaste, %	21,27	21	22	23	24
Maksuvalmius, quick ratio	3,53	1,0	1,0	1,0	1,0
Vuokrasaatavat, 1 000 €	13	20	20	16	16
Lainakanta, 1 000 €	6 660	6 128	5 691	5 231	4 774
Lainanlyhennykset, 1 000 €	453	532	437	460	457
Poistot, 1 000 €	290	334	309	309	309
Rahoitustuotot ja kulut, 1 000 €	54	60	58	52	47

ALUEKEHITYSSÄÄTIÖ

Toiminta-ajatus ja toimintatapa

Säätiö tukee alueiden kilpailukykyä tutkimuksen, kehittämistyön ja koulutuksen avulla. Toiminta on tarve-
lähtöistä ja perustuu aina asiakkaiden tilaukseen.

Aluekehityssäätiön toiminta vuonna 2020 noudattaa vuonna 2016 tehtyä strategista valintaa siirtää
Aluekehitys, Aluetutkimus ja Aluekoulutus Aluepro Oy:lle. Aluekehityssäätiö omistaa Aluepro Oy:n osake-
enemmistön.

Aluekehityssäätiö		
Taloussuunnitelma		
1 000 €	Taloussuunnitelma	
	2020	2019
Tuotot:		
Maksut ja korvaukset	27,6	27,6
Tuotot yhteensä	27,6	27,6
Kulut:		
Henkilöstökulut	-1,6	-1,6
Matkakulut	-0,3	-0,3
Ostetut palvelut	-4,5	-4,5
Kulut yhteensä	-6,5	-6,5
Sijoitus- ja rah.toim. kulut	-4,5	-4,5
Sijoitus- ja rahoitustoiminta yhteensä	-4,5	-4,5
Netto	16,6	16,6

ALUEPRO OY

Aluepro Oy:n liikeideana on tarjota tiedonhankinta-, kehittämis-, koulutus- sekä tuki- ja taloushallintopalveluja alueiden julkisen sektorin, yritysten ja yhteisöjen kilpailukyvyn edistämiseksi.

Suomen Aluetutkimus FAR®

Suomen Aluetutkimus FAR toimii avoimilla markkinoilla koko maassa.

Toiminnan osa-alueissa (arviointi ja tutkimus) painopisteenä ovat erityisesti (maaseutu) alueiden kehitys sekä kehittämistoimintaa koskeva arviointi ja kehitystä koskeva tutkimus. FAR Tiedonhankintapalvelu kattaa tiedonhankinnan, analysoinnin ja raportoinnin. Vuonna 2020 panostetaan tiedonhankintapalveluun (tuotteistus, myynti, markkinointi).

Taloustavoite:

Liikevaihto	10 200 euroa
Tulos	+ 100 euroa

Aluekehitys®

Kehittämispalveluiden tuottaminen mahdollisten toimeksiantojen muodossa.

Taloustavoite:

Liikevaihto	0,00 euroa
Tulos	0,00 euroa

Aluekoulutus®

Aluekoulutuksen tarkoituksena on suunnitella, tarjota ja toteuttaa kunnille, yhteisöille ja yrityksille sekä yksityisille henkilöille niiden tarvitsemaa koulutusta.

Uusia koulutusaiheita	10
Uusia kouluttajia	3

Kehittäminen

- Sähköisen koulutuksen käynnistäminen

Taloustavoite:

Liikevaihto	300 000 euroa
Tulos	+ 67 300 euroa

Hallinto ja tukipalvelut

Aluepro Oy tuottaa lähipiirissään oleville toimijoille niiden tarvitsemia tukipalveluja.

Aluepro Oy:n työntekijöiden hyvinvointia pidetään korkealla tasolla.

Tavoitteena on toimia läheisessä tilaaja-tuottaja -suhteessa keskeisten kumppanien kanssa. Jos toimintaympäristön muutos edellyttää, on Aluepro Oy:llä valmius nopeasti tarkistaa toimintatapaansa.

Hallitus on linjannut Aluepro Oy:n toiminnan suuntaamisen lähemmäksi yritysten ja yrittäjien tarpeita: alueiden kehittämistehtävä nähdään yritystoiminnan kehityksen kautta.

Talous ja rahoitus

Taloussuunnitelma	Hallinto	Aluetutkimus	Aluekehitys	Aluekoulutus	Yhteensä
Liikevaihto/myynti	27 800	10 200	0	300 000	338 000
Palkat ja sivukulut	-31 130	-6 020	0	-51 730	-88 880
Palkkiot ja sivukulut	-3 740	0	0	-6 160	-9 900
Matkakulut	-2 600	-1 000	0	-17 300	-20 900
Vuokrat	-6 050	0	0	-3 600	-9 650
Aineet, tarvikkeet ja tavarat:	-1 200	0	0	-3 650	-4 850
Ostetut palvelut	-40 100	-2 780	0	-149 780	-192 660
Muut kustannukset	0	-300	0	0	-300
Muut kustannukset, korot ja poistot	-4 650	0	0	0	-4 650
Yhteensä	-61 670	100	0	67 779	6 210

SONKAJÄRVEN VIRASTOKESKUS OY

Sonkajärven Virastokeskus Oy on Sonkajärvi-konsernin tytäryhteisö, josta kunnan omistusosuus v. 2019 lopussa on 100 %, koska kunta on lunastanut kaikki vähemmistöosakkaiden osakkeet.

Tavoitteet

Virastotalo puretaan vuoden 2020 aikana, jonka jälkeen myös Sonkajärven Virastokeskus Oy puretaan.

Tunnusluvut

Tunnusluvut/mittarit	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Liikerakennus, kpl	1	1	1		
Rakennustilavuus, m ³	14 700	14 700	14 700		
Huoneistoala, m ²	3 520	3 520	3 520		
Huoneistot, kpl	19	19	19		
Hoitotuotot, 1 000 €	175	178	178		
Pääomatuotot, 1 000 €	0	0	0		
Vastikesaatavat, 1 000 €	0	0	0		
Lainakanta, 1 000 €	0	0	0		
Lainojen lyhennykset, 1 000 €	0	0	0		

Määrärahat talon purkamiseen (450 000 euroa) ja yhtiön osakkeiden arvon alaskirjaukseen (63 500 euroa) on varattu kunnan v. 2020 talousarvioon.

TUNNUSLUVUT

	TP 2018	TA 2019	TA 2019 Muutettu	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Toimintatulot (1 000 €)	5 598	5 707	5 707	6 094	6 143	6 172
josta ulkoiset toimintatulot	3 525	3 475	3 475	3 602	3 692	3 698
Toimintamenot (1 000 €)	-31 926	-32 419	-32 529	-33 381	-33 556	-33 753
josta ulkoiset toimintakulut	-29 853	-30 187	-30 297	-30 889	-31 104	-31 278
Toimintakate (1 000 €)	-26 303	-26 676	-26 786	-27 252	-27 377	-27 545
Verotulot (1 000 €)	12 221	12 971	12 832	13 611	13 934	14 144
Valtionosuudet (1 000 €)	15 657	15 063	15 199	15 320	15 395	15 494
Vuosikate (1 000 €)	1 976	1 300	1 616	1 652	1 925	2 065
Toimintatulot/toimintamenot, %, (ulkoiset)	11,8	11,5	11,5	11,7	11,9	11,8
Vuosikate/poistot, %	153	100,5	124,9	120,0	132,8	152,5
Vuosikate, euroa/asukas	498	329	408	436	513	558
Taseen kertynyt ylijäämä (1 000 €)	2 765*	2 714	3 148	3 471	4 057	4 876
Taseen kertynyt ylijäämä/asukas (€)	697*	686	796	916	1 082	1 318
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä (1 000 €)	969	-1 291	-645	-315	-676	-1 486
Lainanhoitokate	1,5	1,3	1,6	1,5	1,9	2,0
Kassan riittävyys, pv	12	3,9	5	8	4	3
Tuloveroprosentti, %	20,50	20,50	20,50	21,25	21,25	21,25
Lainakanta (1 000 €)	10 544	12 931	11 031	10 951	10 960	11 662
Lainamäärä/asukas (€)	2 656	3 269	2 788	2 889	2 923	3 152
Asukasmäärä vuoden lopussa	3 969	3 956	3 956	3 791	3 750	3 700